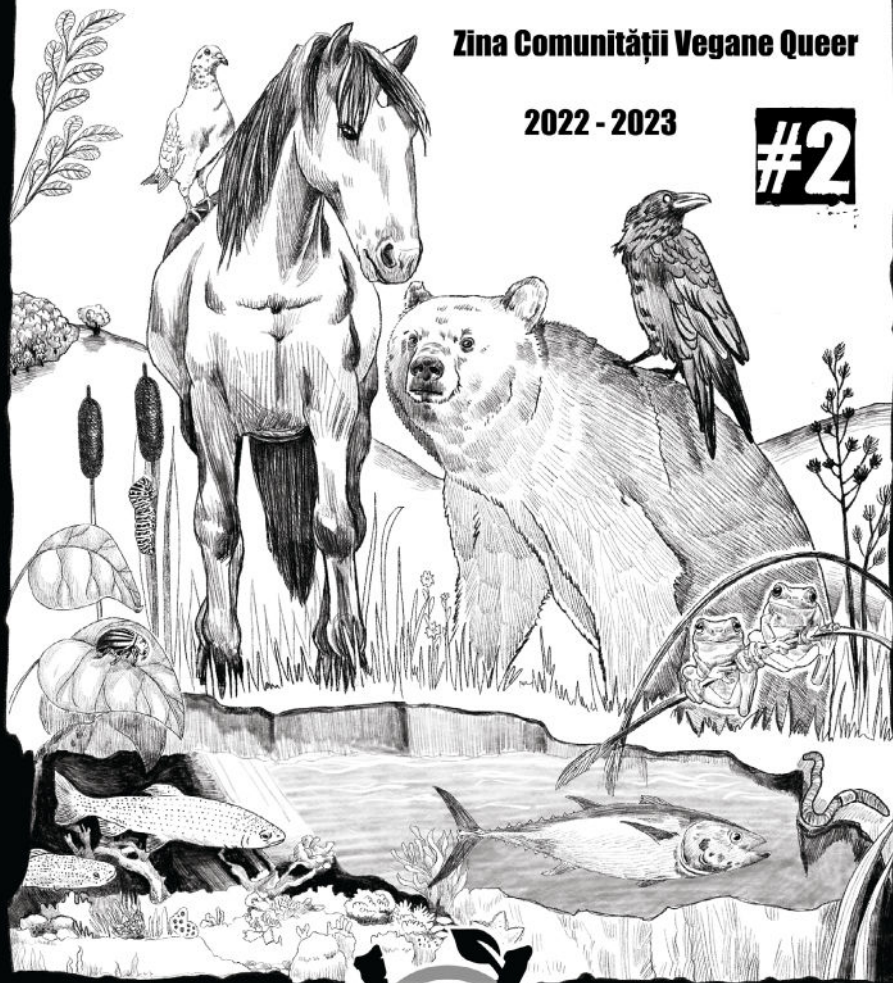


TURMA!

Zina Comunității Vegane Queer

2022 - 2023

#2





De ce TURMA?

Ideea de „turmă” („spirit de turmă”) este folosită ca insultă pentru a denigra spiritul colectiv, ea pune în inferioritate, simultan, ideea de animal și pe cea de colaborare.

Ea funcționează doar într-o lume în care non-umanul este exploatat în masă, într-o lume în care *individul* și dorințele lui primează, nu cele ale grupului.

Refuzăm această lume!

Revendicăm lumea în care turma suntem noi, iar să fii parte din turmă nu presupune supunere, ci joacă și muncă împreună.

TURMA!

Zina Comunității Vegane Queer

#2



2022 - 2023



Coordonare & editare: Comunitatea Vegană Queer (@cvqro)

Tehnoredactare și design copertă: Mina Mimosa (@minamimosart)

Ilustrație de copertă: Lain (maria@eftimie.com)

TURMA! #2 Zina Comunității Vegane Queer

2023

Cuprins

Ce este TURMA! #2	7
Rumegări Colective	8
Despre justiția multispecii și legătura cu alte mișcări sociale	9
Despre teorie ca practică	11
Despre doliu și sănătate mentală	13
Despre veganism ca practică queer	14
Despre imaginea corpului și respectabilitate în discursurile vegane	17
Despre recunoașterea muncii animalelor umane și non-umane	20
Despre paternalism, adultism, copii și animale „de companie”	23
Queer info point	26
Despre asexualitate	27
Despre folosirea pronumelor	29
Scurte eseuri și gânduri	30
Am putea trăi într-o formă de capitalism vegan?	31
Veganism și sănătate	33
Intersecții queer - vegane	35
Despre experimente pe animale în cadrul facultății veterinare	37
Despre un caz de abuz în rândurile activiștilor vegani	38
Despre exploatarea cailor pentru muncă și „sport”	40
Despre exploatarea reproductivă a iepelor, un abis al ororilor complexului animal industrial	42
Antispeciism și (anti)capitalism: (din)spre o posibilă istorie comună	45

Poeme multispecii	52
Odă oilor cărora le sunt martoră	53
13 martie, zi de practică	55
Am învățat că suntem Oameni	57
Vocea sa care pătrunde conștiința umană	58
Gânduri de veganx în bucătăria căminului studentesc	59
Veganx în bucătăria comună, din nou	60
Salcia	62
Oare ce mai face Ziggy?	64
Robin	65
Geaca din pielea căprioarei. Extras din monument al unui fost autoportret aparent	68
Trei poeme când e iubire	75
maui	78
[stupstupstup] colaps	80
Născând	81
Sanctuar	83
a pregăti & a inventa	84
87	
Discuții publice și evenimente	90
Cum ne putem gândi la artă și cultură dintr-o perspectivă queer vegană?	91
Cum a fost discuția despre relațiile noastre cu animalele „de companie”?	93
Voci din comunitate	96
Despre intersecția trans & veganx	97
Despre fostering	99
Veganismul ca poziție politică coerentă și eliberatoare	101

„Fiecare pas în acest drum l-am făcut împreună”	104
Spațiile queer nu există în gol	106
Despre presiunea resimțită când te opui normativității	109
Regăsirea queer și dificultățile de a studia medicina veterinară ca veganx	113
Veganx & migrantx - între Germania și România	115
Migrația în Olanda și viața alături de șobolani	118

Nesupunerea animalelor **122**

Un bou scapă de sub controlul oamenilor	123
Orca-nizare, antropomorfism și #orcauprising	124

Sanctuale și refugii pentru animale non-umane **128**

Despre importanța sanctualelor, spații multispecii de grijă	129
Sanctuarul Nima, cămin vegan și oază de pace	131
Sanctuarul Sepale, spațiu non-antropocentric pentru mici comunități animale	134

Câteva recomandări locale **138**

TURMA! #3 va urma... **140**

Despre Comunitatea Vegană Queer **141**

Mulțumiri **142**

Ce este **TURMA!** #2

TURMA! este zina comunității vegane queer. Zina este împărțită în câteva secțiuni, fiecare acoperind o diferită tematică sau un alt registru de comunicare. Avem eseuri activiste vegane, texte despre a fi queer, interviuri, poeme, ilustrații și scrieri colective. Acesta este al doilea număr, adunând scrieri pe care le-am compus de-a lungul anului 2022 și 2023 (până în iulie inclusiv).

În această perioadă am organizat, sau am fost invitatx¹, la câteva evenimente la care am împărtășit și discutat idei antispeciiste și am început o nouă serie de discuții comunitare pe care am numit-o Rumegări Colective. Ne întâlnim (aproape) în fiecare ultimă zi de luni din lună și discutăm, tematic, subiecte antispeciiste, queer și anticapitaliste, urmărind să creăm cunoaștere și conștiință critică locală. În urma fiecărei întâlniri scriem scurte texte care puntează ideile importante ce au fost discutate, le veți regăsi în prima secțiune a zinei.

Ce este nou la acest număr este deschiderea secțiunii Poeme multispecii, unde am primit texte pe subiecte queer-vegane și antispeciiste. Am vrut să ne concentrăm pe relații, pe subiect și pe gândire-simțire, astfel încât call-ul nostru a fost condiționat tematic, nu identitar.

Fiecare text primit are alături numele persoanei autoare - dacă textele sunt nesemnate, înseamnă că sunt scrise colectiv de către noi.

Am ascultat Vocile din comunitate, adunând interviuri cu persoane queer vegane din România și de peste hotare, iar la secțiunea despre sanctuare avem, de asemenea, două interviuri. Pe lângă toate acestea, am început o altă serie, despre Nesupunerea animalelor, o chestiune pe care sperăm să o dezvoltăm cu voi ulterior, marcând împreună acțiunile de revoltă și de rezistență ale animalelor non-umane din regiunea noastră.

Sperăm că veți găsi lucruri familiare, care să vă aline, dar și surprinzătoare, care să vă electrizeze, în numărul acesta din **TURMA!**

Ananta, Andrea, Daniela, Gabriela & Maria

Iulie 2023

¹ Folosim „x”-ul la finalul unor cuvinte pentru a destabiliza așteptările de gen binar ale limbii române, care necesită genizarea la masculin sau feminin a substantivelor și adjectivelor. „X”-ul este o marcă experimentală a practicii queer în limbaj, menit să schimbe, să tulbure și să deschidă drumuri spre moduri de folosire a limbii care să nu ne excludă experiențele de viață.

Rumegări Colective

Ne dorim să creăm un spațiu unde putem dezvolta, extinde și înțelege ce înseamnă antispeciismul și cum este resimțit de noi aici, în România, în Europa de Est. Suntem mai mult sau mai puțin conectați la discursurile din spațiul anglofon, dar ne dorim și să vorbim despre care sunt lucrurile importante pentru zona noastră. Vrem să explorăm împreună cu voi, de pe poziții queer, feministe, antirasiste și anticapitaliste, în ce direcții putem merge cu activismul, cu visarea și cu dorințele noastre pentru o lume multispecii, în care să putem trăi cu toți. Astfel, am propus această întâlnire lunară, în ultima luni a lunii, în care să pornim de la un text, un video, un film sau o prezentare, și apoi să discutăm împreună idei despre animale, veganism, antispeciism, legăturile dintre opresiuni, și așa mai departe...

Mai jos veți găsi notițe din aceste discuții.



ilustrație de M.

Despre justiția multispecii și legătura cu alte mișcări sociale

Justiția sau dreptatea multispecii „caută să înțeleagă ce feluri de relații umane ar trebui să cultive cu ființe mai-mult-decât-umane pentru a produce rezultate juste”, după Celermajer și alții (2021). Inspirându-se din diferite câmpuri și teorii de până acum, ea aduce în discuție felul în care ar putea arăta dreptatea atunci când mai multe specii au acces la ea.

În primul rând, asta face ca subiectul dreptății să fie regândit. Criteriile crezute până acum necesare pentru a lua pe cineva în considerare sunt puse sub semnul întrebării - spre exemplu, capacitatea de a reflecta și a gândi critic conform anumitor standarde umane, înaintată în timpul Iluminismului European.

„Justiția multispecii insistă asupra necesității de a ține cont de alte ființe, cu propriile lor proiecte de viață, capacități, fenomenologii, moduri de a fi, funcționări, forme de integritate și relaționalități radical diferite” (Celermajer et al, 2021).

Aceasta are legături diverse cu alte mișcări și teorii ale dreptății, precum justiția de mediu și justiția climatică, dar și cu mișcările feministe.

Justiția de mediu este o mișcare socială menită să abordeze problema expunerii nedrepte a comunităților sărace și marginalizate la daunele asociate cu extracția resurselor, deșeurile periculoase și alte utilizări ale terenurilor. În România, puteți urmări o astfel de mișcare în campania #ENHOJUST, care revendică asigurarea justiției antirasiste de mediu și de locuire, legându-se mai ales de locuirea în medii toxice.

Justiția climatică este un concept care se referă la împărțirea justă și la distribuirea echitabilă a beneficiilor și a poverilor generate de schimbările climatice, precum și la responsabilitățile de a le face față. La noi, două exemple de mișcări organizate în această direcție ar fi Fridays for Future și GASTivists Romania.

În România sunt mai multe grupări feministe care se ocupă de diverse probleme, iar cel mai recent protest putem aminti Marșul „Împreună pentru siguranța femeilor», ținut în mai multe orașe. Acesta urmărește recunoașterea problemei, și anume a violenței la care sunt supuse femeile atât în spațiul privat, cât și public, dar și alocarea de resurse pentru a face față situației (centre specializate pentru supraviețuire, de exemplu).

Având în minte toate acestea, ce legături se pot face cu justiția multispecii? În cazul justiției de mediu și climatice, observăm cum și animalele non-umane suferă în urma poluării mediului și a schimbărilor climatice. Astfel, ele formează comunități afectate de aceste nedreptăți. Dacă ne uităm la mișcarea feministă,

vedem legăturile dintre exploatarea naturii și a femeilor, observate istoric de către ecofeministe. Când ne uităm mai precis la Marșul pentru siguranța femeilor, putem menționa importanța protejării animalelor de companie în condițiile de violență domestică - este de mult studiat cum acestea sunt folosite sau abuzate pentru a manipula partenerx. Astfel, o revendicare feministă și antispeciistă ar fi includerea acestora în programele de protecție. Acesta ar fi doar un pas, într-o lume în care animalele non-umane sunt încă proprietate, iar femeile sunt încă supuse violenței domestice. Însă ar fi un pas înspre a gândi împreună, multispecii, ieșirea din aceste sisteme de dominație și control în care suntem cu totx prinsx.

Resursele menționate în discuția noastră de luni, 31 octombrie 2022:

► Filmul „we fly, we crawl, we swim - a short film about climate justice”

<https://www.justwondering.io/we-fly-we-crawl-we-swim/>

► Celemajer, Danielle, and Anne Therese O’Brien. (2021). “Alter-Transitional Justice; Transforming Unjust Relations with the More-than-Human.” *Journal of Human Rights and the Environment* 12(Special):125–47

► Celemajer, Danielle, David Schlosberg, Lauren Rickards, Makere Stewart-Harawira, Mathias Thaler, Petra Tschakert, Blanche Verlie, and Christine Winter (2021). “Multispecies Justice: Theories, Challenges, and a Research Agenda for Environmental Politics.” *Environmental Politics* 30(1–2):119–40. doi: 10.1080/09644016.2020.1827608

► Fraser, N. (2013). *Fortunes of feminism: From state-managed capitalism to neo-liberal crisis*. Verso. (în special capitoulul 6 și 7)

► Donaldson, S., & Kymlicka, W. (2011). *Zoopolis: A political theory of animal rights*. Oxford University Press.

► Animal trial. în Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Animal_trial (ca exemplu a felului în care subiectul justiției a fost reconstituit de-a lungul timpului - mai demult, și animalele non-umane puteau fi acuzate în termeni juridici)

Despre teorie ca practică

Teoria poate să joace un rol mai mic sau mai mare în practicile individuale ale fiecărei persoane, însă majoritatea mișcărilor sunt asociate unor ideologii. Teoria și practica nu sunt două entități separate, ci se susțin una pe alta. Teoria are mai multe funcții.

Prin funcția sa de analiză, teoria explică și interpretează evenimente istorice, identifică pattern-uri și poate ajuta la evitarea unor erori de logică sau de altă natură (Kaufman, 1954). De multe ori, ceea ce pare evident nu este neapărat corect și este necesară folosirea unei noi perspective. Teoria poate oferi asta.

Prin funcția sa transformativă, teoria nu e doar ceva ce citim și înțelegem. Ea ne transformă ca persoane. După Deleuze (Grosz, 2003), teoria contribuie la continua noastră devenire și autoactualizare (self-actualisation).

Teoria poate avea și o funcție performativă, atunci când este făcută public, prin conferințe, cercuri de discuții sau articole. Pe lângă conținutul teoriei, imaginea publică asociată acesteia este importantă în activism (Law & Urry, 2004).

Teoria poate ajuta la crearea și consolidarea unei comunități. Aceasta se poate realiza prin crearea unei comunități având la bază o anumită ideologie sau set de principii teoretice. Împărtășirea aceleiași teorii nu este necesară, ea poate avea o funcție comunitară chiar și atunci când este discutată de persoane care folosesc teorii diferite, oferind un pretext de comunicare și înțelegere.

Teoria și mai ales felul în care facem teorie are și critici:

În prezentul neoliberal, teoria vine dintr-un spațiu academic, ierarhic, în care persoanele ocupă roluri fixe, cuantificabile;

Teoria poate fi inaccesibilă din multe puncte de vedere: scumpă, greu de înțeles pentru că poate folosi un limbaj nou, necesită mult timp (care e o resursă foarte limitată în capitalism);

Textele „canonice” vin adesea de la bărbați albi cis și ignoră alte perspective;

Teoria este o unealtă de comunicare interumană, în timp ce lumea în care dorim să trăim este una multispecie.

Cea mai mare parte a acestor critici nu se referă la teorie în sine, ci la modul neechitabil și ierarhic în care ea este produsă și consumată în sistemul actual, în universități și în afara lor. Așadar, cât timp sistemul capitalist este reprodus în mediul academic, teoria produsă de acesta va avea aceleași defecte.

În ciuda criticilor, teoria ne ajută să ne aliniem practicile cu lucrurile în care credem într-un mod coerent, consecvent și pe care îl putem comunica altor persoane, aducându-ne împreună.

Resursele menționate în discuția noastră de luni, 28 noiembrie:

- ▶ Grosz, E. (2003). Deleuze, Theory, And Space. *Log*, 1, 77–86.
<https://www.jstor.org/stable/41764951>
- ▶ Kaufman, A. S. (1954). The Nature and Function of Political Theory. *The Journal of Philosophy*, 51(1), 5–22. <https://doi.org/10.2307/2021323>
- ▶ Law, J. and Urry J. (2004) Enacting the social, *Economy and Society*, 33:3, 390–410, DOI: [10.1080/0308514042000225716](https://doi.org/10.1080/0308514042000225716)

Despre doliu și sănătate mentală

În întâlnirea din ianuarie, ne-am dorit să creăm un spațiu pentru simțirea și împărtășirea emoțiilor de jale pe care, ca persoane vegane sau activiste, le simțim: doliu pentru animalele non-umane ce sunt ucise zi de zi și tristețe pentru planetă, supusă unor schimbări climatice tot mai puternice.

Am pornit această întâlnire în amintirea lui Adi Lele, artist și activist vegan, plecat dintre noi la începutul anului, dar prezent în gândurile noastre. Sinuciderea sa a ridicat întrebări importante despre cum spațiile comunitare pot să susțină oamenii din jur, dar și despre cum sănătatea mentală a celor marginalizați, neurodivergenți și antispeciești e cu atât mai mult afectată într-un capitalism crunt.

Am discutat despre căutarea unor contexte în care sprijinul reciproc poate fi găsit și unde primim validare pentru emoțiile noastre. Până și recunoașterea morții cuiva sau menționarea lipsei sale poate ajuta, întrucât acestea deseori ajung să fie subiecte tabu, rar vorbite în societate. Nevoia de comunitate e mare în fața morții, cu atât mai mult când lucrurile care ne leagă pot părea fragile, și riscul alienării plutește în rețelele online.

Refuzăm așteptările sociale despre cum „arată” doliul, ce emoții trebuie manifestate, unde și când sunt valide și acceptabile.

Refuzăm individualizarea acestor situații, unde oamenii sunt lăsați singuri în fața evenimentelor traumatizante.

Ne dorim o societate care să ne pregătească pentru moarte, ce inevitabil vine - atât a noastră, cât și a altora.

Ne dorim sprijin pentru toate persoanele, pe măsura și nevoile fiecăruia, fie că e neurodivergent, cu suferințe mentale sau neurotipic.

Ne dorim să fim protejați de alienare și nedreptate.

Despre veganism ca practică queer

Cum e veganismul o practică queer și cum se leagă cele două? În discuția din luna februarie, din cadrul seriei de întâlniri Rumegări Colective, în ultima luni din lună, am pornit de la acest subiect și am explorat experiențe comune. Am descoperit că acestea abundă - trăind sau crescând într-un mediu est-european și (cel mai des) împărtășind aceeași limbă, am auzit aceleași discursuri despre cum e de așteptat să mâncăm animale, să ne căsătorim și să facem copii.

Am remarcat și verbalizat similitudinile și intersecțiile între experiențele de a fi queer și veganx. Spre exemplu, o senzație comună a fost aceea de a fi în poziția de a face coming-out constant, deoarece în caz contrar oamenii asumă că ești o persoană cis, heterosexuală și adeptă a dietei majoritare. Dacă nu arăți destul de queer, queerness-ul tău e invizibilizat; dacă nu îl verbalizezi, veganismul de asemenea. Altfel, trebuie să te explici - constant să fi disponibil să spui oamenilor ce înseamnă queer, non-binar, trans, cis, vegan, antispeciist etc.

De aici avem și gluma „Cum știi când întâlnești un vegan? Nu-ți face griji, îți va spune”. În poveștile noastre însă, cel mai des ne trezim în poziția de a refuza mâncare nevegană, și astfel de a ne divulga statutul ne-majoritar, lucru care nu e deloc comod. Pe de-o parte, ne dorim să facem asta, pe de alta, implică întotdeauna efort emoțional să primești chestionare, priviri dezaprobatoare și mici glu-mițe din partea celorlalți. Odată ce ești recunoscutx, simpla ta prezență se înțelege ca deranjantă față de heteronormativitate și față de violența împotriva celorlalte animale, fapt care pune oamenii în defensivă și/sau îi face să se simtă inconfortabil în prezența ta.

Vedem și intersecția dintre sanism și negarea identităților queer și vegane, unde neîncadrarea în normele sociale duce la folosirea unor apelative saniste la adresa noastră, demonizând și patologizând pe totx cex ce nu se conformă: atât persoanele queer cât și cele vegane au fost asemuite cu persoane „nebune”. Avem nevoie de o considerare reală a sănătății mentale în capitalism, de o refuzare a normelor impuse, și de solidaritate între aceste grupuri diverse, dar deseori asemănate tocmai pentru că deranjează.

În afara spațiilor de stânga, suntem chestionațx pentru că suntem veganx și queer și ni se spune că nu ar fi „natural” faptul că noi SUNTEM/EXISTĂM. Dar ce este natural? Cine dictează ce este natural și ce nu este? Și dacă „naturale” sunt niște idealuri heteronormative speciiste, dictate de către un sistem punitiv capitalist, patriarhal și antropocentric, care voit exclude și bagă în cutiute fiecare persoană, pentru a o controla mai ușor, ne dorim acest „natural”?

Ca persoane queer și vegane, practicăm constant „dezînvățarea” ideilor și normelor societății în care creștem. Dar nu e ușor. Uneori resimțim falsa senzație că

ceva nu este în regulă cu noi. Această chestionare se poate simți și perpetua chiar și de noi, fiind internalizată - s-a mai vorbit de transfobie/homofobie internalizată, dar mai puțin despre auto-chestionarea pe care o resimt unele persoane vegane când sunt lipsite de sprijin sau de alte persoane vegane în viața lor. Când normele antropocentrice le înconjoară și când toate persoanele din jur funcționează după acestea, nu e ușor să își păstreze ideile neclintite.

Multe persoane ajung să renunțe la veganism ca și dietă tocmai din cauza lipsei de sprijin, uneori chiar mai mult decât a dificultăților de a procura mâncare pe bază de plante în anumite medii. Faptul că trăim într-o societate care promovează și subvenționează consumul de carne ar trebui să dea de gândit celor care critică practicarea veganismului ca fiind un privilegiu. De fapt, consumul animalelor este, în primul rând, un (antro)privilegiu față de animale, iar în al doilea rând, un privilegiu dat de lanțurile de producție capitalistă care exploatează munca în condiții extrem de nesănătoase, cum sunt abatoarele. Avem nevoie de un alt sistem de producție alimentară, în care țăranii/țăranșile/țăranix și muncitorx să fie mai împuterniciți; în care munca să fie respectată-răsplătită, nu exploatată; și în care animalele non-umane să nu fie simple resurse de folosit. Astfel, am putea vedea accesul la hrană ca o chestiune de justiție socială, și nu de privilegiu.

În ordinea aceasta de idei, persoanele queer și vegane au nevoie de comunitate. În afara comunității, chiar și când suntem într-o oarecare siguranță, rareori ne simțim înțeleși și văzuți. Ca persoane feministe revendicăm ideea de „feminist killjoy” (propusă de Sara Ahmed) pentru că vorbim împotriva sexismului și a patriarhatului și asta deranjează, ca persoane vegane suntem „vegan killjoys” pentru că stricăm inocența și voia bună a consumului animalelor, ca persoane queer suntem „queer killjoys” pentru că nu mai acceptăm ca lumea să fie împărțită în două genuri care să se reproducă constant prin familia nucleară. Dar avem nevoie și noi de „joy”, de bucurie. Și o modalitate de a o găsi e crearea și susținerea spațiilor queer, feministe, vegane.

Ne dorim să fim vizibilx fără să ne simțim în pericol. Vrem ca toate identitățile noastre să fie acceptate în locurile pe care le frecventăm; să nu existe presiunea de a ascunde poziția noastră de veganx sau identitatea queer, să ne simțim în siguranță alături de tovarașx noștri, care nu ne vor invalida sau urmări să critice identitățile noastre și poziția politică împotriva exploatării celorlalte animale. Și sigur, acesta e doar începutul. Ne dorim atât schimbare în structurile sociale, cât și crearea spațiilor alternative, desprinse de acestea. Ne dorim o înmulțire a modurilor de a fi queer, feministx, veganx, împreună, în comunități diverse și multispecii.

Câteva resurse menționate în discuția noastră de luni, 27 februarie:

- ▶ Bruek & McNeill, ed. (2020). *Queer and Trans Voices: Achieving Liberation Through Consistent Anti-Oppression*
- ▶ Simonsen, R. R. (2012). A queer vegan manifesto. *Journal for Critical Animal Studies*, 10(3), 51-81.
- ▶ Martelli, M. (2021) *Ordinea Speciei. Antispeciisme către alte lumi.*
<https://cutra.ro/ordinea-speciei-antispeciisme-catre-alte-lumi/>
- ▶ VegFestUK (2016) Christopher-Sebastian McJetters - Queering Animal Liberation: Why Animal Rights is a Queer Issue,
<https://www.youtube.com/watch?v=SkRke88QKPs>
- ▶ Vassar Animal Rights (2015) Queering Animal Liberation: A Talk by patrice jones of VINE Sanctuary,
<https://www.youtube.com/watch?v=gb02o7Peabg>
- ▶ Ahmed, Sara (2023) #killjoy solidarity
<https://feministkilljoys.com/2023/03/06/killjoysolidarity/>

Despre imaginea corpului și respectabilitate în discursurile vegane

În discuția din martie de la Rumeğări Colective am discutat despre legătura dintre veganism și ideea de dietă „sănătoasă” sau „nesănătoasă” și despre cum această legătură este văzută atât din exterior, de către persoanele non-vegane, cât și din interiorul comunității.

Am pornit de la chestionarea conceptului de sănătate, care este asociat la nivel social-cultural cu un anumit tip de corp și de stil de viață. Astfel, termenul „nesănătos” ajunge să descrie pe oricine nu se încadrează în aceste limite și are un efect stigmatizant și rădăcini abiliste. În spatele acestui discurs, se ascunde mecanismul neoliberal de externalizare a responsabilității legate de sănătate și de privatizarea a acesteia, mutând atenția exclusiv pe individ, în loc de a avea o viziune legată de comunitate. Astfel, se creează impresia, de cele mai multe ori falsă, că avem un control mult mai mare asupra sănătății noastre individuale decât avem de fapt, iar orice deviație de la imaginea perfectă a sănătății devine o vină morală, aceea de a nu alege ce este „bine/corect”.

Legătura dintre dietă și sănătate este una complexă, iar aceasta nu trebuie niciodată redusă la a blama individul dacă „eșuează”. Mai mult, putem vedea dietele ca modalități prin care capitalismul fără-de-limite încearcă să deschidă noi piețe, propunând forme de control tot mai acerbe și mai umaniste asupra corpurilor noastre prinse în relații de (supra)consum. Dacă ne-am uita comunitar și structural, am propune, spre exemplu, reorganizări a lanțurilor de producție (pentru ca mai multx dintre noi să aibă acces la legume la prețuri decente) și bucătării comunitare (pentru a împărți spațiul, resursele și munca).

Atunci când este privit ca o dietă, opiniile despre veganism sunt de cele mai multe ori extreme: fie este văzut ca fiind foarte sănătos, fie foarte nesănătos. Însă singurul lucru în comun pentru toate dietele vegane este refuzul și boicotarea exploataării animale, restul este flexibil și nu există o singură varianta de dietă pe bază de plante.

Atunci când este privită ca o opțiune de consum, practica veganismului este văzută, tot așa, la două extreme: fie este considerată o alegere „economică”, mai „ieftină”, din cauza prețurilor crescute ale cărnii și alimentelor asociate exploataării animale; fie este văzută ca o alegere mult prea scumpă, pe care doar unii „și-o permit”, când alimentele vizate sunt doar cele de specialitate și de import. Diferența uriașă între imaginariile acestea este o dovadă a diversității în care dietele pe bază de plante pot fi practicate, dar și a discursului cultural multiplu și contradictoriu în care ele apar: fie sunt asociate cu sărăcia, consumul ridicat de carne fiind o

trăsătură a țărilor „în curs de dezvoltare”; fie sunt asociate cu clasa de mijloc-sus, alegerile alimentare alternative fiind asociate cu gentrificarea și expansiunea corporațiilor. Ce ne scapă de aici este tocmai potențialul radical al veganismului de revendicare asupra autonomiei corpurilor, atât a celor non-umane cât și a celor umane.

Indiferent de opinia despre veganism, imaginea prezentată în spațiul mainstream a persoanelor vegane are ceva constant: corpurile lor se încadrează în normele frumuseții și ale greutateii, fiind cel mai des „suple” sau chiar „slabe” (cum se spune că este de dorit, nu mai mult). Pentru că un corp respectabil este unul suplu/slab. Comunitatea vegană nu este scutită de grasofobia care există la nivelul întregii societăți. De multe ori, persoanele grase sunt criticate de către alte persoane vegane pentru că „strică imaginea veganismului”. Alte ori, persoanele grase simt că nu pot să se apropie de veganism sau să devină vegane pentru că nu îndeplinesc aparentele condiții necesare pentru a fi veganx.

Conceptul de politici are respectabilității a fost pentru prima dată articulat de Evelyn Brooks Higginbotham în 1993 în contextul femeilor Black din SUA. Conform teoriei, unele persoanele de culoare, în confruntarea cu rasismul hegemonic, ajungeau să adopte normele și valorile majoritare pentru a se integra. Discursul respectabilității este unul moralizator și se poate aplica la comunități diverse, inclusiv cea queer. În contextul LGBTQIA+, spre exemplu, acesta urmărește asimilarea persoanelor queer în cadrul societății prin aderarea la instituții normative, cum ar fi căsătoria monogamă. Astfel, el lasă în urmă persoanele care nu doresc astfel de aranjamente, sau care sunt efectiv prea diferite pentru a se putea „integra”.

O persoană vegană, pentru a fi considerată respectabilă, nu doar că trebuie se încadreze în normele de frumusețe/suplețe, există și alte condiții:

- ◆ să fie, mai degrabă, din clasa de mijloc și să aprecieze orice introducere a unei opțiuni vegane în meniul vreunei mega-corporații;
- ◆ să se conformeze altor norme ale respectabilității, cum ar fi cele ale familiei nucleare heterosexuale având la bază cuplul monogam
- ◆ să nu vorbească despre veganism și suferința animalelor pentru a nu fi enervantă;
- ◆ să nu facă activism și să nu protesteze, ci să vadă veganismul ca pe o alegere personală;
- ◆ să nu se aștepte să existe opțiuni vegane în locurile în care merge, ci să se mulțumească cu orice primește.

Pe de altă parte, o persoană al cărei veganism ia o formă mai radicală sau mai subversivă nu mai este considerată respectabilă, devine întruparea unui „extremism deranjant”, „ne-la-locul-lui”, „a-normal” (*a vegan killjoy*).

Discursul despre veganism bazat pe respectabilitate și sănătate eșuează să recunoască cea mai importantă parte a veganismului: el nu este despre oameni, despre controlul dietei acestora, a felului în care arată sau în care se comportă.

Corpurile noastre diverse, queer, grase, cu dizabilități, revendică veganismul ca ceea ce este de fapt: o mișcare despre, cu și pentru eliberarea animalelor.

Resursele menționate în discuția noastră de luni, 27 martie 2023:

- ▶ Fernández, Laura (2022) The rebellious (body) politics of fat veganism, in Feminist Animal Studies
- ▶ Wrenn, Corey Lee (2016) Fat Vegan Politics: A Survey of Fat Vegan Activists' Online Experiences with Social Movement Sizeism
https://www.coreyleewrenn.com/Pubs/Wrenn_2016_Fat.pdf
- ▶ Zipporah The Vegan - activistx vegan care vorbește despre tulburări de alimentație
[@zipporahthevegan](https://www.instagram.com/zipporahthevegan)
- ▶ Grupul de facebook Depression Meals: Veg/Vegan Edition
- ▶ Creating an inclusive movement for fat vegans by Chelsea Lincoln
<https://genv.org/creating-an-inclusive-movement-for-fat-vegans/>

Despre recunoașterea muncii animalelor umane și non-umane

În discuția de pe 1 Mai de la Rumegări Colective am vorbit despre munca animalelor umane și, în special, cea a animalelor non-umane, pe care este construită societatea noastră și despre care vorbim mult prea puțin.

Progresul social despre care vorbim azi a fost făcut pe spatele animalelor non-umane. Revoluția industrială din secolul al XVIII-lea a dus la exploatarea masivă a animalelor non-umane. Chiar dacă tehnologia a avansat și s-au introdus diferite mașinării, multe dintre acestea nu au putut înlocui animalele non-umane și chiar au dus la o creștere exponențială a exploatării acestora. În prezent, acestea continuă să muncească în diverse domenii, care încă nu pot fi înlocuite cu tehnologie (de exemplu, munca de tracțiune realizată în folosul oamenilor din mediul rural). Tehnologizarea nu a reușit să reducă povara muncii animalelor umane și non-umane, însă a creat multe job-uri inutile.

Animalele non-umane sunt folosite pentru diverse tipuri de muncă, precum munca fizică (culesul fructelor, tracțiunea), divertisment (curse, circ, filme) și ca service animals. Acestea nu consimt să facă aceste munci în care adesea sunt tratate violent pentru a se supune. De asemenea, animalele fac muncă reproductivă și gestațională pentru a asigura supraviețuirea speciei. Această muncă le este exploatată în ferme mici și mari, iar ele sunt reproduse forțat până la epuizare. Mai mult, în ultimii ani, apar în mediul online filmulețe cu animale non-umane din familiile oamenilor, a căror muncă emoțională este exploatată și monetizată. Odată cu dezvoltarea rețelelor de socializare, urmărim noi forme de exploatare a animalelor non-umane, pentru divertisment și pentru profit, de multe ori în detrimentul sănătății și stării lor de bine.

Cu toate astea, munca animalelor non-umane este adesea ignorată, pentru că munca este considerată o activitate specifică (și unică) oamenilor. Aceasta este o viziune speciistă, refuzând animalelor non-umane agentivitatea și autonomia necesare pentru a munci și făcând o diferențiere falsă între om și celelalte animale. O cauză a ignorării muncii celorlalte animale este faptul că acestea sunt percepute ca obiecte, unelte necesare muncii, iar munca este de fapt a oamenilor care se folosesc de ele. Cât timp animalele non-umane sunt privite drept proprietate, ele vor fi în continuare exploatate, văzute ca resurse care aparțin cuiva, nu ca personalități cu nevoi și dorințe proprii. De fapt, celelalte animale desfășoară diferite tipuri de muncă alături de oameni sau în comunitățile lor, iar munca nu le este întotdeauna atribuită (forțat) de către oameni. De exemplu, în sălbăcie sau în mediile în care

reșesc să trăiască împreună cu familiile lor, ele au grijă unele de altele și lucrează în folosul tuturor membrilor comunității din care fac parte, spre exemplu, aducând hrană, comunicând pericolul și construind cuiburi.

În sistemul actual capitalist și antropocentrist, munca animalelor non-umane nu este recunoscută ca atare. Nici munca pe care o facem din plăcere, grija sau munca domestică nu este recunoscută adesea drept muncă. Muncă este considerată doar cea care poate fi monetizată, care aduce profit capitalului, însă aceasta este o activitate mult mai diversă în viețile noastre: de la job-urile pe care le avem pentru a supraviețui, până la munca creativă neremunerată, la munca de activism și de organizare comunitară, toate sunt activități care necesită energie și efort - îndreptate spre un scop ulterior lor - și, așadar, muncă.

Toate muncile pe care le fac în prezent animalele non-umane pentru oameni sunt abuzive. Unele din acestea ar putea fi transformate pentru a ține cont de diviziile umane și non-umane care le desfășoară, în timp ce altele sunt inerent exploatare și trebuie abolite (de exemplu, muncile care implică reproducerea și moartea acestora în industria zootehnică).

Și muncile pe care le fac oamenii sunt de cele mai multe ori abuzive și exploatare, dar mecanismul sindical și mișcările muncitorești permit o formă de rezistență care le este refuzată animalelor non-umane. Astfel, celelalte animale nu sunt remunerate (cu extrem de puține excepții, de altfel problematice - cum sunt câinii „de poliție”), nu pot lupta pentru condiții de muncă mai bune și nu se pot solidariza unele cu altele. În plus, ele sunt selectate artificial pentru trăsături precum docilitate și inclusiv pentru dizabilități care să nu le permită să riposteze. Suntem conștienți de limitele sindicatelor, însă în contextul actual, acestea pot fi utilizate strategic pentru a opune rezistență capitaliștilor și reprezenta interesele persoanelor muncitoare.

Deși munca animalelor non-umane în prezent este exploatată în folosul oamenilor, asta nu înseamnă că oamenii și animalele non-umane nu trebuie să conviețuiască, să se ajute unii pe alții sau să muncească împreună. Aceasta nu ar face decât să accentueze binaritatea om/animal. Totuși, trebuie să ne imaginăm noi moduri, mai juste, în care să trăim împreună. Putem să căutăm spații de coexistență, precum comunitățile din sanctuare, unde animalele non-umane trăiesc conform voinței lor. Privindu-le, recunoscându-le, trăind în astfel de spații învățăm - și practicăm - cum poate arăta o lume cu adevărat multispecie. În plus, este important să ne uităm la fiecare specie în parte, fără să facem generalizări de specie, întrucât fiecare grup trăiește într-un context ecologic, social și cultural diferit. Doar cu atenție la fiecare specie, grup, dar și individ în parte, doar trăind împreună cu simplul scop de a trăi în bucurie, putem înțelege ce fel de muncă ar putea să susțină această viață.

Este responsabilitatea noastră, a oamenilor, să căutăm limbajele celorlalte animale. Să investim energie în comunicare activă, nu în dresaj, deoarece acesta

reprezintă o comunicare unidirecțională și perpetuează vulnerabilizarea animalelor non-umane. Să creăm locuri și contexte potrivite pentru coexistență înfloritoare. Să ne împotrivim la acapararea neoliberală a tuturor spațiilor publice și la furtul capitalist, antropocentric, al pământului tuturor în scopul profitului câtorva.

Vrem recunoașterea muncii tuturor speciilor ca muncă, solidarizarea tuturor lucrătorilor și abolirea exploatării animalelor umane și non-umane, având ca scop transformarea întregului sistem social-economic de la unul capitalist la unul multispecii, ecologic, pluriversal, care urmărește descreșterea după principii decoloniale și queer feministe, care experimentează forme de viață și de comunitate vechi și noi, combinând cu energie vitală experiențe de viață, teorii și practici dincolo de granița de specie.

Resurse:

- ▶ Animal Ethics. Animals used as workers, <https://www.animal-ethics.org/animals-used-workers/>
- ▶ Animal Ethics (2016) Military use of animals, <https://www.animal-ethics.org/military-use-animals/>
- ▶ Blattner, Charlotte; Coulter, Kendra; Kymlicka, Will (ed.) (2019) [Animal Labour: A New Frontier of Interspecies Justice?](#)
- ▶ Cenaclul X (2023) Zilele muncii, corpurile muncitoare. Poeme din Cenaclul X, Pagini Libere <https://pagini-libere.ro/zine/zilele-muncii-corporile-muncitoare-cenaclul-x/>
- ▶ Hribal, Jason (2006) Jesse, a working dog, Counterpunch, <https://www.counterpunch.org/2006/11/11/jesse-a-working-dog/>
- ▶ Hribal, Jason (2012) Animals are Part of the Working Class Reviewed, Borderlands, <https://www.all-creatures.org/articles/ar-animals-working-class.pdf>

Despre paternalism, adultism, copiii și animale „de companie”

Cu ocazia zilei de 1 iunie am dorit să celebrăm copilăria și lucrurile „copilăroase”, dar mai ales să ne uităm critic la felul în care copiii sunt tratați în societate. Din acest motiv, am abordat subiectul paternalismului, și, mai exact, felul în care acesta este o punte de legătură dintre adultism și speciism.

Paternalismul, ca teorie și practică de acțiune înspre binele altor persoane, limitându-le autonomia, poate fi întrebuițat atât de stat și instituțiile sale, cât și de persoane individuale. În cazul îngrijirii copiilor și a animalelor non-umane, mulți oameni consideră paternalismul ca fiind justificat, dar noi credem că aceste afirmații trebuie să fie privite cu mai multă atenție critică. Ideea că unii oameni știu mai bine decât alții care este binele „lor” este periculoasă, și a fost deseori întrebuițată pentru a marginaliza/închide/reduce la tăcere persoane rasializate, queer, neurodivergente și mad.

Definim adultismul ca putere a adulților asupra copiilor, sau, mai pe larg, bias favorabil adulților, ideilor, activităților și atitudinilor lor, în detrimentul persoanelor tinere (dar, posibil, și vârstnice, caz în care vorbim de ageism). Putem vedea adultismul în practică în felul în care funcționează familiile nucleare patriarhale, în care copiii au puține de spus în legătură cu propriile alegeri de viață. Îl recunoaștem și în școli, instituții care controlează copiii înspre transformarea lor în subiecți adulți, muncitori productivi în capitalism. Adultismul tinde să vadă copilul ca o ființă ne-finisată, cineva care va fi o persoană întreagă abia în „viitor”, când va fi adult.

Ceea ce Aiyana Goodfellow numește youth-liberation (eliberarea copiilor) urmărește imputernicirea persoanelor tinere înspre auto-determinare, refuzul împărțirii în copii „buni” sau „răi” după ideile adulților, refuzul considerării lucrurilor „copilăroase” ca fiind inferioare și încrederea că persoanele tinere sunt capabile să acționeze înspre schimbarea revoluționară a comunităților, bazându-se pe jucăușenia și imaginația lor.

La începutul discuției am vizionat video-eseul creat de just wondering... „Copiii și compania animalelor - Grijă, iubire și doliu în familii multispecii”. Acesta urmărește felul în care se formează familiile cu membrii din mai multe specii, dar și profunda legătură dintre copii și animalele de „companie”. Aceasta poate fi o sursă de iubire și grijă, dar și de supărare, doliu și durere. Dincolo de relațiile particulare

din cadrul unei familii multispecii, este important de observat cum atitudinile adulților față de copii și față de animale de companie au multe în comun.

Spre exemplu, în timpul discuției cineva a subliniat cum atât copii, cât și animalele de companie, sunt imediat categorisite cu etichetele „buni/răi” sau „proști/deștepți”, în funcție de cum se mulează după regulile și așteptările adulților. Cu cât ascultă mai prompt și mai exact, cu atât sunt considerați mai buni și mai deștepți; dacă însă se împotrivesc, reacționează emoțional fiindcă se simt nesigur/neintegrați, sau nu înțeleg și refuză cerințele, atunci sunt „răi/proști”. În plus, există și un dublu standard în atitudinea pe care o au adulții față de animalele non-umane și copii: deși ambele sunt considerate ființe iraționale, „inferioare” adulților, se așteaptă ca respectivele ființe să învețe din prima totul. Chiar și atunci când se prind repede, tot nu sunt tratate cu egală considerație.

Atât copii, cât și „pets” sunt (inter)dependenți de adulți, iar acest lucru ușurează controlul și desconsiderarea lor: într-o societate abilistă, care valorifică independența mai presus de toate, creând un mit al individului autonom, cex care sunt vizibil interdependenți sunt puși într-o condiție de inferioritate.

Experiența doliului în cadrul unei familii multispecii ne dă multe de gândit. Unele animale de companie sunt considerate mai puțin valoroase ca altele, astfel încât viețile lor sunt rapid înlocuite, ca niște „mărfuri”: de obicei acestea sunt animalele mici, peruși, broaște țestoase, pești, hamsteri. Câinii și pisicile sunt, de obicei, tratați cu ceva mai multă căldură, deși și asta variază în funcție de context. În fața pierderii unei persoane dragi, doliul este de înțeles, însă, în cazul animalelor non-umane, acesta este „disfranchised” (deprivat de dreptul de a exista).

Jalea pentru un animal non-uman confirmă vitalitatea și subiectivitatea lui, confirmă că o viață a fost pierdută, o persoană. Această jale e un act politic care recunoaște individualitatea și unicitatea fiecărei vieți. Astfel, e o chestiune complicată, care nu se navighează ușor într-o lume care vede animalele ca mărfuri. Pentru copii poate fi cu atât mai ciudat cu cât emoțiile lor sunt deseori minimizezate, ca și cum ar fi mai puțin reale doar fiindcă ei sunt mai tineri.

Speciismul se învață, nimeni nu se naște speciist. Totuși, asta nu înseamnă să creăm o viziune asupra copiilor ca fiind intrinsec benevoli. Copii sunt ființe complexe care reacționează constant la lumea în care trăiesc, ei pot fi foarte iubitori și curioși față de alte ființe, cum pot fi și cruzi. Important este să facem pe cât posibil ca lumea în care creștem fiecare dintre noi, umani și non-umani, să ne hrănească și să ne susțină, în interdependență și autonomie radicală, nu în visul unei independențe meritocratice.

Copii umani, spre deosebire de animalele non-umane de companie, vor ieși din statutul de inferioritate dacă vor reuși să îndeplinească normele societății de productivitate, abilitate, de gen și de performare a vieții adulte. Însă animalele „de companie” vor rămâne sub control paternalist atât timp cât există structuri și

legi care le relegă ca proprietăți și mărfuri aservite oamenilor. O astfel de societate patriarhală, precum cea în care trăim, este favorabilă diferitelor forme de abuz. Considerarea spațiului privat ca fiind de neatins, este, din nou, o modalitate prin care adultismul și patriarhatul își mențin puterea. O viziune eliberatoare antispe-ciistă este și una anti-adultism, așa cum o viziune eliberatoare feministă va trebui să ia în considerare eliberarea tuturor ființelor ce sunt supuse paternalismului, inclusiv copiii umani și animalele non-umane.

Resurse:

► delinquents (2022) What is youth liberation?

<https://delinquents.noblogs.org/post/2022/07/24/what-is-youth-liberation/>

► delinquents (2022) What is ageism?

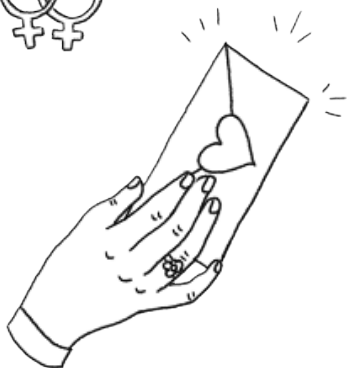
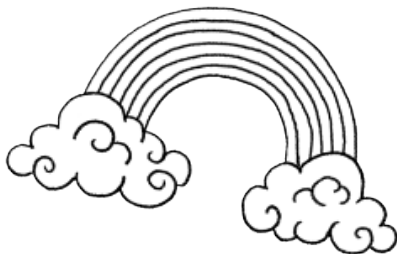
<https://delinquents.noblogs.org/post/2022/07/24/what-is-ageism/>

► just wondering (2022) Copiii și compania animalelor

- Grijă, iubire și doliu în familii multispecii

<https://www.justwondering.io/ro/care-love-and-grief-in-multispecies-families/>

Queer info point



Despre asexualitate

Asexualitatea este definită ca lipsa completă sau aproape completă a atracției sexuale. Pe lângă lipsa atracției sexuale, asexualitatea este și un termen umbrelă sub care se află mai multe experiențe dintre care câteva sunt mai cunoscute:

Greysexuality - persoane care experimentează foarte rar atracție sexuală, astfel încât experiența lor este comună altor persoane asexuale și mai puțin persoanelor alosexuale (care experimentează atracție sexuală);

Demisexuality - persoane care nu pot experimenta atracție sexuală decât după ce creează o legătură puternică de altă natură cu o persoană.

Lipsa atracției sexuale față de persoane de orice gen nu spune însă nimic despre viața sexuală a persoanelor asexuale sau despre poziția lor față de sex. Unele persoane asexuale fac sex cu diverse frecvențe, altele deloc, unele au o atitudine pozitivă față de sex, altele sunt indiferente, în timp ce altele îl găsesc respingător. Atracția sexuală (față de cineva) și dorința sexuală (sex-drive-ul) nu sunt întotdeauna perfect corelate.

Persoanele asexuale pot să experimenteze alte tipuri de atracție, precum cea estetică, senzuală sau romantică. Astfel, persoanele asexuale pot să creeze relații de natură romantică cu alte persoane asexuale sau alosexuale, dar pot de asemenea să aleagă să nu aibă acest fel de relații.

O persoană nu este mai puțin asexuală dacă este într-o relație sau dacă face sex, iar indiferent de aceste decizii, experiențele sale sunt cu mult diferite de cele ale unei persoane heterosexuale și alosexuale. În plus, asexualitatea manifestă în sine un fel de „queerness”, întrerupând expectanțele sociale. Poate că asta se simte cel mai puternic în adolescență, când toată lumea vorbește de „noi experiențe”, și presiunea socială e mare, dar poate continua și la maturitate, tulburând normele de gen (spre exemplu, unui bărbat asexual i s-ar putea chestiona masculinitatea, care e asociată deseori cu virilitatea). Așadar, persoanele asexuale sunt queer.

De multe ori, apartenența persoanelor asexuale în comunitățile queer este chestionată pentru că acestea nu ar suferi ostracizare sau discriminare, la fel ca alte persoane queer. Dorim să subliniem că experiența opresiunii nu stă la baza identităților queer și nu le validează. Ea este un efect al existenței noastre într-o societate cis-heteronormativă, și se poate manifesta diferit asupra fiecăruia. Totuși, părerea că persoanele asexuale nu sunt discriminate sau marginalizate este greșită.

Persoanele asexuale sunt de multe ori privite ca și cum ar fi mai puțin umane, lipsite de sentimente sau asemănaute unor roboți. Lipsa atracției sexuale este atât de puțin înțeleasă încât ele ajung să fie excluse atât de persoanele hetero, cât și de alte persoane queer. De asemenea, multe persoane asexuale suferă violență sexuală cu scopul de a le „îndrepta” comportamentul sau de a le „face să se răzgândească”.

De foarte multe ori, identitatea persoanelor asexuale este invalidată, lipsa lor de atracție sexuală fiind patologizată, ceea ce contribuie la excluderea acestora.

De Săptămâna Internațională a Asexualității, salutăm toate persoanele asexuale, repetăm că sunt parte din comunitatea queer dacă își doresc să fie și respingem discursul care le exclude sau patologizează!

Despre folosirea pronumelor

Ziua Internațională a Pronumelor are drept scop să facă din respectarea, împărtășirea și educarea cu privire la pronumele personale un lucru obișnuit.

Referirea la oameni cu pronumele pe care aceștia le stabilesc pentru ei înșiși este fundamentală pentru demnitatea umană. A fi adresat cu pronume nedorite afectează în special persoanele transgender și celelalte persoanele care nu se conformează genului atribuit la naștere de către societate, dar poate fi deranjant și pentru orice alte persoane care aleg folosirea altui pronume decât cel adresat. Până la urmă, e vorba de un simplu gest de respect.

Pronumele sunt folosite în vorbirea și scrierea de zi cu zi pentru a lua locul numelor de persoane. Le folosim frecvent fără să ne gândim la asta. Adesea, atunci când vorbim despre cineva la persoana a treia, aceste pronume au un gen subînțeleș. Aceste asocieri nu sunt întotdeauna corecte sau utile. Greșind sau presupunând pronumele oamenilor fără a întreba mai întâi, se poate confunda identitatea de gen a acestora și se pot crea situații inconfortabile. Folosirea pronumelor corecte ale unei persoane este una dintre cele mai simple modalități de a ne arăta respectul față de identitatea acesteia.

Cum putem fi inclusivx în utilizarea și respectarea pronumelor?

Putem încorpora pronumele în utilizarea de zi cu zi. Prezentările verbale sunt oportunități excelente pentru a solicita pronumele oamenilor. Deoarece numele și pronumele se pot schimba în timp, este de preferat să revenim asupra acestora din când în când.

A întreba despre pronumele unei persoane poate fi inițial ciudat sau inconfortabil, dar este preferabil decât să facem presupuneri dureroase și să folosim un pronume greșit.

Iată câteva moduri prin care putem întreba:

„Ce pronume folosești?”

„Cum să mă refer când fac referință la tine?”

„Cum ai vrea să ne adresăm?”

„Îmi poți reaminti care sunt pronumele pe care le preferi?”

„Numele meu este T. și pronumele mele sunt el și ea, dar prefer el. Dar tu?”

O modalitate de a-ți aminti numele (și pronumele) cuiva e să le repeți în minte imediat după ce le auzi. De asemenea, putem să actualizăm pronumele pe rețelele de socializare (dacă ne simțim confortabil cu asta).

Atenție, s-ar putea ca unele persoane să nu fie out față de toată lumea și să folosească pronume diferite în diferite contexte sociale. În plus, sunt persoane care, pe cât posibil, preferă evitarea oricărui pronume. Prin urmare, ar fi bine să fim atenți la acest aspect atunci când cerem pronumele.

Scurte eseuri și gânduri



ilustrație de Mina Mimosa

Am putea trăi într-o formă de capitalism vegan?

Când se menționează incompatibilitatea veganismului cu capitalismul, unele persoanele răspund cu neîncredere. Unele spun că animalele au fost întotdeauna exploatare și capitalismul nu schimbă nimic, altele spun că oricum nu există alt sistem mai bun în care să trăim.

Ambele răspunsuri nu contrazic, de fapt, afirmația făcută. E adevărat că animalele au fost exploatare cu mult înainte de capitalism, la fel cum e adevărat că nu e ușor să ne imaginăm un alt sistem economic/social înspre care să mergem. S-a spus de nenumărate ori până acum că „e mai ușor să ne imaginăm sfârșitul lumii decât al capitalismului”. Totuși, alegem să facem ceva mai greu: să gândim și să acționăm dincolo de ceea ce pare momentan posibil.

Capitalismul actual se bazează pe creștere continuă, iar această creștere presupune exploatarea oricăror resurse pentru acumularea de profit. Dacă am aplica o perspectivă vegană, aceasta ar împiedica creșterea, căci nu ar fi posibil nici să ucizi, nici să înmulțești animale, nici măcar să le distrugi teritoriile.

De fapt, e foarte greu de imaginat un capitalism în întregime vegan - ce resurse ar mai rămâne de exploatare, în lumina unei etici ce împiedică provocarea suferinței ființelor vii? Poate că, prin absurd, am putea avea un capitalism cu produse „vegane”, dar e foarte greu de crezut, având în vedere cât de adânc înrădăcinată e exploatarea (sau provocarea de suferință) animalelor în fiecare obiect și mod de producție, nu doar în industria alimentară. Chiar dacă așa ar fi posibil, nu s-ar putea susține un lanț de producție global de asemenea produse fără să producă, totuși, suferință și poluare.

Când spunem că ne dorim alt sistem decât cel capitalist, nu spunem că ne dorim dictatură, așa cum înțeleg unele persoane. Capitalismul nu înseamnă democrație. Nu doar că nu vrem, ci nici măcar nu mai este fezabil să trăim într-o organizare socială care prioritizează profitul economic al unora, indiferent de bunăstarea altora și a mediului.

Pentru o lume în care mediul și animalele nu mai sunt doar resurse de exploatare e nevoie de mai mult decât schimbarea sistemului economic. E nevoie și de descreștere re/productivă (idee propusă de Angela Balzano în „Per farla finita con la famiglia”, 2021), și de o mai justă distribuire a muncii, și de o etică a grijii dincolo de specie.

Câteva exemple: o tranziție energetică justă ce abandonează combustibili fosili, închiderea abatoarelor și înlocuirea sistemului de exploatare a animalelor cu diverse modalități de cultivare a plantelor, subvenționarea celor care se ocupă de păstrarea semințelor și de permacultură vegană, îndreptarea resurselor dinspre

militarizare înspre educație și asistență socială, re-gândirea orașelor ca spații multispecii pentru trăit, nu pentru profit.

E nevoie de multe schimbări, unele pe care poate nici nu le putem gândi încă. Dar asta nu înseamnă să renunțăm din start.

Veganism și sănătate

Discuțiile despre veganism, atât în comunitățile vegane, cât și în afara lor, tind să atingă la un moment dat subiectul sănătății. Veganismul presupunând o practică alimentară diferită de cea majoritară, imediată intră sub lupă: se cere controlul acestor corpuri, reintegrarea lor în „normal”.

Discuția mai apare și deoarece alimentația pe bază de plante este săracă în grăsimi saturate, nu conține colesterol și are potențialul de a fi bogată în fibre, vitamine, minerale și antioxidanți atunci când se urmărește asta. Ea este adesea adoptată din motive de sănătate de persoane care se află în grupe de risc pentru anumite boli sau sunt preocupate de sănătatea lor.

Veganismul, însă, implică adoptarea unei diete pe bază de plante (în limita a ce e posibil și practicabil), pe baza unui motiv politic și etic de a refuza consumul de animale non-umane și transformarea acestora în mărfuri. Motivele de sănătate nu intră în această ecuație. Cu toate acestea, deseori, termenul „vegan” a ajuns să fie sinonim cu „plant-based”, comunitatea vegană fiind astăzi alcătuită din persoane din ambele categorii.

Unx veganx pentru animale preferă să adopte diete pe bază de plante care sunt considerate convențional „sănătoase”, în timp ce altx nu țin cont de asta atunci când aleg alimente, consumând „junk” food, dulciuri vegane etc. În teorie, nu există nicio diferență calitativă în veganismul acestor două categorii, pentru că ambele fac ceea ce și-au propus: refuză consumul celorlalte animale.

În practică însă, de multe ori persoanele care consumă o dietă pe bază de plante „sănătoasă” le critică pe cele care nu au făcut aceeași alegere. Ascuns sub îngrijorarea pentru sănătatea celor din jur, sentimentul transmis este adesea unul de superioritate, iar alegerea unei diete mai mult sau mai puțin sănătoase devine o decizie ce ține de moralitatea persoanei. Veganx care au o dietă „nesănătoasă” sunt învinovați sau avertizați de toate afecțiunile pe care le au sau pe care le pot dezvolta. O astfel de perspectivă nu își are loc în veganismul nostru, care este despre empatie și compasiune.

Persoanele vegane grase sunt printre cele mai frecvente victime ale acestui comportament. Ele sunt deja discriminate din cauza grasofobiei sistemice (eng. fatphobia) de către medici care nu sunt educați pentru a trata persoane grase, de angajatori care preferă ca angajații lor să respecte standardele acceptate social de înfățișare sau prezentare etc. În plus, persoanele vegane grase sunt respinse de multe ori și de alte persoane vegane care consideră, printre altele, că felul în care arată strică imaginea veganismului.

Credința generală este că o dietă bazată pe plante nu poate furniza toți nutrienții de care avem nevoie pentru a funcționa. Ca veganx într-o lume nevegană, suntem continuu chestionați de persoanele din jur, fie ele specialiști sau nu.

Orice problemă de sănătate sau pierdere în greutate e pusă pe seama veganismului și ni se spune adesea că o dietă „echilibrată” conține carne, ouă, lapte. Acest „echilibru” e susținut prin lobby-ul puternic al multinaționalelor care prezintă constant produsele lor ca fiind cele mai „sănătoase”, parte a unei diete „tradiționale/naționale” etc. Acest „echilibru” e învățat de mic copil, chiar și cu forța, chiar și când copiii refuză să consume corpurile animalelor. Acest „echilibru” însă ignoră sute de ani de istorie în care oamenii au avut diete diverse, în care consumul de plante și cereale predomina. Acest „echilibru” produce schimbări climatice și poluarea mediului, marile ferme și abatoare contribuind semnificativ la distrugerea ecosistemelor. Acest „echilibru” e constituit prin exploatarea masivă a pământului, a animalelor non-umane și a muncitorilor umani. Și atunci despre ce „echilibru” e vorba, de fapt?

Intersecții queer - vegane

de Andrea Bocskor

Queerness-ul și veganismul se intersectează în diverse forme. Cuvântul „queer” are un înțeles complex și o istorie îndelungată, fiind folosit cel mai frecvent în trecut ca o insultă împotriva celor care se identifică drept LGBTQ+. Ulterior, termenul a fost revendicat de mulți membrii ai comunității. Și veganismul, atât ca termen, cât și ca mișcare, a fost subiectul unor neînțelegeri și dezinformări. Veganismul „este o filosofie și un mod de viață care urmărește să excludă - pe cât posibil și practicabil - toate formele de exploatare și cruzime față de animale pentru hrană, îmbrăcăminte sau orice alt scop” (Vegan Society, n.d.). În urmă cu un deceniu, mulți oameni nici măcar nu auziseră vreodată de termenul „vegan”, dar astăzi veganismul este considerat a fi una dintre mișcările sociale cu cea mai rapidă creștere (Hancox citat în Kolb-Untinen, 2018).

Crescând într-o societate heteronormativă și speciistă, a trăi într-un mod queer și vegan poate extinde exponențial sfera de empatie și înțelegere a unei persoane. În timp ce veganismul analizează modul în care animalele non-umane sunt oprite pentru profit și pentru satisfacția oamenilor; queerness-ul oferă o formă de libertate de a iubi și de a fi cât mai autentic posibil - acesta din urmă subminează constrângerile societale ale heteronormativității și patriarhatului care ne înconjoară.

Cele două se intersectează și prin critica și opoziția lor față de patriarhat și violența asupra celor mai vulnerabilx. În industria laptelui, vacile sunt inseminate artificial în mod forțat, în nenumărate rânduri, pentru a continua să producă lapte, în timp ce copiii lor sunt luați de lângă ele, uciși sau urmează să aibă aceeași soartă ca mamele lor. Este un ciclu continuu de violență care profită de pe urma sistemului reproducător, epuizând corpurile feminizate ale vacilor și extrăgând material seminal de la boi. Veganismul se împotrivesc acestor practici; în mod similar, queerness-ul se opune formelor de exploatare și dominație, cum ar fi patriarhatul. Queerness-ul, în esența sa, este despre eliberarea de constrângerile unei viziuni binare și uniforme a lumii, realizându-se astfel o eliberare față de doctrina dominantă și de formele sale opresive. Refuzului binarității de gen pe care îl propune o viziune queer îi putem adăuga mai largi refuzuri în fața altor binarități: adăugând idei din teorii ecofeministe și antispeciiste, ajungem și la rezistență față de ierarhia duală om/animal.

De altfel, consumul de carne este un comportament construit social ca fiind masculin, care reflectă dominația patriarhală sub forma de consum, ducând cu gândul la acțiuni machiste precum vânătoarea. Veganismul devine „de facto o rebeliune împotriva unei culturi dominante, indiferent dacă s-a pretins a fi o rebeli-

une" (Adams, 2018) datorită, în parte, a asocierii consumului de carne cu dominația patriarhală (spre exemplu, avem producții media care pariază pe asta, a se vedea reclama din 2007 de la Burger King și altele, în care „a fi bărbat” e legat direct de a consuma anumite produse). În timp ce carnea este transformată într-un simbol fetișist al masculinității și virilității, respingerea cărnii vine cu o negare a normelor și rolurilor de gen.

O finală reflecție asupra intersecțiilor queer-vegane o reprezintă noțiunea de „killjoy”. Veganismul reprezintă un risc pentru masa în familie, care a servit mult timp ca centru de unitate în casă (Simonsen, 2012). Alte exemple constau în prezența persoanelor queer la nunțile heterosexuale și dificultatea la care sunt supuși veganii care se află într-un astfel de loc al heteronormativității și la presupusul său festin carnist. Apariția personajului perturbator cunoscut sub numele de „vegan killjoy” sfidează aceste centre ale peisajului familial și heteronormativ. Astfel, queerness-ul și veganismul sunt prezente ca fiind deopotrivă interconectate, dar și diferențiate prin trăsăturile lor intrinseci.

Referințe:

- ▶ Animal Equality. (2015). 8 Cruel Standard Practices Of The Dairy Industry. *Animal Equality | International Animal Protection Organization*.
- ▶ Adams, C. J. (2018). The sexual politics of meat. In *Living with Contradictions* (pp. 548-557). Routledge.
- ▶ I am man - Burger King, 2007, <https://www.youtube.com/watch?v=vGLHlvb8skQ>
- ▶ Kolb-Untinen, N. M. (2018). *The Disruptive Potential of a Queer Vegan Praxis* (University Honors Theses, Portland State University).
- ▶ Simonsen, R. R. (2012). A queer vegan manifesto. *Journal for Critical Animal Studies*, 10(3), 51-81.
- ▶ The Vegan Society. (n.d.). Definition of veganism. The Vegan Society.

Despre experimente pe animale în cadrul facultății veterinare

text primit anonim

Primele lucrări de laborator unde s-au făcut experimente pe animale în cadrul facultății mi-au adus ceva mai mult decât senzația de „dezamăgit, dar nu surprins”, simțită și resimțită probabil de majoritatea persoanelor interesate de drepturile animalelor.

Mai mult decât dezamăgirea față de felul în care sunt tratate animalele non-umane în general, a apărut neputința. Și vinovăția.

Mărturisesc moartea sau îmbolnăvirea unor animale intoxicate cu diverse substanțe, pentru ca studenții să vadă „pe viu” efectele lor.

„Noi nu omorâm degeaba animalele astea, noi nu suntem sadici. Ele sunt experimente care există pentru voi”, ne spun profesorii.

„Stați liniștiți, sunt crescute special pentru laborator. Țăsta e scopul existenței lor”.

„Ne-am civilizat, nu mai folosim pisici în laborator, ne sar în cap ONG-urile pentru drepturile animalelor. Acum avem iepuri, șobolani și hamsteri”.

„Să nu faceți poze animalelor de experiment. Să nu postați imagini cu ce se întâmplă în laboratorul ăsta. Cine știe pe unde ajung și vin iubitorii de animale peste noi să ne numească criminali”.

La prima broască spinalizată (și ulterior omorâtă), m-a frustrat atât de tare neputința de a interveni încât mi s-a făcut rău fizic. Nici majoritatea colegilor non-veganx nu erau de acord cu ce se întâmpla.

„Ce sunteți așa sensibili, ce sunteți, fete?” (plus mulți alți termeni abiliști, misogini și queerfobi pe care nu vreau să îi reproduc).

Majoritatea experimentelor sunt inutile. Multe pot fi înlocuite.

Însă fondurile universității se duc pe gazon și panseluțe, în loc să fie investite în materiale care să scutească animalele de chinul experimentelor.

Și încă odată, banii ajung mai importanți decât viața animalelor.

Animalele sunt ucise pentru studentx care vor să ajute animalele.

Despre un caz de abuz în rândurile activiștilor vegani

Text scris în februarie 2023

În ultima vreme au apărut reportaje extrem de îngrijorătoare despre doi dintre membrii unor organizații vegane. Unul (Alexandru Marcu) dintre aceștia a abuzat sexual, timp de mai mulți ani, minore, iar altul, care lucrează ca polițist, (Ionuț-Cătălin Florea) a ignorat aceste informații când le-a aflat direct de la o victimă. Puteți citi întregul reportaj pe Libertatea, dacă nu l-ați citit deja. Detaliile sunt înfrorătoare. Suntem de partea victimelor și supraviețuitoarelor, dorim dreptate și vindecare pentru ele.

Veganismul este, în principal, o ideologie ce se împotrivesc exploatării și rănirii ființelor vii - în special animale non-umane. Abuzarea oamenilor nu poate fi coerentă cu această poziție non-violentă. Discursul „purității” utilizat de abuzator nu își are locul, ci este o metodă sexistă de instrumentalizare a unei idei pentru susținerea unui cult. Veganismul nu este despre puritate, ci despre refuzarea exploatării, „pe cât posibil și practicabil” (definiție dată de Vegan Society cu decenii în urmă).

Mai mult, veganismul nu este doar o dietă, pe care o bifăm mergând la restaurante (precum cel a lui Marcu) sau festivaluri. Veganismul este o poziție politică, care se conturează prin practici radicale în scopul eliberării celorlalte animale.

Faptul că regăsim abuzatori în rândurile mișcării vegane nu se datorează veganismului, ci patriarhatului.

Într-o societate patriarhală, chiar și aceia care luptă pentru alte cauze, vor merge înainte cu viziunea sexistă și misogină majoritară, dacă nu o chestionează conștient. De aceea este nevoie, în orice mișcare de eliberare, de o viziune intersecțională.

Dacă spunem despre oameni că „au făcut multe lucruri bune pentru animale”, „sunt mici scăpări”, „dacă nu sunt ei, cine să facă”; dacă nu chestionăm sexismul, rasismul și homofobia din propriile cercuri sociale, activiste sau ONGiste, putem ajunge la niște consecințe foarte grave.

Nu putem accepta organizații vegane și mișcări activiste pentru animale care ignoră, reduc la tăcere sau chiar reproduc opresiuni asupra unor oameni. Nu putem accepta discursuri rasiste, sexiste sau homofobe în rândul persoanelor activiste. Veganismul și antispeciismul sunt niște ideologii ce confruntă puterea oamenilor asupra altor animale, și trebuie să facă asta recunoscând întotdeauna diferențele de putere dintre oameni.

Într-o societate capitalistă, patriarhală, profund rasistă, abilistă și cisheteronormativă, mișcările vegane trebuie să-și asume responsabilitatea de a lupta împotriva tuturor opresiunilor.

Orice eliberare e colectivă. Orice altceva e inacceptabil.

Surse:

► Diana Meseșan și Medeea Stan (2023) INVESTIGAȚIE.

Cunoscut activist vegan din București, acuzat că a abuzat sexual fete între 10 și 19 ani. Dezvăluirile a șase victime: „Criteriile lui: să fie virgine, tinere, inocente”

<https://www.libertatea.ro/stiri/investigatie-cunoscut-activist-vegan-din-bucures-ti-acuzat-ca-a-abuzat-sexual-fete-intre-10-si-19-ani-dezvaluirile-a-sase-victime-criteriile-lui-sa-fie-virgine-tinere-inocente-4415380>

► Diana Meseșan și Medeea Stan (2023) INVESTIGAȚIE. Un polițist de la Crimă Organizată știa despre abuzul sexual al activistului vegan, coleg cu el de festivaluri, dar n-a făcut nimic. Victimă: „Polițistul a zis că nu i se pare că eu am fost violată”

<https://www.libertatea.ro/stiri/investigatie-politist-crima-organizata-stia-des-pre-abuzul-sexual-al-activistului-vegan-alexandru-marcu-dar-n-a-facut-nimic-4455851>

Despre exploatarea cailor pentru muncă și „sport”

Caii sunt alături de oameni de mii de ani, jucând un rol important în evoluția societății. Ei au fost domesticiți prin violență și selecții genetice, exploatați și folosiți, precum alte animale non-umane, pentru a face o varietate de sarcini grele: transportul de mărfuri și persoane, tracțiunea în agricultură, precum și în industria militară.

Exploatarea cailor este o practică care a existat de mult și care continuă și în ziua de azi. Ei sunt folosiți în diverse feluri, pentru a îndeplini mai multe munci pentru oameni, de la cele agricole până la chestiuni legate de divertisment, ca în cazul „sporturilor ecvestre” (curse de cai, sărituri peste obstacole, competiții care „celebrează” rasa calului). Ei sunt puși să tragă greutatea mult prea mari pentru capacitatea lor fizică, iar condițiile lor de trai sunt adesea grele și pline de violență. Deseori, sunt ținuți în spații mici și murdare, fără acces la hrană și apă adecvată. Aceste condiții duc la boli și la o viață scurtă și plină de suferință.

Mulți oameni se bucură când văd caii, iar unora le place să meargă cu trăsură sau să urce pe cal. Pare o activitate plăcută, lipsită de suferință, însă acei cai sunt ținuți forțat, sunt dresați, chinuți și bătuți, în urma cărora devin supuși și fac ceea ce le dictează oamenii, chiar dacă ei nu vor, sunt prizonieri și nu au unde fugi. Caii sunt făcuți să se disocieze de propriile dorințe, iar odată ce ei „ascultă”, noi reușim să vedem în ei doar niște animale grațioase care ne îndeplinesc cerințele. Astfel, cailor le sunt simbolic întrebuințate anumite caracteristici, de la noblețe la romanticism, continuând lungă tradiție de a vedea animalele non-umane doar prin prisma a ce reprezintă pentru om.

La prima vedere, unii cai pot părea „bucuroși” atunci când sunt călăriți, însă este posibil ca acea „bucurie” să se datoreze dorinței lor de a face o plimbare, prin care aceștia schimbă monotonia existenței lor în captivitate. Ei știu că pentru a avea acces la o astfel de plimbare condiția este să se supună și să lase oamenii să îi călărească. Oamenii își exercită dominația asupra lor prin faptul că urcă pe spatele lor, îi conving să îi transporte și să meargă pe unde vor ei, și le introduc bare metalice dureroase în gură (o zonă foarte sensibilă). Aceste acte de violență sunt stresante și dureroase pentru cai și le pot cauza probleme grave de sănătate pe termen lung. Așadar, echitația provoacă dureri și răni din cauza greutății oamenilor și a instrumentelor folosite.

Ca răspuns la comportamentul nedrept și abuziv, caii manifestă uneori tactici de nesupunere și rezistență, care ori nu sunt luate în considerare de către exploatare, ori sunt percepute drept o amenințare față de autoritatea umană, fiind urmate de abuz, pentru că aceștia nu se supun dorințelor umane. Aceste tactici

includ încetinirea ritmului de lucru, refuzul de a se mișca sau de a coopera cu omul, refuzul de a mânca sau de a bea apă sau agresivitatea ca răspuns la violență.

Calul este o ființă sensibilă, independentă și socială, care trăiește în herghelie, însă aceste identități sunt șterse prin depersonificare, dresare și normalizarea exploatării acestuia. Însuși conceptul de dresaj ne spune că, pentru a obține „consimțământul” calului, trebuie să fie folosită forța și constrângerea până când starea de spirit a calului se va schimba după dorințele umane. Caii încă sunt considerați animale de muncă și sunt neprotejați.

Însă caii nu se află pe Pământ pentru oameni, pentru a fi călăriți, pentru divertisment sau pentru aventurile noastre turistice, ci sunt indivizi cu gânduri și sentimente care au dreptul la autonomie corporală și la o viață fără exploatare.

Despre exploatarea reproductivă a iepelor, un abis al ororilor complexului animal industrial

Exploatarea speciistă ia forme nenumărate, abisale, iar una dintre ele este cu atât mai aberantă cu cât are ca scop tocmai sporirea suferințelor animalelor pentru profit. Este vorba de exploatarea iepelor gestante, cărora li se extrag cantități mari de sânge cu scopul extragerii unui hormon care este folosit pentru a crește rata de reproducere a animalelor „de carne”, în special a porcilor.

„Fermele de sânge” de cal cresc iepi care sunt inseminate forțat cu scopul de a li se lua sânge care este vândut companiilor farmaceutice. Această industrie îngrozitoare este determinată de cererea companiilor veterinare, care utilizează sângele pentru a extrage hormonul numit *gonadotropina serică a iapei gestante* (Pregnant Mare Serum Gonadotropin - PMSG) care este transformat în pulbere și expedit în întreaga lume. Hormonul este folosit de fermierii din Marea Britanie, SUA, Canada și Europa pentru a crește rata de reproducere la porci, vaci și alte animale „de fermă” a căror sistem reproducător este exploatat în marea industrie care transformă animalele în mâncare și alte obiecte de consum.

PMSG este un hormon utilizat în cadrul creșterii industriale a porcilor. Acesta este folosit pentru a face ca toate scroafele captive să intre în călduri în același timp, pentru a realiza inseminarea artificială forțată mai eficient. De asemenea, hormonul asigură nașteri de dimensiuni mari, punând în pericol sănătatea porcilor. Acest hormon de fertilitate este utilizat de peste 40 de ani, în principal în creșterea industrială a porcilor, dar și a vacilor, oilor și altor animale non-umane a căror sistem reproducător este exploatat pentru profit și pentru consum după poftele umane.

Hormonul este administrat animalelor de fermă pentru a le stimula reproducerea. Acesta este utilizat în produse precum „buretele vaginal” pentru oi, pentru a le înmulți în afara sezonului sau pentru a crește numărul de miei pe care îi are o oaie, lucru pe care fermierii britanici sunt încurajați să îl facă de către industrie. De asemenea, este utilizat și la vaci. Consiliul pentru dezvoltarea agriculturii și horticulturii (AHDB) a elaborat un ghid care îi informează pe fermieri că PMSG este bun pentru a fi utilizat la vacile care sunt prea slabe sau prea tinere pentru a avea un ciclu reproductiv normal.

ONG-ul Fundației pentru Bunăstarea Animalelor (Animal Welfare Foundation, Germany) a efectuat investigații asupra „fermelor de sânge” din America de Sud. Acestea au scos la iveală legăturile dintre corporațiile americane și europene, care furnizează hormoni de fertilitate crescătorilor de animale non-umane și care profită de pe urma torturii acestora. Imaginile filmate sub acoperire din ferme, rea-

lizate de militanțx pentru protecția animalelor, ne arată cum caii sunt loviți și se zbat în boxele de imobilizare înainte de a li se extrage sânge cu ajutorul unei canule mari introduse în vena jugulară. Numeroase astfel de ferme există în Islanda și America de Sud (Argentina și Uruguay), unde s-a descoperit încă din 2015 că iepelul erau supuse unor abuzuri și traume extreme. În timp ce unele companii farmaceutice europene au încetat de atunci să mai cumpere PMSG din America de Sud, altele continuă să facă acest lucru, chiar dacă caii sunt supuși unor groaznice violențe.

Condițiile din „fermele de sânge” sunt îngrozitoare pentru oricine este implicat. Muncitorii prelevează între 5-10 litri de sânge într-o singură extracție, un volum enorm care poate duce la șoc hipovolemic, anemie sau chiar la moarte. Pentru că iepelul produc hormonul PMSG folosit de industriile farmaceutice doar în timpul sarcinii timpurii, acestea sunt forțate să aibă sarcini și avorturi repetate. În cele din urmă, ele sunt trimise la abator atunci când devin prea slabe sau prea bătrâne pentru a rămâne gestante.

Unele ferme aleg să provoace avort iepelul după ziua 90 de gestație, deoarece sarcina nu este necesară în acel moment pentru a continua producția de PMSG. Acest lucru permite fermierilor să re-insemneze forțat iepelul astfel încât să se realizeze două cicluri de producție de PMSG în fiecare an, în loc de unul. În fermele în care sunt crescuți mânji, aceștia sunt vânduți sau trimiși la abator, în funcție de țara și de rasa calului utilizat pentru producția de PMSG.

Este extrem de important să cunoaștem cum sunt tratate animalele non-umane și să refuzăm ignoranța relaxată și confortabilă. Ar trebui să milităm pentru închiderea acestor ferme și a tuturor fermelor, iar între timp, putem să ne organizăm și în campanii țintite asupra interzicerii folosirii de PMSG. Faptul că această formă de cruzime continuă de mai bine de 40 de ani, în pofida presiunii publice și a oamenilor care se opun acestui abuz, ne arată că totul se face pentru profit, și că în lipsa grevelor și a blocărilor serioase a lanțurilor de producție, foarte greu se schimbă ceva.

Referințe:

► Abby Young-Powell (2022) Iceland urged to ban ‘blood farms’ that extract hormone from pregnant horses, The Guardian,

<https://www.theguardian.com/environment/2022/may/16/iceland-urged-to-ban-blood-farms-that-extract-hormone-from-pregnant-horses>

► Amy Buxton (2022) ‘Blood Farms’ In South America Exploit Pregnant Horses, And EU Pork Is Paying For It. Plant Based News

<https://plantbasednews.org/culture/ethics/blood-farms-south-america-pregnant-horses-pork/>

► Animal Welfare Foundation/Tierschutzbund Zürich (2017) Report

“The blood business” by Animal Welfare Foundation and Tierschutzbund Zürich

<https://youtu.be/WQLRaycU1oQ>

► Animal Welfare Foundation/Tierschutzbund Zürich (2018)

Blood farms in South America - behind walls the torture business continues

<https://youtu.be/Rc1rhfMVIO8>

► AWF (2023) Reprive until 2025 for blood farms in Island?, Eurogroup for animals
<https://www.eurogroupforanimals.org/news/reprieve-until-2025-blood-farms-iceland#:~:text=The%20debate%20was%20triggered%20by,the%20first%20film%20was%20made>

► Claire Hamlett (2023) Iceland’s horse “blood farms” supplying UK and European livestock industry, Surge Activism,

<https://www.surgeactivism.org/articles/icelands-horse-blood-farms-supplying-uk-and-european-livestock-industry>

Antispeciism și (anti)capitalism: (din)spre o posibilă istorie comună

de Raluca Panait

„pentru că în capitalism suntem totx
obiecte consumabile ale profitului,
membrule, aripile și cozile noastre
strivite laolaltă”
Ioana Bălănescu, *către poneiul Bobiță*

„singurul sistem economic în care voi crede
își va consuma toate resursele computaționale încercând să repare greșeala
calculul prețului Surei și supraîncălzi toate supercomputerele
și abia atunci când toate se vor stinge
vom înțelege
cât de adânc mergeau lanțurile
cât de necesar a fost să le rupem”
Gabriela Oprea, *pentru Sura*¹

-1

Cum poate fi imaginată o lume a comunului când încă există *privirea neutră*²? Privirea care caută disjuncții, lupte dispartate, care obiectifică și obiectivizează, care privilegiază o mișcare în detrimentul alteia și încă nu înțelege că toate băătăliile sunt, de fapt, interconectate. De aceea, devenirea posibilă în articularea unui viitor neopresiv este probabil *devenirea-împreună-cu*³. Cu ființe umane și non-umane simultan, într-un câmp de forță colectiv(ă) care disrupe granițele fixe, identitățile singulare, spațiile individuale. Revoluția va fi antispeciistă sau nu va fi deloc.

¹ Ambele poeme au apărut în zina *Zilele muncii, corpurile muncitoare*, editată de Cenaclul X, consultată pe <https://pagini-libere.ro/zine/zilele-muncii-corporile-muncitoare-cenaclul-x/>, în 1.05.2023.

² Trimitere la feminoska, „Privirea neutră nu există. Antispeciism și intersecționalitate. Pentru o politică a alianțelor”, traducere de Maria Martelli, în Daniel Clinci, Sinziana Cotoară și Vasile Mihalache (editori), *Post/h/um. Jurnal de studii postumaniste: Feminism(e)*, vol. 6/ 2021, pp. 211-237.

³ Donna Haraway propune acest termen pentru a contracara excepționalismul (speciist) uman și îl definește astfel: „To hold in regard, to respond, to look back reciprocally, to notice, to pay attention, to have courteous regard for, to esteem: all of that is tied to polite greeting, to constituting the polis, where and when species meet. To knot companion and species together in encounter, in regard and respect, is to enter the world of *becoming with*, where who and what are is precisely what is at stake.” – v. Donna Haraway, *When Species Meet*, Minneapolis și Londra, University of Minnesota Press, 2008, p. 32.

0

Aș fi început cu o ontologie a animalului, pentru a ajunge astfel spre o etică *animot*, dar nu intenționez să îmi asum superioritatea unei asemenea poziții. Nu îmi asum nici autoritatea discursivă (sau faptică) de a-i reprezenta pe cei „care nu au voce” sau a vorbi în numele lor⁴.

Nu militez pentru un antispeciism moralizator sau eroic. Nu proclam grija, bunătatea sau compasiunea ca moduri de relaționare cu alte specii (oricum aceste atitudini rămân, în esență, antropocentrice). E nevoie de un nou afect. Care să delegitimeze pasivitatea subiectului consumerist și să articuleze, la nivel transindividual, o formă de insurecție. Acest text este căutarea unui astfel de afect.

1

În introducerea de la *The Sexual Politics of Meat*, o carte-cult în domeniul *animal studies*, sunt prezentate mișcările de emancipare socială în anii 80-90 din SUA, față de care protestele dedicate drepturilor animalelor par lipsite de semnificație: „Even in leftist New York, *animal rights is the last progressive frontier* – back then, everybody wore Dukakis buttons and campaigned against apartheid, but a *vegetarian future was still a joke*.”⁵ [s.m., R.P.]. La aproape jumătate de secol distanță, nu cred că ne-am apropiat foarte mult de imaginarea unui astfel de viitor vegan⁶, pentru că antispeciismul este privit în continuare cu reticență în mediile de stânga.

Totuși, a vedea veganismul în general ca un privilegiu de clasă sau a-l asocia cu ideologia neoliberală anulează toată forța subversivă a ceea ce ar fi trebuit să fie, în termenii lui Sarat Colling, o *dietă decolonială*⁷. Bineînțeles, asta nu neagă comodificarea veganismului care, de la o formă de activism antispeciist, este instrumentalizat în scop comercial și devine adesea doar un regim alimentar *plant-based*, încorporabil în mecanismul capitalist. Mark Fisher scria deja în 2009 despre cooperarea schimbărilor climatice de către capitalism, care „nu sunt atât reprimite, cât mai degrabă absorbite în sectorul de publicitate și marketing”⁸, ceea ce se poate observa, spre exemplu, în scandalul recent legat de campania de sustenabilitate a Kaufland (care era, de fapt, o formă de *greenwashing*).

⁴ Sarat Colling a adunat istorii ale rezistenței animalelor, deconstruind astfel așa-zisa nevoie de reprezentare și mijlocire a experienței non-umane – v. Sarat Colling, *Animal Resistance in the Global Capitalist Area*, East Lansing, Michigan State University Press, 2021.

⁵ Carol J. Adams, *The Sexual Politics of Meat. A Feminist-Vegetarian Critical Theory*, New York. Londra. Oxford. New Delhi. Sydney, Bloomsbury Academic, 2021, p. xliii. (publicată prima dată în 1990)

⁶ Adams folosește termenul *vegetarianism* pentru a desemna inclusiv refuzul consumului produselor derivate din animale. Pentru a păstra, însă, distincția terminologică, eu voi utiliza varianta *veganism*.

⁷ Sarat Colling, *Animals in Revolta. Confîni, rezistenza e solidarietă umană*, trad. de Les Bitches, prefată de Feminoska, M. Reggio, Mimesis, Milano – Udine, 2017, p. 147 *apud* Feminoska, *art. cit.*, p. 236.

⁸ Mark Fisher, *Realism capitalist. Nu există nicio alternativă?*, traducere din limba engleză de Paul-Teodor Cristescu, introducere de Ștefan Baghiu, Cluj-Napoca, Tact, 2022.

Pornind de la aceste tensiuni și interferențe, mi-am propus să chestionez în ce măsură își poate păstra caracterul insurgent ceea ce se dorea a fi o mișcare de eliberare totală, în spirit anarhist. Voi arăta, în egală măsură, de ce potențialul emancipator al antispeciismului este subminat prin comodificare, iar soluția pe care o întrevăd eu pentru a dinamita uniformizarea vandabilă este asumarea unei *politici a alianțelor* (feminoska). Altfel spus, antispeciismul trebuie să depășească rigiditatea elitistă a unui activism etic (unde *referentul absent* este tocmai sistemul capitalist), manifestat prin dialectica suferință (animală) – grijă / compasiune (umană), care poate funcționa oricum ca un motor de legitimare a noi forme de inegalități. Este necesară, deci, autoconstituirea nu ca o mișcare singulară, ci ca verigă într-o luptă asumat anticapitalistă, care articulează *axele de privilegiu și opresiune* (feminoska).

2

De ce anticapitalistă? Mai ales având în vedere că aminteam în paragrafele anterioare tocmai îngurgitarea veganismului de către logica neoliberală consumaristă. Pentru că aceste două lupte nu pot fi gândite în disjunctie. Angela Davis este una din gânditorii care imaginează o astfel de conexiune; criticând activiștii care se cred radicali, dar nu chestionează ceea ce mănâncă, ea propune dezvoltarea unei etici a compasiunii față de celelalte ființe care să destructureze mecanismele capitaliste ale industriei alimentare.

Pentru Davis, una dintre cele mai puternice dovezi ale faptului că grila noastră primară de raportare la lume este comodificarea, constă în absența unei poziții critice în ceea ce privește mâncarea. *Capitalismul ne-a colonizat mințile*, spune ea, așa că nu depășim momentul prezent, masa pe care o servim acum, pentru a medita asupra procesului de producție și, bineînțeles, a suferinței inerente acestuia, a torturii prin care trece o ființă vie pentru a fi transformată într-un bun care să aducă profit. În plus, Davis pune accentul și pe asumarea caracterului revoluționar al unei astfel de gândiri și păstrează un anumit optimism necesar probabil într-o luptă care pare să fie încă foarte departe de a-și atinge miza. Însă poate că tocmai aici se află pata oarbă, în însăși înțelegerea unei mișcări emancipatoare ca o bătălie care trebuie câștigată. Davis spune, în schimb: *Even though there are never guarantees that we will reach the futures we dream, we cannot stop dreaming and we cannot stop struggling?*

Lipsa acestei gândiri critice care să poată anula subscrierea violentă a animalelor în câmpul industriei alimentare este teoretizată și de Carol J. Adams prin ceea ce ea numește *referentul absent*. Conceptul în sine de *carne* neagă ontologia animalului. Animalul viu este referentul absent, căci prezența sa, menținerea sa

⁹ Toate acestea se găsesc în interviul său cu Grace Lee Boggs, disponibil aici: <https://www.youtube.com/watch?v=BqC-E8EDeA>, dar și din prezentării pe care a ținut-o în cadrul ediției a 17-a a conferinței dedicate lui Steve Biko. Vezi aici discursul său: https://www.youtube.com/watch?v=.8t_qxgDF2o.

în viață ar fi incompatibilă cu măcelărirea și minimizarea sub termenul general „carne”. Jo Frederiks, o artistă vizuală dedicată cauzei animalelor, ilustrează, într-un mod angajat, cum funcționează referentul absent în opere precum *Don't tell me, I don't want to know* sau *Don't Remind Me of Life when I'm Eating Death*¹⁰. O probă semnificativă a acestui referent absent este probabil și nevoia extremă de igienizare a cărnii care, în mod ideal, ar trebui să își ascundă procesul de producție, să nu existe nicio urmă de sânge, spre exemplu, care să amintească de trupul animalului ucis. Pentru că acesta este Realul care trebuie suprimat în „realitate”, în termenii lui Fisher.

*

Mă întorc însă la întrebarea incipientă. Voiam să fie un manifest, dar textul acesta se scrie ca o întoarcere (nu știu dacă spre sine, clar nu spre mine, atunci unde?). Spre scrisul dinainte să învăț să scriu. Când nu citisem încă nimic despre postumanism sau *animal studies*, când nu încercam să găsec un cadru de referință, când nu urma să prezint acest text la o sesiune științifică din cadrul unei universități.

Și îmi dau seama că nu am scris niciodată tocmai despre acel scris-de-dinaintea-tuturor-lucrurilor.

[Visam la
corpul-fără-organe
și linii de fugă
prin care inima însăși
(nu doar lumea)
plesnește,
la spații-zero și
poeme invizibile.
Totul e în continuare
doar capitalism & schizofrenie.]

Nicio zi
nu își sapă
invers lumina.]

Dinainte de căutarea zilelor care se pot *decrea*. Am fost furioasă. Am fost și o dezertoare. Am abandonat căutarea afectului care ar fi putut explica această întoarcere spre scrisul de dinaintea nescrierii. Și abia după ce am pus în cuvinte toată materialitatea imposibilei anulări a prezentului, l-am găsit.

Lumea s-a sfârșit, trebuie să te port. Aceasta a fost promisiunea pe care i-am făcut-o lui Gioni acum 12 ani, chiar dacă atunci nu puteam exprima astfel doliul. Gioni era un cal bătrân, ceea ce se traduce prin: nu mai putea fi exploatat, așa că a fost vândut. Narațiunea care mi-a fost livrată atunci făcea trimitere la așa-zisa viață „mai bună” care îl așteaptă, liberă de suferință, cu posibilitatea unei vindecări. Gioni a fost de fapt trimis către un abator. În ziua despărțirii, i-am promis cu toate naivitatea unui copil de 10 ani, că nu îl voi uita, că îi voi scrie. Așa a luat

¹⁰

<http://jofrederiks.altervista.org/catalogues.php?id=1>

fînță scrisul meu, ca o prelungire a legăturii cu el, care devenise referentul absent. Așa crește și acest text, în marsupiul scrisului de atunci, când am înțeles pentru prima dată că Gioni *mă privește*. Acum îmi întorc și eu privirea către el și îi răspund.

3

Pentru a putea, însă, analiza mai nuanțat conceptualizarea actuală a veganismului, este nevoie de o privire retrospectivă. Termenul acesta a prins contur în 1944, iar prima definiție oficială a fost adoptată de The Vegan Society în 1979 și presupunea:

“a philosophy and way of living which seeks to exclude—as far as is possible and practicable—all forms of exploitation of, and cruelty to, animals for food, clothing or any other purpose; and by extension, promotes the development and use of animal-free alternatives for the benefit of animals, humans and the environment.”

După cum remarcă și Richard White¹¹, un teoretician anarhist al *critical animal studies*, se observă în primele definiții ale veganismului nuanța unei intersecționalități care se va pierde treptat, pentru că veganismul actual este cel mai adesea echivalent cu o dietă bazată pe plante și rareori depășește discursul centrat pe acțiunea unui singur individ, iar uneori chiar, prin asumarea unei poziții moralizatoare, poate rămâne în esență antropocentric și speciist. De aceea, în spiritul acelei politici a alianțelor propuse de feminoska, accentuez și eu că lupta antispeciistă este simultan și una anticapitalistă.

Nu neg efectele pozitive aduse de primul val al antispeciismului, care a făcut totuși posibilă vizibilizarea tratamentului abrutizant la care sunt supuse animalele. Cred, însă, că narațiunea aceasta fundamentată pe militantismul împotriva suferinței nu mai este total validă în lumea noastră, desensibilizată și expusă constant violenței. Dictonul cel mai pronunțat al antispeciismului este că dacă abatoarele ar avea pereți de sticlă, toți oamenii ar deveni măcar vegetarieni. Eu, însă, nu am certitudinea unei astfel de consecințe. Abatoarele au fost, într-adevăr, mutate din centrul orașului spre periferie pentru a ieși din raza vizuală (și auditivă) a cetățenilor deranjați de țipetele animalelor. Dar asta nu implică și că oamenii au uitat brusc ce se întâmpla acolo din cauza unei poziționări geografice distincte. Refuz să cred că există cineva care într-adevăr trăiește într-un turn de fildeș și nu e conștient de procesul de producție al cărnii și de câtă violență implică. Violență prezentă, dar învăluită însă în obiectificare, printr-un proces de raportare la Celălalt ca la un ce, nu un *cine*.

*

Nu trebuie să mă opresc, abia am început, dar nu pot să nu mă întreb dacă analizând astfel, la modul general, opresiunea animalelor nu le obiectific, la rândul

¹¹ Richard White, “Looking backward/ moving forward. Articulating a “Yes, BUT...!” response to lifestyle veganism, and outlining post-capitalist futures in critical veganic agriculture.”, in *EuropeNow*, nr. 20 / 2018.

meu, transformându-le într-un discurs academic. Acum câteva zile, mergeam pe trotuar (!), iar câțiva oameni care măturau strada s-au oprit ca să trec. Mi s-a făcut atunci atât de rușine încât mi-am dorit să mă pot dizolva, pur și simplu. Să nu mai rămână nimic din mine, nici măcar privilegiul de a avea unde să mă întorc. Nici măcar privilegiul de a putea scrie. Poate că ar trebui să încep să caut zilele care își sapă *înainte* lumina.

Pentru că aceeași rușine m-a izbit și în mijlocul acestei nescrieri (căci, am stabilit deja, scrisul a fost cu mult înainte). De parcă Gioni s-ar fi oprit din alergat, m-ar fi privit și ar fi spus să trec eu prima. Dar nu vreau să trec. Rămân aici.

Poeme multispecii



ilustrație de nada ree

Oadă oilor cărora le sunt martoră

de Maria-Alexandra Ioniță

Iar trec cu trenul pe lângă sute de suflete
Și din sute se transformă în mii...

-

Mii de suflete mor fără motiv.

-

Și din mii se transformă în milioane...

-

Milioane de suflete se chinuie și urlă și nimeni nu se-ndură de ele.

-

Și din milioane se transformă în miliarde.

-

Pentru că oamenii sunt ignoranți și incompetenți și niște gunoaie de tradiționaliști care țin mai mult la ce vor ei și ce știu ei și ce nu vor să afle nu vor nu vor nu vor nu vor nu vor nu vor nu vor nu vor nu vor!

Și mă fac să mă întreb (da, mă mai întreb și eu câteodată) dacă pur și simplu e imposibil.

Da' totuși suntem atâția (nu ne vedem mereu, tipologia noastră e mai în umbră decât ar trebui) care nu am murit

nici de deficiențe

nici de nervi (momentan)

nici de empatie deși cred că asta ar fi cea mai probabilă cauză

Dă-ne dracu' pe noi că nu noi contăm

da empatie, da' nu ca un compliment ci ca o necesitate.

ca un factor obligatoriu de mediu care poate întreține viața.

Uită-te tu în ochii lor

când le omori le violezi le sfâșii la propriu și la figurat
după ce le ții ostatic le desparți familiile le bați le înjuri

(vă promit că asta se întâmplă)

ca apoi să iei prima mușcătură...

mamă, ce gust, ce textură au mușchii smulși de pe os,

animalul care nu mai merge acum și nu va mai merge niciodată...

După asta tânjiți.

Pentru asta vi se activează glandele salivare, pentru dulce, condimentată crimă.

Pentru suculentă tortură și lacrimi bine-făcute și nu am timp-
Nu am timp! Să vă spun și că mai tot ce purtați pe față, pe corp, e EXPLOATAREEE
e SCLAVIE SISTEMIC ACCEPTATĂĂĂ
HOO TREZIȚI-VĂ că m-am săturat să fiu eu alarmă de bună dimineața

Mă rog. Știu că nu pare, dar nu vă urăsc pe voi;
De fapt, nu prea mai știu sigur pe cine să urăsc.
E condiția umană, suntem *doomed*? Sunt câțiva căcați la putere?...
Poate e contraproductiv să vă conduc gândurile atât de tare spre ură;
Dar simt și eu nevoia de *outrage*, de furie pe care să o direcționăm, să o folosim ca
să nu mai fie nevoie de ea.
Nu încerc des să scriu poezie moralizatoare – nici acum nu sunt sigură dacă asta am
încercat să fac – dar nu am încercat destul de des nici să scriu pentru Ele. Nu îmi
mai permit destul de des să mă gândesc la Ele, pentru propria sănătate mintală, dar
Le iubesc. Dacă rămâneți cu ceva, dacă există vreo legătură supranaturalo-spiri-
tuală prin care Ele mă aud, vreau să se știe că
Le iubesc.

13 martie, zi de practică

text anonim

mențiune de conținut: violență față de animale descrisă

13 martie 2023

zi de practică la biobază

prima sală în care intrăm are un miros acid
trei iepuri în cuști diferite
speriați și fără jucării
așternut neschimbat și cameră nearisită

a doua sală în care intrăm are sistem de ventilație
30 de cuști 20*20
cu câte 10 șoricei
care se urcă pe geamuri, dorm unii peste alții
și se reproduc în disperare

a treia sală în care intrăm are un miros straniu
în una dintre cuști, 3 porci de Guineea
unul dintre ei stă nemișcat într-un colț cu gura deschisă

ieșim din biobază
în fața clădirii, o mașină de transportat animale
înăuntrul ei, un cal mare cu coama împletită

16 martie 2023

lp 3 anatomie

calul pe care l-am văzut în fața biobazei
tăiat, plin de muște, cu toate mațele pe afară în sala 7



ilustrație de Moț

Am învățat că suntem Oameni

de Moț

Am învățat să urâm chinezii
pentru că avem câini care urlă în curte
și cadavre care urlă în frigider
iar Paștele nostru e sfânt.
Am învățat ipocrizie și că
asta e singura specie inteligentă
(care ajunge în rai) și care contează.
Am învățat să plătim oameni să violeze vaci.
Am învățat să creștem pentru a devora.
Am învățat că nu suntem natură.
Am învățat că natura merită mai puțin decât noi.
Am învățat că suntem Oameni.
Am format sisteme metafizice pentru a măcelari și folosi.
Am învățat că suntem oameni doar cu oamenii,
Că un cadavru nu e cadavru la noi în gură,
Că un cadavru nu e cadavru la noi în burtă,
Că mâncarea e chin
și că ucisul fără chin e uman.
Să fii Om înseamnă să dezintegrezi ființe fără chin,
să fii Om înseamnă să ai bucăți de cadavre între dinți,
să fii Om înseamnă să faci crimă.
Suntem dezintegrarea care poartă un război împotriva naturii,
forța care dezbină familiile naturii,
indiferența care distruge casele naturii,
macabrul care creează închisori pe nume casă,
superioritatea care se autodefinește
și frica din ochii naturii.
Suntem criminalii în serie ai tuturor,
inclusiv ai noștri.
Suntem monștrii care îți fură viața pentru 10 minute de cvasi-plăcere,
monștrii care se plâng că viața a avut gust rău și că a fost prea scumpă.
Am învățat că suntem tragedia pe care ele nu pot să o numească
și nici
să o oprească.
Am învățat că suntem Oameni.

Vocea sa care pătrunde conștiința umană

de Daniela Melnic

Stau de dimineață până seara la bibliotecă
Urmăresc casa din vecinătate, deschid geamurile
Aud și ascult cum din oră în oră cocoșul vorbește zgomotos cu celelalte păsări din
specia sa
Ceva ce eu nu pot înțelege ca mesaj, însă înțeleg că este limbaj
Geamurile deschise ale bibliotecii permit intrarea vocii lui
Și răsună
Vocea cocoșului căruia nu-i este permisă autonomia corporală, pentru că îi sunt
tăiate aripile ca să nu mai poată zbura după gard
Vocea cocoșului care este crescut cu un singur scop terifiant: pentru a fi ucis
Vocea cocoșului care are multe de zis și
care ar vrea să poată zbura departe de spațiul
unde este ținut de către oamenii care se cred ființe supreme, care cred că orice ființă
de pe această planetă trebuie să aducă un "folos" pentru ei, oamenii

A început să plouă
Cocoșul nu se mai aude, probabil s-a adăpostit
într-un loc de unde nu își poate umfla cutia toracică astfel încât vocea,
care semnalizează existența și personalitatea lui,
să pătrundă prin geamurile deschise ale bibliotecii
către urechile mele, ajungând la conștiința mea
și amintindu-mi că celelalte specii sunt în continuare exploatate și
că vor
să fie eliberate

Gânduri de veganx în bucătăria căminului studentesc

de Daniela Melnic

Aud în bucătărie cum lumea se laudă că mănâncă găini crescute la țară.
Aud în bucătărie cum lumea se laudă că cumpără animale ucise de părinții prietenilor lor.
Aud în bucătărie cum lumea se laudă că omoară prin vânare.
Aud în bucătărie că persoana care a spus că mănâncă animale crescute la țară zice că nu a încercat vânatul și că nu este *okay* pentru o fată să facă asta.
Aud în bucătărie cum persoana care a zis că vânează a spus că este sexistă ideea.
Aud în bucătărie cum persoana spune că nu este sexist, însă este îngrozitor să omori din plăcere.
Aud în bucătărie cum persoana spune că a vâna este plăcut.
Aud în bucătărie că i se spune că nu este un om care iubește celelalte animale dacă le vânează.
Aud în bucătărie că e probabil, însă oricum iubește animalele, chiar dacă le vânează pentru a le ucide.
Aud în bucătărie multă ură, antropocentrism, carnism și speciism.
Aud în bucătărie cum îmi pulsează inima la nivelul gâtului.
Aud în bucătărie cum fluxul sanguin îmi ajunge în urechi.
Aud în bucătărie cum voi țipa în pernă când voi ajunge în cameră.
Aud în bucătărie cum inima mi se frânge în mii de bucăți.
Aud în bucătărie cum nu vreau să fiu aici.
Aud în bucătărie cum nu mai pot să fiu acum.
Aud în bucătărie că este mizerie lăsată de alți oameni care n-au strâns din urma lor.
Aud în bucătărie că această mizerie sunt urmele uciderii celorlalte animale.
Aud în bucătărie tot ce nu vreau să aud.
Aud în bucătărie tot ce nu vreau să existe.
Aud în bucătărie toată cruzimea oamenilor față de celelalte animale și normalizarea acesteia.
Aud în bucătărie.
Aud multe gânduri și voci din exterior.
Aud și nu vreau să aud.

Veganx în bucătăria comună, din nou

de Daniela Melnic

După discuția scurtă din bucătărie, simt că mi se usucă gura și se subțiază esofagul de la furie și neputință.

După discuția pornită

De la „urăsc gândacii”.

La „de ce nu îți plac gândacii?; dacă ar fi fluturi, ți-ar părea mai frumoși?”

De la „nu-mi plac deloc insectele, ție da?”

La „da”.

De la „de ce?”

La „pentru că le respect”.

De la „mănânci carne?”

La „nu”.

De la „nu mănânci carne!? de ce nu mănânci carne?”

La „pentru că respect toate viețile”.

De la „dar plante mănânci”.

La „da, însă este o diferență enormă”.

De la „nu există, și ele sunt vii. Cine ne oferă fructe?”

La „tu percepi tăierea unei plante la fel ca uciderea unui animal?”

De la „da, toți suntem la fel, oamenii, animalele, planetele, și plantele simt durere”.

La „înțeleg ce zici, însă plantele nu simt durere”.

De la „plantele nu pot striga, însă și ele simt. Înțeleg, „drepturile animalelor” și toate celea, dar plantele simt; nu putem lua din plante ceea ce luăm de la animale”.

La „nu-i adevărat, și celelalte animale tot din plante își iau nutrienții”.

De la „și animalele mănâncă alte animale”.

La „ele nu au de ales, iar noi da”.

De la „nu-i adevărat, păi sunt animale care consumă alte animale și sunt animale care consumă plante, deci și ele aleg”.

La „nu-i adevărat, dacă animalele care consumă alte animale nu le-ar mânca ar muri, însă noi nu”.

De la „și noi putem muri dacă nu mâncăm animale”.

La „nu, plantele au toți nutrienții necesari”.

De la „în plante nu găsim totul, de exemplu proteine”.

La „nu-i adevărat, proteinele sunt în plante, iar celelalte animale tot din plante își iau proteinele”.

De la „proteinele de la plante sunt diferite”.

La „nu-i adevărat, toate planetele conțin proteine și corpului nostru nu îi pasă de unde le luăm”.

De la „nu, fără carne ne putem îmbolnăvi”.

La „nu știi cum să mai zic. *Okay*”.

Liniște. Furie.

După discuția scurtă din bucătărie simt că mi se usucă gura și mi se subțiază esofagul de la furie și neputință.

Vină pentru că n-am argumentat „suficient de bine”, unei persoane care se află în defensivă și nu era deschisă spre a asculta, de ce animalele non-umane și plantele nu sunt la fel, iar chiar dacă ar simți și plantele durere, tot mai puțină suferință ar fi în lume dacă am consuma plante, pentru că celelalte animale la rândul lor consumă cantități enorme de plante înainte de a ajunge pe mesele sau pe corpurile oamenilor non-vegani.

Simt neputință când aud același discurs aberant adus împotriva veganismului, care păstrează status *quo*-ul, deci are menirea de a nu schimba nimic.

Simt furie când aud același discurs adus pentru menținerea violenței față de celelalte animale.

Vreau să mă revolt și să continui lupta pentru drepturile lor.

Salcia

de Pati Murg

salcia a fost mereu prezentă în viața mea

în fața blocului am avut mereu o salcie,
la garaj, unde lucra tăticu
la rampă era o salcie,
când duceam gunoiul la blocul 5
lângă pubele era o salcie,
în valea jiului erau sălcii

când eram mici,
eu și prietenii mei de la bloc
săream de pe bancă și ne prindeam
de ramurile multe ale salciei
care ne învârteau câteva minute în aer

la salcie l-am găsit pe albuș, pe care l-am îngrijit și l-am dus la garaj
acolo luam câte o creangă mare
căzută pe jos
și mă jucam cu el și cu restul de nepoți blănoși
albuș, negrișoara, șmecherul și breteluță
fugeau cu piciorușele lor mici după crengile largi de salcie
pe care le învârteam pe asfalt în fața garajului până oboseam

la salcie i-am pierdut ulterior,
la salcie am avut ultimele momente cu ei,
la salcie a murit albuș
mușcat de un câine, sub rampă
la salcie m-am dus
și am plâns zile întregi de dorul lor
la salcie stăteam ghemuită și plângeam
de dorul pisicilor
pe care îi iubeam atât de mult
și îmi lipsesc atât de mult încât
nu înțelege nimeni durerea

la salcie mi-am găsit alinarea

pentru câteva minute
părea că se întinde cu ramurile ei lungi
ca să mă cuprindă

la salcia de la gunoi l-am găsit pe motă,
când mă apucasem de alergat
după primul an de pandemie,
era un motan mare, cum n-am mai văzut
l-am salvat în decembrie
a stat un an la garaj unde se învârtea mereu în frunze, sub salcie
tot acolo l-am pierdut, la salcie
acolo l-au omorât câinii vecinilor

la salcie când trec, mă opresc și plâng

am căutat acum câteva zile pe internet
mai multe poze cu sălcii
ca să îmi tatuez pe brațul drept
o frunză sau o ramură

și am găsit pe un blog că salcia
crește în locuri umede,
înfrunzește primăvara și se adaptează ușor
la schimbările de temperatură ale anotimpurilor

oare ce vrea să îmi transmită universul
și de ce îmi vine să plâng

sunt într-o curte în cluj și fumez o țigară

simt un fel de gol ce arde când mă gândesc la salcie și la vară

Oare ce mai face Ziggy?

de Nóra Ugron

Sper că nu e supărată
că nu am mai venit.
Nimeni nu ne învață
cum să explicăm
pisicilor
despărțirea.

poem publicat inițial în volumul „Orlando Postuman” (frACTalia, 2022)

Robin

de Mina Mimosa

Fire albe, fire negre,
Degetele mele alunecând prin ele,
Rădăcinile tale tresărind torcând la ele.

Când stăm împreună la birou,
colții tăi în piele nu se mai simt atât de rău,
mă lovesc cu încercarea de a te conecta,
de a-mi atrage atenția,
e modul în care tu îți împarți grija,
frustrarea, plictiseala, socializarea.

Spre fericirea mea, sunt lângă tine
aproape toată ziua.
Spre tristețea ta, evadarea pare să mai aștepte
ceva
sau poate pe altcineva.

Muști, sari,
te zbați, te furișezi,
vrei să evadezi.

În rutina spațiului în care ești venerat,
(devorat) devorezi
plante verzi,
frunze late, grase și uscate,
yucca, sansevieria, spaghetti și dracaena
sunt cele preferate.

Aranjezi, dezordonezi,
ceapă albă, ceapă roșie,
cartofi, papuci, cărți, orez,
deschizi uși, trănțești, eliberezi,
haine, borcane, obiecte ascunse,
tot ce se poate repositiona,
reamenajezi și mă ajuți să reciclez,
pungi, hârtii, cartoane, cutii.

Le văd pe toate ca instalații de moment,
răbufniri și răzvrătiri ale unor zile fără de amuzament.
Mă gândesc la ele ca la arta ta,
mai-mult-decât-umană,
încă-nemaivăzută, prea-puțin-recunoscută,
proaspătă, crudă, specifică, brută.

Despre instalația ta,
foștii mei profesori ar fi zis că e arta mea,
și ar fi pus un nume pe ea.
Cine o observă, o deține.
Un joc de colonizare, acaparare
umană, conceptuală,
ca și când lumea ar exista doar pentru a se da,
ca și când viața ta ar fi doar pentru a satisface plăcerea cuiva.

Dar eu știu că nu e așa.

Simt și rezist.
Simți și rezisti.
Rezistăm și
co-existăm
împreună.



ilustrație de Mina Mimosa

Geaca din pielea căprioarei. Extras din monument al unui fost autoportret aparent

de Mina Mimosa

Nici pe asta nu vrei să o mai porți?

Haide că exagerezi!

Cum să porți o altă piele peste a ta?
Cum să porți o altă piele când tu ai una deja?
Pielea este parte din corp,
prinsă protectiv peste mușchi și oase,
nedespărțită de sânge, vibrând cu senzație,
cu riduri și fire de păr,
cu pigment și puf,
prin cute și semne care trădează viața în fiecare por din ea.

Pielea sunt eu,
și nu-mi pot imagina pielea mea pe altcineva,
doar pe lângă altcineva.
Piele lângă piele de plăcere,
cu dor de atingere care se simte
ca mirosul corpului de la încheietura cotului,
piele lângă piele fără durere.

Când vezi pe cineva în pielea de pe canapea,
când recunoști persoana din pielea de catifea,
cum ai putea să mai porți pe altcineva peste pielea ta?

Îmi imaginez o instalație piesă-monument,
pentru toate cele purtate de și peste pielea mea,
pielele altora, cele puse dinaintea sau la dispoziția mea,
cele pe care aș vrea să le comemorez într-un turn
monument manifest mormânt,
al durerii suferite de toate care au ajuns în pământ,
dar nu numai: unele au rămas încă aici,
urlând mut sub straturi de culori și conservanți legământ.

Lucrarea se desfășoară așa:

Se așează una lângă alta, împreună,
frați, surori, rude apropiate sau foarte îndepărtate,
se lasă cuvintele de doliu și regret să curgă,
se leapădă de trecuturile speciiste avute,
se privește spre posibilitatea unei vieți imaginate
în desenele cadru alăturate
recunoscând viețile lor pentru a fi apreciate.

Pe mulajul corpului meu din trecut se regăsesc,
cele care participă, în forma lor conservată, obiectificată:

1. Cureaua de la bunicul,
cu modele florale împletite din pielea unui purcel.

2. Papucii care îți lasă pielea să respire,
căci doar pielea cunoaște cel mai bine respirația corpului,
din amintirea sa.

3. Gențile din țări îndepărtate,
purtate și de alte persoane înaintea mea,
cum ar fi sora bunicii mele, Nășica,
care a purtat cu ea pielea animalelor
care au murit pentru a fi spații-închisori.
În viața ei pielea era gazdă-adăpost,
vibra de apă, grăsime și nervi,
post-mortem obligată la utilitate,
cușcă, depozit și mijloc de transport,
frumos colorată,
alb, galben, verde și albastru,
cu ciucuri sau brodată,
ștanțată, imprimată,
cusută sau festonată.

4. Mănușile negru abanos
cu pielea fină ca de catifea,
oare cui îi aparține ea?

5. Alte genți mici albastre întunecate,
poate în viața lor ar fi fost surori.

6. Husa de la mini ipad, maro
piele întoarsă și piele bătută
piele pe care o treci prin mâini înainte să deschizi
ferestre către alte texte în care pielea e recunoscută
ca mai mult decât zestre.

7. Colierul cu mărgele
din fildeșul unui elefant.

8. Eboșoarul din oasele cuiva
care m-a ajutat cândva la a sculpta vieți de lut,
care a mobilizat mișcări în alte corpuri, departe de rădăcinile sale,
care a despicat noi utilități.

9. Geaca din pielea căprioarei,
moștenirea de la mama,
geaca pe care o purta cândva
în tinerețea ei, dar și a mea,
geaca cu tristețea pe care am simțit-o
așezându-se pe pielea mea.

Din răzvrătirea gândului și îngrozirea pieii de a mai purta alte piei, am imaginat o instalație concentrată pe portrete și poziționarea personală față de cele care au fost cândva mai-mult-decât-obiect.

Central, un mulaj după corpul meu este acoperit de foste-ființe. Portretul este așezat la orizontală, precum un spațiu mormânt, o îngropare a persoanei din trecut.

Secundar, revendicat ca poziție dincolo de centrul asupra, se forțează privirea înainte, spre desene reconstituite din fiecare piesă care acoperă lucrarea anterioară. Obiectele veștmânt, decor, devin contopite cu animalele non-umane, ilustrate integral, revenind din nou la ele, parte a corpului lor, din nou subiecți.

Câteva chestiuni care îl privesc (și) pe ursul brun¹

de Maria Martelli

1. Turismul internațional

Bine ați venit în
Grădina Zoologică a Europei.

Aveți undă verde, intrați, plătiți.
Avem splendide exemplare.

Cele mai multe din Europa.
Nu sunt încă inventariate.

Dar dau pe dinafară, prin sate.
Intrați, împușcați, luați.

Un trofeu și voi meritați.
Haideți, sunteți bineveniți.

2. Turismul domestic

Eu sunt din București și
vreau să fac munții cu cortul.

Când eram tânăr ai mei erau.
Acum nu pot merge cu nepotul.

Văd la televizor numai pagube,
accidente. Au ajuns urșii neînfricați,

Au ajuns să dispere oamenii,
trebuie opriți, dar nu chiar exterminați.

Soluția e un echilibriu,
conviețuire prin vânătoare.

¹ Poemul pornește de la articolul „Ursul care împarte lumea”, scris de Ioana Moldovan, publicat în Scena9, Noiembrie 2021, <https://www.scena9.ro/article/ursi-mediu-fotojurnalism>

Am dreptul la munte
la tot ce-i sub soare.

3. O tehnică de conservarea speciei

Din punctul meu de vedere,
este mult mai importantă o viață

umană decât viața unui animal.
Asta e solidaritate cu natura.

Nu decimăm, protejăm.
Prin omorâre controlată.

Numită, respectiv, vânătoare,
Pe bază de cote, permise și legi.

4. Vânătorea ca gestionare a vieții

Câte legi științifice cunoști?
Legea gravitației? Votul universal?

Cine decide câți alții să existe aici?
Care sunt parametrii?

Gata cu întrebările.
Sunt pagube serioase aici.

Omul nu a supraviețuit prin contemplare,
ci prin vânătoare.

E foarte simplu: gardul electric te protejează.
Dacă ai bani să îl pui.

Banii vin de la vânătoare.
Mai sunt alte întrebări oare?

5. Îndepărtarea de așezările umane după distrugerea habitatelor proprii

O altă soluție e prin relocare.
Asta se face cu condiționare

Negativă, se pun câinii pe ei,
Să-i latre, să-i hăituiască.

E nevoie de o traumă
să nu se întoarcă acasă.

La noi se face greșit, cu tranchilizant,
nu cumva să se streseze.

Așa nu funcționează.

6. Diferența dintre omor legal și ilegal

Dacă nu vânez urs, nimic,
Eu pe cine vânez?

De unde bani pentru controale?
Că dacă nu, braconajul merge.

7. Diviziunea urban/rural

Unii stau la oraș,
le place să protejeze ursul de acolo.

Alții stau la sat,
cu ursul în curte mai greu.

Unii decid pentru alții.
Alții ripostează.

Și de aici,
mâncare pe calea ferată,
otravă,
pepeni cu antigel,
miere cu ghips
și așa mai departe.

Și de aici,
o specie se duce,

alta discută despre asta.

**O ultimă chestiune - un mesaj direct pentru Ursus arctos
(a se citi de către indivizii din specia Homo sapiens
doar în cazul dispariției indivizilor din specia Ursus Arctos)**

Vei fi tu acela?

Vei fi tu cel ales?

Acela,

de la capătul anilor,

de la timpul recoltei,

de la sezonul ce ni se cuvine?

Care dintre voi se oferă?

Care dintre voi va îndeplini cota?

Care dintre voi va plăti prețul,

poveștii acesteia, în care

pentru protecția speciei voastre,

cu frecvență precisă,

un exemplar se proptește

în fața puștii

și spune

mulțumesc

mulțumesc.

Trei poeme

de Ingrid Vintilă

Poem 1

caii nu pot să vadă în stânga și în dreapta
ei trebuie să-și facă cruce înaintea să treacă pe cealaltă parte a străzii
caii nu pot să-și facă cruce
aparatul locomotor pasiv nu le poate susține greutatea
ei trebuie să-și facă cruce cu limba
caii nu pot să-și facă cruce cu limba
complexul hioidian le limitează mișcările limbii
ei trebuie să se roage în gând
caii nu vor să se roage
caii sunt supărați pe Dumnezeu
Dumnezeu nu voia să vadă cai care trec strada

Poem 2

peste 5 ani o să plec în Franța
în prima zi de facultate ni s-a spus că mușcătura cailor poate rupe mușchiul de pe os
toți s-au speriat pentru că la noi în campus locuiește o familie de căluți
mă duc în fiecare săptămână să le dau mâncare
toți îmi spun să plec de acolo
caii sunt răi și o să muște din mine

ce penibil
caii sunt slabi

caii n-au voie să vomite pe gură
vomită pe nas
dacă un cal vomită pe nas moare
caii n-au voie să-și rupă picioarele
dacă își rupe picioarele e împușcat și moare
caii n-au voie să se rostogolească
trebuie să aibă grijă de colonul descendent care plutește în cavitatea lor abdominală
dacă se rostogolește prea mult

i se răsuțește colonul și moare
câii n-au voie să fie operați
dacă un cal e pus pe masa de operație moare

profesorul meu de anatomie mi-a spus că francezii au tot ce le trebuie ca să opereze un cal

peste 5 ani o să plec în Franța
să salvez toți câii slabi de acolo
să-i fac puternici

să-mi fie și mie frică de ei

Poem 3

când stau singură acasă
simt miros de cadavru și de formol pe haine
voi muriți ca să mă fac eu medic

3d-urile sunt scumpe
e mai ușor să vă omoare pe voi

oricum trăiți puțin
și atâta timp cât decid ei că tot procesul e etic și că pe voi nu vă doare
e totul ok

n-are cine să vă ducă lipsa

au adus păsări formolizate
să vadă toți studenții disecție pe găină

nici nu se folosește prea mult bisturiul
te-ai deshidratat de tot
și pielea ta se rupe ca o cârpa putrezită

m-am dus și eu să văd mai de aproape
și am tăiat mai adânc în carne
că voiam să-ți văd traheea
doar că rămâneau numai organele din tine
și nu te mai recunoșteam

puteam să te bag într-o caserola
ficăței de pui la 15 lei

când e iubire

de Gabriela Oprea

mențiune de conținut: violență față de animale descrisă

când e iubire când e iubire când e iubire

și când mai bine aș pleca

cât pot să înțeleg și cât nu mai pot

cât pot să evit să plâng pe ascuns

câte familii mai trebuie să pierd și să se piardă sub mâna aceleia pe care nu mi-o mai doresc

singura oficial legitimă

ani de zile la fiecare două săptămâni cu lacrimi în ochi tata omora o găină

el era bărbatul casei și era firesc și nimeni nu încerca să îl oprească

atunci când lacrimile nu-l lăsau să mai vadă deloc, o făcea bunicul

sau chemam un vecin

fiecare minut de moarte amânată o bucurie

an de an aveam grijă de câte 50 de pui mici într-o cutie în apartamentul nostru cu două camere

prima dată când un pui nu a reușit să spargă destul de bine coaja oului și l-am ajutat

o altă bucurie – o viață

mereu alte vieți și gândul obsesiv

oare cine va fi omorât primul?

atâtea nașteri de vițeii pe care le-am văzut ca o curiozitate la început și apoi cu teamă

atâția vițeii care au dispărut după două săptămâni

atâtea lapte pe care ai mei mi-l puneau pe ascuns în mâncare

copiii au nevoie de lapte să crească puternici și sănătoși

copiii voștri?

dar copiii lor?

Sura despre care nu știu dacă acum cară greutatea altor oameni sau a fost ucisă într-un abator

Florica care mă lăsa să o îmbrățișez a doua zi după ce era separată de copilul ei

Azor care nu mai lasă pe nimeni să îl îmbrățișeze de când bunica aproape l-a omorât cu bătaia pentru o bucată de carne furată

ce ironic doar noi putem fura carnea altor animale

Coco pe care mama nu a vrut să îl ducem la veterinar pentru că nu a luat un animal să stea cu el pe la medici

cu mine ai stat cu lunile în spital

ai plătit fiecare medicament fiecare branulă fiecare nouă vizită la un medic mai renumit

când e iubire când e iubire când e iubire

și cât poate iubirea să mă mai salveze

când e familie și când e timpul să plec

maui

de Ștefan Pușcașu

o piatră în lac sare de 3 ori
răspunde sunet scufundat
valuri noi
vin la mal o colecție
de doze

ajung toți peștii
cu buze pline de pierce-uri pe care nu și le-au dorit
la epava criptă

delfinul maui
regretat de 55 membri rămași în specie
l-au îngropat
într-un pet și i-au pus capacul

s-au întors în apa acidă a estuarelor
din robinete pornite cu
ultimii litri de acvifere ale mileniului ăsta

[stupstupstup] colaps

de Ștefan Pușcașu

bâzâit surd în depărtare
melodie supraumană
(pt urs

&flori &copaci &
pt tine
&pt cei mai fraieri care se sperie)

sunet f frumos
de polenizare
la nivel industrial undeva un stup
își face treaba

dar o albină din curte
îmbătată cu pesticide
mă îngrijorează

sistem nervos îmbibat în confuzie
&teamă
homesick până la greață pe bune
e singură nu știe drumul spre faguri
lăutar pe repeat nu vrea să cânte
să mănânce să danseze să zboare
să trăiască

&cade lângă floare de verandă
de parcă în ultima secundă și-a adus aminte
că trebuie să colecteze hrană
că celelalte albinuțe o așteaptă
cu nectar dulce
e doar gps mintal stricat pâna la colaps

albină din curte azi
îmbătată cu pesticide
&cea de mâine fumează second hand
neonicotinoide din plante stropite
&cea de poimâine

următoarea a rezistat
s-a întors acasă cu roade puține

a doua zi
s-a alăturat colegei

într-o zi o albinuță își număra suratele și s-a super panicat
până aproape s-a trezit dar doar și-a continuat melodia
până s-a alăturat alta a plâns la mormântul galben negru
până s-a alăturat

tot stupul

cântă
una câte una cântă și se prăbușește

una câte una face accident de elitre

una câte una mereu intoxicată de aer uman

una câte una câte una câte una

tot stupul dispare
grădină f plină de victime
superb tigrate
toate moarte

acum e doar liniște

Născând

de edie musker

Umflarea de vară
o pasăre singuratică coboară,
prin aerul gros de august
și răzuiește pământul
descoperind doar praful.

Mă uit la păsare,
și râd de rușine, când ea se uită la mine
de parcă știe că sunt străină,
e tăcută și plină de dispreț,
și răzuiește din nou pământul
de data aceasta triumfătoare.

Cu câteva secunde înainte,
larva, acum între cioc,
ar fi putut fi în siguranță
într-o cavernă liniștită.
Poate că privea în sus
nu spre stele,
dar spre un întuneric mai mare
decât întunericul nopții,
și la fel de viu cum a(m) fost vreodată.

Sanctuar

de Andrada Jichici

În inima mea sunt mulți porci negri,
Scroafe grase care cântă grohăieli dulci puilor înainte de culcare,
Porci mici pentru care lumea e mama.
Și toți acești porci visează,
Împreună cu mine,
La o lume fără cruzime.

Vara inima mea e plină de nămol.
Porcii se tăvălesc bucuroși, răsfățați în el.
Iarna, înainte de crăciun, inima mea crește fân moale,
Porcii se cuibăresc în întuneric,
E liniște în inima mea când porcii sunt în siguranță și dorm,
Și fânul le încălzește corpul,
Și inima mea e pat.

Primăvara, în inima mea e multă ploaie:
Picuri reci și ascuțiți care cad neîncetat
Pentru că vine paștele
Și încă nu am reușit să aduc în inima mea
Toți mieii și toți iezii și toate mamele lor.
Deja sunt lucrări în derulare pentru construcția unei inimi secunde:
Arteră cu arteră se împreunează
Și fânul vine
Și mai mult pământ
Și pietre mari pe care iezii să se cațere
Și munți.
Și Pan e cu mine aici,
Chiar dacă puțin distant.
Mă privește prin sticla pielii
În timp ce picăturile de ploaie alunecă scârțâind.
Curând, a treia inimă va fi construită pentru găini.
Aici toți puii lor vor trăi
Găinile nu vor mai fi împerecheate selectiv ca să producă așa de multe ouă,
Care să le slăbească corpul
Iar când vor avea nevoie de nutrienții din ele, găinile își vor putea mânca propriile
ouă nefertilizate

Toate cotloanele acestei inimi vor fi ovale și roz fosforescent.

Acum câțiva ani

Eram la o tabără de meditație în Spania, la țară.

Cabanele unde stăteam erau înconjurate de dealuri,

Iar pe aceste dealuri pășteau multe vaci,

Fiecare cu un clopot mic la gât.

Ce frumos sună, m-am gândit în prima zi.

Clinchetul acesta îmi amintește de satul bunicii.

Apoi, încet încet, sunetul a început să mă irite

Doamne... e plină lumea de vaci... m-am gândit a doua sau a treia zi

Dar, concentrată la mine, m-am aprofundat din nou în propriile probleme, amintiri, vise, frici.

Săpam tot mai adânc,

Căutam un fel de putere

Care știam că e acolo

Dar care, de data aceasta, întârzie să vină la suprafață.

Tot așteptând, am început să accept și să mă deschid sunetului făcut de clopotele vacilor de pe dealuri,

Oare ce suferințe au ele?

Oare merită să tot lucrez mereu și numai la interiorul meu atunci când lumea mi se oferă nemijlocit cu suferințele ei?

Ce îmi spuneau vacile acestea?

Eu am să mor mâine.

Eu tocmai am născut și pruncul mi-a fost furat de lângă mine.

Eu am fost violată.

.....De ce?.....

Mie îmi este furat laptele în fiecare zi de către altă specie. Atunci când copilul meu a fost luat de lângă mine, a plâns foarte mult. O să țin minte mereu acel sunet.

Plânsetul vacilor și copiilor lor îl simt în gât, în stomac și în genunchi.

Durerea lor e ceva gălăgios, care vibrează în ferme industriale sau în curțile oamenilor de la țară.

Dar sunt și dureri mute precum durerea peștilor străpuși de cârlige, sufocându-se pe uscat, sau alunecând pe pontoane de lemn ud unde oamenii vorbesc și râd,

Și apoi mai sunt dureri acoperite de zumzet, durerea albinelor cărora li se fură hrana, care sunt vândute la colț de stradă cu pancarte pe care scrie *Vând familie de albine*

Ca și cum noi oamenii am avea vreun drept să facem asta, să vindem o familie de ființe vii.

Aș vrea să-mi deschid pielea
Și să găzduiesc toate animalele torturate, ucise, exploatare ale lumii sub ea,
Corpul meu să le fie sanctuar,
Ele să se miște aici fără durere, fără căpestre, fără bucăți de lemn cu cuie pe exterior care opresc vițelul din a suge lapte de la mama sa pentru că pe mama sa o vor împunge aceste cuie, fără clopote la gât, fără lanțuri, fără inele în nas pentru a nu scurma în micul loc sufocant unde sunt captive,
Fără nici o tortură și cu nici un folos pentru oameni.
Ele să fie așa cum toate ființele simțitoare au dreptul să fie:
Libere și iubite.

*Poezie începută și susținută la cursul de Spoken word poetry
de la Education Studio, Cluj.*

a pregăti & a inventa

de Raluca Panait

pentru că nu va exista niciun spațiu
suficient de înalt
pentru lianele albastre

pentru că
viitorul nu mai poate fi inventat
doar pregătit

*

O mie de păsări s-au izbit și astăzi
de zidul care separă cele două lumi.
Din megafoane răsună
imnurile aduse democrației și președintelui binevoitor
care condamnă războiul,
în timp ce bombardează Somalia.
Long Live US Imperialism.

Oamenii au ieșit și azi în stradă
în numele celor cu care împart
aceeași religie și culoare a pielii.
O femeie din Palestina
împinge căruțul soțului ei
prin fața casei în care au locuit
înainte să fie ocupată de un cuplu american.
Nimeni nu iese în stradă pentru ei.

**

în medie cât îți ia să adormi?
ce imagini deșiră nopțile burgheze?
de câte pastile ai nevoie doar ca să nu te sufoci?

încă o noapte în care am stat
până la 2 ca să aștept
~~mașina de salubritate~~
ca altcineva să vină și să strângă
gunoiul după noi

cetățenii acestui oraș se trezesc

după ce curățenia a fost deja făcută
săpunul nostru cel de toate zilele,
îți aparținem. acum să ne acoperim
cu beton, să-l ascultăm vorbind
la o conferință despre activism,
să vedem cât de multe își amintește
despre pata râț

Să vrei totul,
să imaginezi revoluții -
accesibilizarea dreptului la avort,
închiderea spitalelor de psihiatrie,
a băncilor și a închisorilor,
a parcurilor de distracție,
a abatoarelor și a gropilor de gunoi -
în care libertatea rupe
lanțurile cu care sunt trase
animalele pentru a fi transportate
către abatoare
noaptea, când consumatorii dorm.

*

Prima revoluție la care am participat
a fost să țin
de mână un copil dintr-un centru de plasament,
care m-a numit *mama*,
fix când meditam
la posibilitatea unei histerectomii.
După asta, credeam că nu voi mai putea
niciodată să imaginez un timp alternativ,
așa că am început să sap ca Seo Rae
o groapă în nisip, așteptând marea.

**

Cred în evadarea lui Emily
din calea comodificării
și în posibilitatea ciupercilor
de a transmite semnale electrice.

Viitorul poate fi (re)inventat,
dar trebuie să începem
de aici
să ~~construim~~ dărmăm

cerul acesta de plastic
și în locul lui să crească
poeme-licheni
poeme-interstițiu
între vene tăiate și crengi uscate
de sub prima privire
a unui iepure (ne-alb!)

care poate să sară
înapoi
spre tulpini de verde-rană
înapoi
spre bulgări de soare
și iarbă care nu se topește

înainte să își deschidă ochii
spre mine
spre tine
spre orice unghi de estetizare / cosmetizare (&experiment)

privește-l
suficient cât să poți re
întemeia lumea

Discuții publice și evenimente



ilustrație de Ana Kun

Cum ne putem gândi la artă și cultură dintr-o perspectivă queer vegană?

Notițe și adăugiri colective după discuția online „Ce este o instituție queer?” organizată de Triumf Amiria. Muzeul Culturii Queer, cu participarea Gabrielei Oprea, din partea CVQ

Animalele non-umane apar adesea în creațiile cu teme queer sau ale persoanelor queer, dar asta nu înseamnă că arta sau cultura queer sunt inerent antispeciiste.

Deși adeseori considerăm cultura și arta ca fiind exclusive oamenilor și vorbind mai ales cu, pentru și despre oameni, de foarte multe ori mesajele transmise sunt codificate în simboluri și metafore. De multe ori, violența împotriva celorlalte animale este folosită pentru a reprezenta suferința queer sau a persoanelor marginalizate („m-au tratat ca un animal, ca o bucată de carne”), iar diverse specii sunt folosite ca simboluri.

Porumbelii pot fi înfățișați ca și simboluri ale păcii, pe când în realitate sunt izgoniți din orașe și numiți, peiorativ, „șobolani-cu-aripi” (o dublă insultă la adresa lor și, implicit, a șobolanilor). Fluturii/omizile sunt simboluri ale schimbării, însă și atenția față de ei se oprește aici, fără a se continua cu un activism de mediu care să le susțină existența. Unele specii primesc conotații mai puțin pozitive chiar și atunci când creația se vrea a fi radicală și anticapitalistă - vezi clasicul “porci capitaliști”.

Pentru a putea avea artă/cultură queer vegană, avem nevoie să chestionăm felul în care instrumentalizăm animalele non-umane în creațiile noastre, fie și doar conceptual, și să începem să lucrăm în afara acestor obiceiuri. Celelalte animale, bineînțeles, pot juca un rol important în procesul de creație, dar acest rol este dat de relațiile pe care le avem față de ele, de grija și afecțiunea pe care ni le purtăm reciproc. Creația ar putea să fie conectată la ceea ce sunt ele ca persoane individuale, reale și cu nevoi, nu doar să le înfățișeze ca figuri abstracte pe care proiectăm diverse viziuni despre noi, oamenii.

O instituție queer vegană poate să faciliteze acest proces de învățare și chestionare: o poate face prin o mulțime de feluri - discuții publice despre antispeciism, workshopuri creative, sprijinirea și crearea de spații queer-antispeciiste și micro-sanctuare, etc. - precum și prin refuzul de a adopta, promova și accepta orice fel de comportamente speciiste în cadrul evenimentelor și proiectelor în care se implică.

Este timpul să ne poziționăm față de speciism la fel de tare și clar cum o facem față de rasism, sexism, abilism sau queerfobie. Toate acestea sunt legate printr-o axă de putere care are în frunte un anumit fel de figură umană (albă, cis, masculină, abilă, sănătoasă etc.), iar toate celelalte sunt marginalizate și ierarhizate - unele mai sus, altele mai jos. Păstrarea acestor ierarhii nu ne este de niciun folos.

Cum a fost discuția despre relațiile noastre cu animalele „de companie”?

Câteva cuvinte după evenimentul „*Queer & vegan: discuție despre relațiile noastre cu animalele „de companie”*”, din cadrul Pride Park, iulie 2022. Mulțumim Accept pentru sprijin.

Am început prin a stabili pozițiile din care vorbim și teoriile pe care le folosim.

Ne-am dorit să avem o definiție comună și cunoscută grupului despre următoarele: veganism, antispeciism, queerness și antroprivilegiu.

Am urmărit să politizăm înțelesurile acestora - spre exemplu, să nu folosim „veganism” pentru a însemna doar un tipar de consum (dietă pe bază de plante, de exemplu) sau „queerness” doar ca și identitate. Împreună cu participantii am lărgit sensul acestor termeni, dar am venit și noi cu niște definiții ajutoare.

Veganism - „veganismul este o filosofie și un mod de viață care urmărește excluderea (în măsura în care este posibilă și practicabilă) a tuturor formelor de exploatare și cruzime față de animale, pentru mâncare, îmbrăcăminte sau orice alt scop; așadar, veganismul susține dezvoltarea și folosirea de produse alternative care nu folosesc animale și care sunt în beneficiul animalelor, oamenilor și mediului. În termeni de dietă, reprezintă practica de a îndepărta toate produsele derivate total sau parțial de la animale.” (Vegan Society)

Antispeciism - 1) concept etic care consideră imoral ca animalele să fie exploatate sau rănite doar pentru că aparțin unei anumite/diferite specii; (dicționar) 2) filosofie și practică radicală care se opune excepționalismului uman și care deconstruiește creativ binaritatea om/animal și urmărește alierea cu celelalte animale pentru a ajunge la eliberare totală (Maria Martelli).

Queer - „există queer ca identitate LGBTQ+; și există Queer ca dorință de eliberare și respingere a categoriilor societale predefinite, a normelor și a ideii de a fi învățat în a menține civilizația supremaționistă albă. [...] Queerness-ul Politic (cel din urmă) se încadrează ferm în ideile de Tovărășie Radicală, deoarece este definit prin lipsa sa de definiție strictă și este ceva în mod inerent eliberator.

Queerness-ul Politic este o dorință de autodeterminare.

Queerness-ul Politic este decolonialist în recunoașterea experiențelor istorice non-binare ale sexualității și identității de gen, în special în cadrul comunităților Black și de culoare, dar și din întreaga lume.

Queerness-ul Politic nu este doar o identitate și, prin urmare, și persoane aliate, non-queer se pot implica.” (Goodfellow, 2022)

Antroprivilegiul constă în normele sociale care susțin și fortifică antropocentrismul și conferă beneficii automate, nedobândite oamenilor. Simon Springer (2021) a propus următoarele ca exemple de antroprivilegiu:

- ◆ Pot să fiu relativ sigurx că sunt în relație bună sau neutră cu vecinii mei, și că aceștia nu vor încerca să mă otrăvească, pe mine sau pe copiii mei.

- ◆ Pot să-mi văd de treabă în majoritatea timpului, relativ sigurx că nu voi fi urmăritx sau hărțuitx de vânători care văd în moartea mea o sursă de distracție sau mâncare.

- ◆ Nu sunt niciodată luatx în considerare ca un ambasador sau membru reprezentativ al speciei mele.

- ◆ Nu trebuie să mă îngrijorez că emoțiile mele ar fi atât de ignorate încât oamenii ar considera că nici măcar nu pot să am emoții, pe baza speciei la care aparțin.

- ◆ Dacă mă pierd sau rămân fără adăpost, pot să fiu relativ sigurx că nu voi fi eutanasiatx.

În urma stabilirii acestui cadru, ne-am deschis înspre discuție pornind de la următoarele teme:

Negocierea puterii. Cum comunicăm și negociem cu animalele din viața noastră pentru a nu le încălca limitele și libertatea? Când și cum alegem ceva în beneficiul lor, dar care ne îngreunează nouă viețile sau diminuează privilegiul? Cum luăm decizii asupra rutinei? Dietei? Spațiului de viață?

Dominație și abuz. Cum recunoaștem abuzul în relațiile cu animalele cu care trăim?

Tovărășie radicală și eliberare animală. Cum ne imaginăm o tovărășie radicală? Cum învățăm să comunicăm împreună? Cum practicăm consimțământul?

Participanțx au ridicat mai multe întrebări și dileme:

- ◆ Cum ne raportăm la animalele domesticate versus cele „exotice” versus cele urbane?

- ◆ Cum putem repara o relație pornită pe picior greșit, sau o traumă provocată animalelor non-umane?

- ◆ Relația copil - animal „de companie” și responsabilitățile adulților.

- ◆ Limitele impuse și spațiul împărțășit. Cum trăim împreună? Cum negociem „mizeria”?

- ◆ Problema „breeding-ului” și a producerii de dizabilități pentru plăcerea oamenilor (de exemplu anumite rase de câini au dificultăți de respirație din cauza selecției pentru o anumită formă a capului).

◆ Problema „deținerii”, a cumpărării și a vânzării de animale al căror scop este „compania”.

◆ Cum relaționăm în siguranță pentru toți implicați? E nevoie de vreun leader? Cum învățăm să ascultăm ce ne comunică celelalte animale?

Scurtă bibliografie:

▶ Goodfellow, A. (2022). Radical companionship, Rejecting pethood and embracing our multispecies world. Active Distribution

▶ Springer, S. (2021). Check Your Anthroprivilege! Situated Knowledge and Geographical Imagination as an Antidote to Environmental Speciesism, Anthroparchy, and Human Fragility.

Voci din comunitate



ilustrație de alex horghidan,

creată pentru Festivalul Internațional de Film Queer Art200, 2021

Despre intersecția trans & veganx

cu Ryan Bar (they/them)

Ce înseamnă pentru tine Ziua Vizibilității Persoanelor Trans?

Ziua vizibilității persoanelor trans pentru mine este una din acele momente care au potențialul de a aduce în discuție existența noastră ca parte a societății în care trăim.

Prin ziua vizibilității trans împingem normele sociale la marginea graniței dintre normalul deja știut și realitatea în care trăim, care prin urmare ne permite să înțelegem că fiecare individ este unic în felul său și are dreptul de a-și exprima stilul de viață în egală măsură cu persoanele cis-gender [care se identifică cu genul atribuit la naștere].

Cum e să fii trans & veganx în Ro?

M-am confruntat cu mai multă marginalizare decât mă așteptam, mai ales în rândul persoanelor queer non-veganx.

Marginalizarea era un element foarte familiar pentru mine încă de dinainte de a fi veganx, deoarece sunt transgender, și mai mult decât atât, sunt *transgender non-binary*, iar asta complică lucrurile pentru foarte multe persoane care nu își pot „învăluși termenul în jurul capului” [din englezul „wrap their head around the term”].

Am devenit veganx pentru că am întâmpinat o dificultate majoră în procesul meu de luptă pentru egalitate. Am realizat că nu pot să continui să vreau egalitate câtă vreme nu este universală pentru toate ființele de pe pământul pe care trăiesc.

Cu discriminarea și marginalizarea primită din partea persoanelor heteronormative eram deja obișnuitx, dar discriminarea pe care am cunoscut-o ca persoana vegană am întâlnit-o abia când am început procesul de a deveni vegan, chiar și din partea unor persoane queer care la rândul lor luptau pentru egalitate, dar nu erau veganx. Unul din exemple ar fi că în trecut la evenimente publice la care participam (mai ales cele dedicate persoanelor queer), și la care erau disponibile diverse alimente, trebuia să repet în mai multe rânduri pentru a mă asigura că acel eveniment va avea și alternative vegane, motiv pentru care m-am retras din a participa la foarte multe dintre ele. În alte situații, dar mai ales în mediul online, am avut ocazia să mă confrunt cu persoane care îmi reproșau stilul de viață. Am avut discuții chiar și în familie care nu doar că îmi vizau identitatea de gen, dar mai nou încercau să invalideze și stilul de viață vegan prin tot felul de argumente și opinii total neinformate.

Cunoști spații queer și vegane în care te simți safe?

Spațiile mele queer și vegane se pot număra pe degete. Unul din aceste spații este constituit din grupul de prietenx atent aleși, care la rândul lor sunt și queer și veganx. Un alt loc pe care l-am descoperit recent și îmi e oarecum drag, ar fi un bistro vegan care se numește Verv kitchen și este situat în inima Bucureștiului, acolo oamenii sunt super open minded și o mare parte din angajați sunt queer.

De multe ori trebuie să aleg între a sta cu un grup de oameni vegani sau a sta cu un grup de oameni queer, și singura mea scăpare a fost să găesc grupuri de oameni vegani hetero, dar queer friendly - acolo am reușit cumva să îmbin cât de cât veganismul cu a fi queer.

Cum îți se pare că lucrează împreună mișcările queer cu cele pentru animale?

Nu am foarte multe exemple, nu prea am văzut mișcări de stradă sau evenimente organizate cu tematică și sponsorizare queer în care să se aducă în discuție și situația la care sunt supuse animalele abuzate. Cumva este o segregare la mijloc pe care, personal, nu reușesc să o înțeleg. În schimb, am văzut multe demonstrații pentru drepturile animalelor care să includă și steagul LGBTQ, sau grupuri de persoane vegane care să participe activ folosind diverse materiale specifice pentru drepturile animalelor la demonstrații feministe, dedicate oamenilor. Deci aș putea spune ca e mai multă luptă pentru incluziune din partea persoanelor vegane decât invers.

Poți să ne spui câteva lucruri despre legătura între a fi trans și a fi veganx?

Pentru mine a fost mai mult o luptă internă încă de când am conștientizat că nu mă aliniez cu normele impuse de către societatea în care trăiesc. Când m-am lovit de excluderea socială datorată diferențelor de percepție, am început să-mi pun tot felul de întrebări legate de ceea ce înseamnă defapt concepte precum egalitate, incluziune, acceptare; fapt care m-a făcut să înțeleg că abordarea mea de a încerca să fiu un om bun era, defapt, defectuoasă atâta timp cât conceptele menționate mai sus erau folosite doar în anumite contexte.

Nu puteam spune că doream incluziune, egalitate, bunătate și pace pentru totx câtă vreme acțiunile mele îmi contraziceau valorile. Pe scurt, rezumându-mă la propria-mi experiență, am descoperit că abordarea mea de a dori egalitate doar pentru oameni era o ipocrizie pe care nu doream să o continui, în condițiile în care eram parte din acea mare masă de oameni care mâncau pe cineva care fusese omorât.

Dacă ar fi să mă gândesc la ce zic cei din jurul meu în general, cred că de foarte multe ori sunt percepuți ca fiind extremistx, pentru simplu fapt că încerc cu fiecare ocazie să aduc măcar puțină conștientizare și empatie. În apărarea mea, consider că e mai bine să plantez o sămânță de informație în capul unor oameni decât să le ignor acțiunile.

Despre fostering

cu **Marina Boboc (she/her)**

Ce presupune practica de foster în experiența ta?

Fosterul reprezintă cazarea temporară a unor animale salvate de pe străzi, fără o familie, cu sau fără nevoi medicale. Personal, fac foster și pe cont propriu (animale pe care le salvez și ulterior le dau spre adopție), dar și pentru alți salvatori/asociații care fac apel la fosteri. Comunicarea cu potențialii adoptatori îi revine, de regulă, persoanei care răspunde pentru animal, iar eu am fost în ambele situații. Momentan, pentru mare parte din animalele pentru care am făcut și fac foster, am asigurat eu cele necesare (hrană, accesorii, nisip, etc.), însă nevoile medicale pentru animalele ținute în foster de la alți salvatori sau asociații au fost asigurate de către aceștia.

Ce înseamnă fostering pentru tine ca persoană vegană? Cum ai început?

Fosterul pentru mine a început din dorința de a ajuta și, totodată, realizarea că nu pot adopta animale la nesfârșit pe cont propriu, ci este mult mai util să le ofer un cămin temporar animalelor care au nevoie de el până la găsirea unei familii definitive. Sterilizarea, fosterul și plasarea în familii sunt, în viziunea mea, modalități prin care ne putem îngriji mai bine de animalele domestice, iar orice persoană vegană își dorește să vadă cât mai puțină suferință în jur.

Povestește-ne o experiență memorabilă sau o amintire cu vreun animăluț luat în foster.

Xena a fost prima pisicuță orfană, în vârstă de doar o zi (cântărea 56 grame), pe care am luat-o în foster, sugar fiind, cu nevoia de a fi biberonată la interval de două ore, stimulată pentru a-și face nevoile și ținută la căldură. Când avea în jur de 14 zile, pe timpul nopții, Xena a găsit un loc prin care a evadat din cușca în care dormea, aceasta fiind lipită de patul meu. Atunci când m-am trezit, am simțit ceva dormind la capul meu și imediat am știut că este Xena, surprinsă fiind de faptul că a reușit să iasă, să se cațere pe marginea patului și să ajungă pe perna mea, unde a simțit căldură.

Legătura dintre noi a fost una extrem de specială și în prezent trăiește într-o familie minunată, care mă ține la curent cu evoluția ei.

De ce este importantă practica de foster în general, dar și pentru tine personal?

A face foster nu este doar o altă metodă prin care să ajuți animalele în nevoie, dar și posibilitatea de a forma legături cu ființe inocente, de cele mai multe

ori care nu au pe nimeni altcineva și contează pe tine. Aceste interacțiuni contribuie foarte mult la îmbunătățirea stării mele de bine și oferă sentimentul de utilitate, de „timpul și dedicarea mea au puterea de a schimba vieți altfel compromise”. Cu alte cuvinte, ajutând animalele, mă ajut și pe mine însămi.

Cum folosești fotografia pentru a ajuta animalele?

Încă din primele mele interacțiuni cu voluntariatul în lumea animalelor străzii sau în adăposturi, am realizat că fotografierea acestora, punerea lor în lumina potrivită și promovarea într-un spațiu adecvat cresc considerabil șansele adopției pentru acele animale. Așadar, de 7 ani fac fotografie cu scopul de a promova spre adopție câini și pisici.

Ai putea spune că fosteringul este o practică queer (*challenging cisnormativity/occupying-holding space for 'the others'*)? În ce măsură?

Cred că cea mai potrivită mențiune în acest sens o reprezintă activitatea de alăptat sugarii orfani, care este de departe cel mai challenging aspect al fosteringului (dar și preferatul meu) și pe care eu îl consider queer prin faptul că este o activitate diferită de norme, și mai ales având în vedere faptul că eu nu doresc să mă conformez obiceiurilor și practicilor generației mele, care se rezumă, încă, la căsătorie și familie.

Comentariile precum „animalele sunt animale, nu se pot compara cu un copil și TREBUIE să treci prin experiența de a fi mamă și de a întemeia o familie - de asta ești femeie” îmi demonstrează doar și mai mult că ceea ce fac este lucrul de care am nevoie și de care avem nevoie mai mulți dintre noi. Poate, cumva, cândva, ne vom schimba și percepția asupra rolurilor de gen și în final, a scopului nostru în viață, care nu este acela de simplă reproducere.

Veganismul ca poziție politică coerentă și eliberatoare

cu pati murg (she/they)

Spune-ne un pic despre tine.

Salut, eu sunt pati, sunt o persoană/tipă feminină, fluidă, așa zice că în cele mai multe zile mă apropiez de definiția clasică (din cărți) de a fi o femeie, iar în altele fluctuez spre o identitate fluidă și sunt mătușix. Folosesc she/they, iar ori de câte ori lumea folosește they, inima îmi crește de 4 ori (de ce 4? nu știu). Am terminat sociologie, sunt feministă de stânga, vegană, am 5 pisici acasă pe care le iubesc mult, mai sunt membră a podcastului kontrasens, youtuberiță (pati murg) care postează video-uri informative, așa zice eu, tik tokăriță și mai nou sunt și pă twitch ca mătușixcomunista în fiecare sâmbătă.

Ce te-a convins să devii veganx?

Hmm, a fost o alegere care părea să fie naturală și logică după 5-6 ani în care am fost vegetariană. M-au ajutat și oamenii din jurul meu care sunt veganx și care au făcut procesul mult mai ușor, dar declicul s-a făcut când eram la master și citeam mai multe lucruri în zona de consumerism și animale. Cred că mereu am fost sensibilă și orientată spre animale, spre a nu le produce mai multă durere în această societate capitalistă, de a le vedea ca prieteni și sufletele cu care pot comunica (uneori mai bine decât cu tovarășii oameni). Am început să și pun în practică veganismul (abia) spre finalul masterului.

Am început să mănânc vegan undeva prin octombrie, acum 2 ani jumătate, apoi mi-am deschis canalul de youtube pentru a posta rețetele improvizate pe care le făceam eu la cămin, proces pe care l-am făcut și ca un jurnal vizual pentru a nu trece singură prin această aventură, ci a ajuta și alți oameni să gătească cu resurse limitate și să aibă rezultate delicioase.

Cum se leagă practica vegană de queerness pentru tine?

Ouf, bună întrebare... Legătura pe care o văd eu e că diferite sisteme de oprimare comunică și se întănesc undeva la mijloc pentru a ne îngreuna viața, sisteme precum capitalismul, rasismul, homofobia, speciismul, și la fel cum corpurile animalelor devin comodificate, își pierd autonomia corporală și devin obiecte de consum pentru oameni, la fel și corpurile persoanelor queer sau cel puțin relațiile queer între femei, între persoane non-bărbați, sunt văzute sub o lupă de male gaze.

Relațiile safice, bi sau pan sunt reduse la o plăcere vizuală fetișizantă, iar corpurile animalelor devin consumate tot pentru un tip de plăcere non-consensuală... Cred că se leagă foarte tare queerness-ul de veganism tocmai că ambele pornesc de pe o poziție politică anti-capitalistă, radicală, intersecțională și orientată spre emancipare și eliberare.

Cum a mers cu veganismul la cămin? Ce-a fost mai greu? Ce a ajutat?

Cu foarte mult entuziasm, voiam de multă vreme să trec la stilul ăsta de viață și să îmi asum o poziție politică coerentă. Veneam de la facultate și abia așteptam să gătesc și să încerc lucruri noi, mă gândeam mereu pe autobuz când mă duceam spre casă ce să gătesc, ce să cumpăr, mă gândeam chiar la ce tipuri de papuci să caut pe net care nu conțin produse animale, curele sau accesorii cruelty free, eram entuziasmată de câte lucruri aș putea schimba. Sunt în special o mare susținătoare a faptului că schimbările sistemice și deciziile corporațiilor, deciziile politice afectează proporțional mai mult societatea și tovarășele blănoase, dar asta nu înseamnă că indivizii nu trebuie să schimbe nimic sau să caute alternative.

Prima rețetă oficială vegană făcută la cămin a fost o tofetă într-o dimineață, stăteam în Cluj la economica 2, de un an și mă uităm la un tutorial pe youtube cum să o fac, cum să pisez tofu și toate cele. Am stat toată studenția la cămin, în Hașdeu, în Eco 1 și 2, a fost o experiență care m-a făcut să înțeleg dinamica de a locui cu alți oameni, de a împărți, de a avea un program; am avut și norocul că m-am înțeles bine cu persoanele cu care am stat. Abia spre finalul studenției am avut în jur oameni vegetarieni și vegani ceea ce era drăguț că ne trezeam de exemplu dimineața eu și colega mea și găteam împreună sau tocmai mai multe legume cu gândul că sigur vor vrea și ceilalți salată cu micul lor dejun. Ajută mult să ai oameni în jur care te motivează, sigur reușești și singurx, dar diminețile sunt mai dulci lângă oameni dragi cu care mănânci vegan/vegetarian și puneți ziua la cale.

Pati, știm că ai un canal de youtube unde puneai mai demult rețete vegane. Dar am văzut că în ultima vreme ai scos videouri pe teme diverse, de la vrăjitorie și (anti)capitalism la k-pop. Cum merge cu youtubingul în România, ai vrea să abordezi și teme legate de antispeciism?

Hahah da, canalul meu e uneori a fever dream, adică am început cu gândul să postez rețete vegane făcute cu ce aveam prin frigider, unde ocazional făceam și comentarii politice, la a posta vulnerabilități, discuții despre mental health, la video eseuri scurte și lungi. La momentul la care am început eu să postez pe youtube (acum 2-3 ani), simțeam că lipsește desăvârșit o voce de stânga asumată sau cel puțin content de stânga informativ și de aia am decis să încerc să-mi las amprenta feministă și sociologică pe net.

Cu siguranță mi-ar plăcea să abordez teme de antispeciism - menționez de teme legate de antispeciism și veganism în mai multe videouri, printre care cel cu 3

perspective asupra mâncării, unde vorbesc despre consumerism, industria cărnii, cultura dietelor și aspectul clasei când vine vorba de ce și cât mâncăm, pentru că mâncatul este foarte politic. Mă inspiră de asemenea și tovarășx de la *just wondering..*, iar în cămăruța internă se pregătesc alte video-uri care sper să fie cât mai diverse și educaționale.

Mulțumesc de ocazie și apreciez mult ce faceți, abia aștept să văd ce mai scoateți, pupix.

Găsiți videourile de la pati aici: <https://www.youtube.com/@PatiMurg>

„Fiecare pas în acest drum l-am făcut împreună”

cu Alex și Otilia

Spuneți-ne un pic despre voi.

Salut! Suntem Alex și Otilia și suntem împreună de 11 ani :) Ne-am cunoscut online acum 13 ani. În perioada aia nu prea existau, sau nu știam noi (amândouă fiind foarte shy și cu încredere de sine foarte scăzută) de locuri sau aplicații LGBTQIA+. Deci faptul că ne-am găsit (fiind din orașe diferite) și ne-am împrietenit a fost super wow. Ne place să gătim împreună și să zacem la un serial lângă Juno (7 ani, câine) și Maru (1 an, pisic).

Alex: Pentru mine, identitatea de gen este un aspect în continuă descoperire și modificare. Sunt familiară cu pronumele „ea”, dar ca identitate de sine simt că fluctuez în spectrul de gen. De asemenea, în trecut aș fi spus că sunt lesbiană, însă de ceva timp simt că mă îngrădește și prefer să mă identific cu termenul queer.

Otilia: În ultimii ani mă tot lupt cu OCD, de care nu eram așa conștientă. Devenise rutină, făceam fără să-mi dau seama anumite lucruri, dar de 2 ani s-a agravat intensitatea compulsiilor, frecvența lor, în așa fel încât nu am mai putut ignora. Acum încerc să înțeleg de unde vine și să nu las să-mi acapareze mintea și viața. Mă identific queer/gay, ea/they.

Cât de important este pentru voi ca partenerx să fie veganx?

Credem că este un aspect extrem de important. Fiecare are un drum de parcurs în a-și înțelege propria relație cu animalele non-umane și natura, însă dacă nu am fi fost amândouă veganx, posibil ca în timp ar fi putut să apară certuri/frustrări/reproșuri pentru că nu am împărtăși aceleași convingeri. Nu este vorba de o diferență de gusturi, ci un aspect de bază în viața fiecăruia veganx.

Ați fost veganx când v-ați cunoscut sau ați ajuns ulterior veganx? Ce rol a jucat veganismul în relația voastră?

Nu am fost niciuna veganx la început. Eram chiar departe de acest lucru. Știam desigur de vegetarianism și puțin de veganism, dar aveam în cap multe din miturile și stereotipurile pe care le auzim acum de la altx. Am devenit vegetarienx din principii de sănătate și ecologie (mda...) și ulterior am eliminat ouăle, lactatele. Cu fiecare documentar despre drepturile animalelor non-umane și încercare de a înțelege din perspectiva lor, ne-am apropiat din ce în ce mai mult de o vorbă simplă „Nu face altuia ce ție nu-ți place”. Veganx am devenit după ce am mers prima oară la Marșul pentru drepturile animalelor din 2019, când parcă ni s-a aprins o lumină și am văzut că nu se poate altfel decât veganx. Fiecare pas în acest drum l-am

făcut împreună, realizând cât de mult înseamnă pentru fiecare și înțelegând că este ceva ce respectăm la cealaltă și avem în același timp propriul drum în a fi veganx.

Cum vă regăsiți în spațiile queer ca persoane vegane? Dar în general?

Ca persoane vegane ne simțim tolerate în spațiile queer. Din ce în ce mai multă lume pare să fie dornică să înțeleagă că a lupta pentru drepturile comunității cu care te identifiți cel mai mult ar trebui să se facă intersecțional (fie drepturile persoanelor LGBTQIA+/femeilor/drepturi locative etc.). A fi aliat, fără a fi veganx, în lupta pentru drepturile animalelor non-umane, este un pas, dar este insuficient. Vorbim de vieți omorâte la un nivel de coșmar, ceea ce nu este un subiect ușurel. Prezența noastră aduce aminte oricărui non-veganx că ar putea să facă mai multe. Suntem un reminder constant, ceea ce câteodată poate aduce reticență/neînțelegere/dorință de îndepărtare de noi sau de discuții.

În afara spațiilor queer, suntem un subiect de glumițe de multe ori. Fiind și queer și veganx, sunt două aspecte din viața noastră pe care ajungem să le „justificăm” și să le „apărăm” constant. Discuțiile despre veganism apar în general la masă, pentru că majoritatea oamenilor cred că veganismul înseamnă exclusiv ce mâncăm.

Care este tipul de relaționare pe care îl preferați, și ce semnifică acesta pentru voi?

La începutul relației am fi zis 100% monogam, dar acum nu ne mai regăsim în acest label. Preferăm să nu mai punem presiune în a categorisi relația noastră. Ce știm este că vrem să fim împreună cât timp vom fi mulțumite și ne vom respecta reciproc.

Spațiile queer nu există în gol

Despre a fi migrantă queer, vegană & fat în Los Angeles

cu **Casiana (she/her)**

Te rugăm să ne spui cum te identifiți și un pic despre tine.

Numele meu este Casiana (28 she/her cisgender) și locuiesc în Los Angeles cu partenerul meu Taylor (28 he/him trans) și câinii noștri Indie (3 ani) și Penny (10 luni).

Recent am citit o carte „Bodies of Water” de T. Greenwood (recomand această carte comunității LGBTQ+) care mi-a amintit de cât de mult iubesc ficțiunea și m-a făcut să devin membra unui club de carte. Îmi place să fac voluntariat și mă interesează serviciile sociale și încerc să lucrez în acest domeniu, am un proiect vara asta la un non-profit numit Big Sunday. În plus, practic meditația și fac parte din două comunități budiste numite sangha din tradiția lui Thich Nhat Hanh. Recomand cu drag toate cărțile lui Thich Nhat Hanh, în special „No Mud No Lotus” și podcastul „The Way Out is In” realizat la Plum Village în Franța.

Cum a fost pentru tine mutarea în SUA, ca persoană queer, vegană și din Europa de Est? Ce aspecte au făcut mai dificilă mutarea?

Mutarea în SUA nu a fost foarte grea, iar veganismul sau a fi queer nu au avut un impact major. Îmi amintesc, de exemplu, când eram cu pair, mama copiilor îi spunea fiului ei că poate se va căsători când va fi mare cu o fată sau cu un baiat (nu mai îmi amintesc exact contextul, dar am fost bucuroasă să aud că era queer-friendly) și familia era vegetariană. Mai greu a fost după terminarea aceluia program. Veganismul sau identitatea mea queer nu au fost niște factori majori, problemele au venit mai mult din motive de precaritate financiară și din cauza statutului de migrantă.

Cum te regăsești în spațiile queer din Los Angeles? Găsești vreo piedică în faptul că ești vegană sau migrantă?

În experiența mea, aceste spații sunt mai mult axate pe bărbați, West Hollywood pare raiul gay pentru bărbați, lol. Am găsit opțiuni vegane în general, însă problema cu a fi migrant este că dacă îți expiră pașaportul nu poți să mergi într-un bar sau la un eveniment seara pentru că îți trebuie un act de identitate care să arate că ai peste 21 de ani. Asta mi se pare o piedică, având pașaportul expirat, încerc acum să obțin un permis de conducere din California.

Cât despre spații pentru femei, avem nevoie de mai multe. Se încearcă deschiderea unui asemenea spațiu numit Hot Donnas Clubhouse (*eyeroll*) pentru că

În toate statele nu sunt decât 21 de baruri pentru lesbiene (sau axate pe persoane queer). Comparativ cu acest număr, de exemplu, există 137 de cafenele Starbucks numai în Los Angeles. Aș vrea să adaug că de multe ori aceste petreceri și evenimente mi se par axate pe hook-ups mai mult decât pe crearea unei comunități, ceea ce mă întristează. E ok să existe spații de hook-ups, dar consider că e mai important pentru o comunitate marginalizată să prioritizeze spațiile de community-building. E foarte greu să-ți găsești o familie aleasă (chosen family) dacă majoritatea locurilor queer sunt axate pe consum de alcool și hooking up.

Uneori atât spațiile vegane, cât și spațiile queer, au niște imaginarii ale corpurilor „ideale”. Primele din dorința de a proiecta o idee de sănătate asupra corpurilor, celelalte poate din presiunea de a fi convențional „hot” care apare în localurile de clubbing din orașe precum L.A. Cum resimți aceste presiuni? Ce crezi că ar putea schimba aceste spații pentru a fi mai primitoare?

Los Angeles cred că este cel mai rău oraș pentru asta [body-image]. Aici locuiesc foarte mulți actorix, modele și aspiranțx care-și doresc să lucreze ca și actori sau modele. Îmi amintesc ce diferență era când am mers aici prima dată la sală comparativ cu Virginia, unde am locuit înainte. Aici toți arătau de parcă erau antrenori personali, pe cand în Virginia oamenii arătau obișnuit, cu corpuri diverse (nu ca pe coperta unei reviste de fitness).

Aceste spații queer nu există într-un vacuum și deși Hot Donnas au „body positive” scris pe instagram, nu știu dacă am simțit asta în mod special la vreun eveniment creat de ele. Fiind și pandemie și neavând un spațiu pentru femeii queer, poate că nici nu am fost în aceste spații suficient încât să am o părere foarte complexă.

Cât despre spațiile vegane (festivaluri vegane, vegan exchange, vegan street fair, Veg Fest), mă simt destul de bine când particip la aceste evenimente, dar atenție tricourile cu și pentru activism vegan (și queer) ar trebui să fie în mai multe mărimi și după L.

Cultura dietelor afectează toți oamenii, dar și mai adânc persoanele feminine și grase, (fat). Poți să ne împărtășești puțin din experiența ta legată de body-image (imaginea corpului)?

Deși mi-aș dori să scriu o carte despre binge eating și body image, nici nu știu cum să încep să răspund la această întrebare. Îmi plac multe lucruri la Los Angeles (vreamea, munții, plaja, evenimente vegane, evenimente LGBTQ+ - am fost la Trans Pride weekendul trecut la LGBT center și în fiecare duminică se organizează un festival cu muzică și mâncare vegană cu food trucks), dar cu siguranță body image-ul nimănui nu se va îmbunătăți dacă va locui aici. Hollywood are încă niște standarde de frumusețe imposibile și dăunătoare. Cu toate astea, experiența din

Los Angeles tot nu este mai rea decat cea din România, unde oamenii credeau că au invitație deschisă să facă tot felul de comentarii la adresa corpului meu.

Despre presiunea resimțită când te opui normativității

Queer și veganx în/din R. Moldova

cu Daniela (she/her)

Cum este (a fost - dacă nu mai locuiești acolo) pentru tine să fi queer și veganx în R. Moldova? Te rugăm să contextualizezi experiența ta, să ne povestești un pic și despre background-ul tău. Care sunt dificultățile? Sunt și niște lucruri pozitive?

Să fiu queer și veganx în R. Moldova este dificil din punct de vedere emoțional; am crescut și existat într-un mediu antropocentrist și heteronormativ, ce mi-a provocat suferință. Acest mediu m-a restricționat prin normele de gen și prin impunerea unui set de valori în care nu mă regăsesc.

În anul întâi de universitate am venit în România să îmi continui studiile. Acest lucru mi-a oferit mai multă autonomie corporală, fiind lipsită de influența familiei. Tot aici, mi-am creat o barieră prin care îmi filtrez discursul. Uneori, sunt hiperfixată pe cuvintele pe care le folosesc și modul în care le rostesc, pentru a „fi ca totx”. Mai exact, pentru a nu atrage atenția prin accentul pe care îl am. Am fost și *bullied* în timpul licenței, pe motiv că sunt originară din R. Moldova, de către niște colege xenofobe și snoabe, iar acele experiențe au contribuit la creșterea nivelului de anxietate în legătură cu modul în care mă exprim și interacționez cu oamenii. Percep drept un semnal de alarmă când cineva se fixează pe accentul sau dialectul altor persoane, de parcă acesta ar fi mai important decât mesajul transmis sau simplul fapt că ne înțelegem reciproc. A te aștepta și insista ca totx să vorbească „corect” din punct de vedere gramatical este clasist, pentru că de când ne naștem avem privilegii diferite, din cauza condițiilor social-economice inegale în care trăim. Într-un spațiu sigur, discriminarea pe baza oricărui criteriu nu-și are loc. Deoarece suntem cu toții oameni diferiți, dar egali!

După ce am găsit resurse emoționale, am văzut un documentar despre cum sunt exploatate animalele non-umane, atunci am înțeles că nu vreau să fac parte din acest circuit al violenței. În paralel, m-am documentat suficient pentru a conștientiza că voi primi toți nutrienții de care am nevoie pentru a funcționa optim având o dietă bazată pe produse de origine vegetală și că voi avea suficiente argumente pentru a răspunde criticilor venite la adresa deciziei mele.

Toată viața am avut momente de rezistență. Mă opuneam mâncării corporurilor animalelor, pentru că înțelegeam că ceva nu este în regulă cu această „normă”; îmi era milă de ființele care au fost omorâte pentru a ajunge în farfuria mea - însă atunci nu știam că se poate trăi altfel. Am avut multe perioade în care nu voiam

să mănânc „carne”, însă nu prea aveam dreptul și nici dintre ce să aleg. Dacă treceau câteva săptămâni/luni de când nu mâncam bucăți din corpurile animalelor non-umane, eram speriată/amenințată de către familie cu ideea că „fără carne mă voi simți și mai rău fizic”, ceea ce este fals. Eram o copilă/adolescentă cu variate alergii sau boli, iar justificarea acestora o găseam în faptul că „nu respect piramida alimentară”. În familie nu ne permiteam financiar să mâncăm conform aceste piramide carniste, adică mâncam mult mai rar produse de origine animală decât ni se spunea că trebuie pentru a fi sănătoși.

În ultimii ani am încercat să setez limite în familie prin care să nu interacționez în bucătărie cu produsele de origine animală, deci să nu gătesc pentru persoanele din familie hrană non-vegană și să nu cumpăr produse de origine animală. Cu toate acestea, este extrem de greu să explic în repetate rânduri că nu vreau să fac anumite lucruri. Îmi este rușine să vorbesc despre durerea pe care o simt din cauză că văd această cruzime față de animalele non-umane în jurul meu, deoarece unele persoane ignorante ridiculizează compasiunea pe care o am față de animale. De asemenea, familia se așteaptă de la mine - ca de la o „femeie” - să am grijă de ceilalți și să fac ceea ce vor alte persoane, în special bărbații machiști, în pofida dorințelor și valorilor mele.

La 12-13 ani am descoperit cuvântul „anomalie” în timpul orelor de geografie. Ulterior, îl foloseam pentru a descrie faptul că nu mă regăsesc în heteronormativitatea care îmi este impusă, iar acum știu cuvântul „queer” - acel termen eliberator pe care l-am tot căutat din adolescență. Este stresant să te opui normativității, pentru că oamenii te chestionează și pedepesc, în cazul în care încerci să te opui deviiind de la ceea ce este acceptat, în special într-un oraș mic, precum localitatea mea de baștină, în care majoritatea persoanelor se cunosc unele pe altele. Există o presiune constantă asupra ta, ceea ce te împiedică să te explorezi și să te exprimi așa cum îți dorești.

Lucrurile pozitive ar fi faptul că există persoane care manifestă respect și compasiune față de animalele non-umane. Sunt oameni, inclusiv eu, care hrănesc și oferă apă câinilor și/sau pisicilor care trăiesc în spații publice. Precum și interacționează pozitiv cu acestea, adică se joacă, mângâie și/sau pur și simplu nu le împiedică pe acestea să trăiască în pace. De asemenea, sunt și persoane care te acceptă așa cum ești. Prin urmare, a fi vegan înseamnă a deveni și, într-un fel, queer, deoarece ambele poziții subscriu la refuzul de a continua, sau reproduce, ordinea socială a antropocentrismului și a heteronormativității.

Cunoști spații safe queer și vegane în R. Moldova? Dacă simți că ar ajuta pe altcineva care încă nu le-a descoperit, te rugăm se ne vorbești atât cât se poate.

Cu regret, nu cunosc nici un spațiu vegan. Iar singurele spații queer pe care le cunosc sunt cele de la evenimentele organizate de GENDERDOC-M, Queer Voices și Moldox. De asemenea, în iunie/iulie s-a deschis Queer Community Cafe.

Cum ți se pare că lucrează împreună mișcările queer, feministe și cele pentru animale în R. Moldova? Sau cum ar putea lucra?

Cu regret, momentan am observat o lipsă de cooperare strânsă între mișcările queer, feministe și cele pentru animale în R. Moldova. Dacă ar fi să fie, cooperarea strânsă pe care o văd între mișcarea de eliberare queer, feministă și vegană constă în aducerea în discuție a ideilor de intersecție dintre acestea, precum și luarea în considerare a acestora în cadrul variator evenimentelor, în care să fie incluse toate. De exemplu, în cadrul protestelor să existe pancarte care conturează intersecționalitatea dintre opresiuni și/sau care fac loc ideii de eliberare totală, precum și în cadrul evenimentelor feministe, queer sau vegane.

Nu trebuie să ierarhizăm prioritățile, ca de exemplu „mai întâi punem capăt queerofobiei sau sexismului, iar apoi ne vom gândi la speciism”. Pentru că toate luptele sunt importante este necesar să creăm spațiu pentru abolirea tuturor formelor de discriminare. Lupta pentru eliberarea animalelor își are loc în mișcarea queer feministă.

Și nu în cele din urmă - dacă dorești - te rugăm să te simți liber să exprimi îngrijorările/neliniștile/gândurile tale în ceea ce privește R. Moldova și războiul de la graniță, respectiv efectele acestuia deja poate că resimțite de către comunitățile din care faci parte.

Resimt tristețe, neputință și frica de escaladare a unui război care să implice conflicte armate în mai multe țări. Oamenii încearcă să supraviețuiască, iar uneori să nu se expună mult pe acest subiect dureros, însă totx cu care am interacționat manifestă solidaritate cu persoanele din Ucraina. Am interacționat și cu persoane care manifestă solidaritate și față de cele/cei/cex care opun rezistență regimului de la Kremlin și/sau față de cex care sunt victime ale propagandei și încearcă să supraviețuiască în acea sărăcie. Există îngrijorare, iar pe fundal este gândul că și Moldova poate fi atacată într-o zi. Această îngrijorare este alimentată de alertele cu bombă false, peste o sută la număr în luna iulie, care au ca scop să inducă panică în societate.

La scurt timp după începerea agresiunii Rusiei în Ucraina, mai exact la începutul lunii martie, a fost un caz în care Ambasada Rusiei în Republica Moldova a făcut o postare pe pagina de Facebook, în care se adresa către cetățenii și „compatrioții” ruși, cu îndemnul de a semna orice caz de discriminare. A fost îmbucurător să văd comentarii în care majoritatea au scris că nu se simt discriminați și au rugat insistent diplomații ruși, în nici un caz, să nu încerce „să îi salveze”. (Rusia numește războiul din Ucraina drept o „operațiune specială” de salvare și „eliberare a popoului rusesc de nazism”). Inclusiv în stânga Nistrului, adică în Transnistria, care a fost oficial recunoscută în 2022 drept zonă ocupată militar de Rusia, pe teritoriul căreia există soldați ruși încă din anul 1992 când acesta a atacat R. Moldova, au fost mai multe incidente, în urma cărora nu sunt victime, cu părere de bine. Însă

evenimentele sunt vizibil înscenate pentru a trezi neliniște în rândul populației, iar unele persoane din MD trăiesc cu ideea falsă că acele incidente au fost provocate de către Ucraina, informații venite din partea propagandei de la Kremlin.

Este terifiant când mă gândesc la ce se va întâmpla cu rudele mele din Ucraina și Rusia. Este greu să-mi imaginez viitorul, din cauza războiului din țara vecină, precum și a tendinței de militarizare progresivă a mai multor state.

Regăsirea queer și dificultățile de a studia medicina veterinară ca veganx

cu Delia S. (she/they)

Spune-ne câte ceva despre tine.

Drumul meu a fost întortocheat și a pornit de la drepturile animalelor și abia apoi către justiția socială umană. Sunt bi+, genderfluid, feministă, vegană, anarhistă, însă identitatea mea nu a fost dintotdeauna așa out & loud. Acum câțiva ani, aveam idei destul de problematice despre drepturile LGBTQ+, am și participat chiar la „Marșul pentru viață”.

Cu acea mentalitate am pornit ca voluntar într-un ONG care ajută câini și pisici și am dat de rescuerii vegani. Învățând de la ei despre activism, am dat de argumentul: „Să abuzezi un animal pentru că s-a născut purcel e ca și cum ai abuza un om pentru că s-a născut gay”. Bineînțeles că m-a zguduit realitatea și am înțeles că nu poți salva cu o mână și discrimina cu cealaltă. În scurt timp am ajuns înconjurată de familia mea aleasă queer și mi-am descoperit identitatea deloc hetero.

Cum s-a petrecut schimbarea și conștientizarea identității queer?

S-a nimerit ca majoritatea persoanelor din comunitatea vegană cu care m-am împrietenit să fie și queer. Auzindu-le poveștile despre relații și identitățile de gen, mi-am dat seama cât de important e pentru ele să aibă dreptul la familie. Eram prietenx acum și vedeam clar că suferă. Discriminarea doare. Atât de romantizate sunt familiile tradiționale ierarhice, încât societatea preferă să interzică altora dreptul la siguranța unei familii? Era ridicol și am început să regret replicile homofobe pe care le aveam în trecut. Așadar, am trecut repede la poziția de aliată - asta nu a durat prea mult. Pe măsură ce treceam peste stigma queerfobiei, începeam să îmi pun întrebări. De ce mă regăseam atât de mult în experiențele din copilăriile prietenxun trans? De ce eram „mult prea atașată” de unele fete?

Prietenii mei și-au dat seama că sunt queer înainte ca eu să le spun asta. N-am să uit niciodată momentul în care *my chosen brother* m-a oprit când vorbeam foarte emoționată despre primul meu pride ca „aliată” și mi-a spus: „Delia, tu nu ești straight, așa-i?” Mă regăseam în toate poveștile queer și ei vedeau asta, fiindu-mi mereu alături. „Ești de-a noastră.” Avea dreptate. Și nimic nu e „mai la suflet” decât să fii alături de familia queer care chiar înțelege. Mi-aș dori ca toată lumea din comunitate să aibă așa un privilegiu.

Cum se simte pentru tine, ca persoană vegană, facultatea de medicină veterinară?

E multă durere de dus pe umeri atunci când studiezi medicina veterinară în calitate de vegan. Anatomia se învață pe cadavre, se face practică în ferme și abatoare. Mai grea decât frustrarea că nu poți schimba nimic la nivel sistematic (mai ales dacă ești singurx) e aceea că *trebuie să lucrezi cu indivizi care urmează în scurt timp să fie abatorizați și ai obligația de a contribui la chinul lor*. Azi mângâi o oaie, știind că mâine poate nu o mai vezi întregă.

E greu, dar întotdeauna prezența activismului este și va fi necesară și în cadrul problemelor pe care vrem să le combatem. Și *animalele mereu vor avea nevoie de doctori care să nu apeleze la tăiere atunci când problema medicală se complică*.

Care este viziunea medicinei veterinare asupra animalelor, așa cum o înțelegi tu?

Medicina veterinară e în continuare dominată de goana capitalistă după profit, fie că e vorba de ferme sau înmulțirea animalelor din petshop. Simt că lucrurile încep să se schimbe în bine, însă mult prea lent. De exemplu, devin din ce în ce mai cunoscute campaniile de sterilizări pentru animalele care locuiesc pe străzi și sunt mai mulți doctori care aleg să salveze animalele rănite în loc să le eutanaseze din prima. Ascultând poveștile celor care lucrează în domeniu de mai mulți ani, se observă diferențe de protocol, aparatură, instrumentele folosite... Animalelor li se acordă uneori ceva mai multă demnitate. Dar nu cu mult. *Cumva, chiar și medicii veterinari ajung să fie discriminați în domeniul medical, primind replici precum „voi nu sunteți doctori adevărați, pentru că lucrați cu animale.”*

Cum este pentru tine, ca persoană queer, spațiul universitar din care faci parte?

Nu prea se vorbește despre asta. În general situația depinde de părerile personale ale fiecăroră. *Ești discriminatx dacă nimeresti între queerfobi și poate te apără cineva dacă ai noroc*. Suntem destul de multe persoane out as queer în facultate. Ai cu cine ieși în locații queer-friendly dacă vrei, dar când e vorba de proteste sau mișcări de rezistență, mai greu. Abia aștept să se dezvolte mai mult lumea activismului.

Veganx & migrantx - între Germania și România

cu Luna (she/they)

Spune-ne câte ceva despre tine.

Bună, sunt Luna, am 28 de ani, stau în Köln de 9 ani și lucrez ca logoped. La veganism am ajuns prin tumblr, văzând de unde vin produsele de origine animală la scală industrială. Eu am crescut la țară și de mică plângeam când erau tăiate animalele cu care mă împrietenisem, dar toată alimentația era bazată pe carne, brânză, ouă... Am trăit un an ca vegană în România și am simțit lipsuri, am avut greutăți fără produse înlocuitoare și fără să știu să gătesc, dar asta a fost într-un oraș mic (Deva), prin 2010, de atunci s-au schimbat multe. De când stau în Germania nu îmi lipsește absolut nimic din alimentație, îmbrăcăminte, cosmetică, în fiecare an există mai multe alternative vegane.

Mă identific ca bisexuală și în ultimii ani am reflectat mult la ce înseamnă genul pentru mine și nu am ajuns încă la o concluzie finală. Am fost socializată ca fată/femeie, dar nu aș putea pe loc să exprim ce înseamnă pentru mine a fi femeie fără să mă folosesc de stereotipuri și prejudecăți din societate. Mai ales așteptările celorlalți legate de gen mi-au provocat multe griji și stres în adolescență (de ex., o fată trebuie să fie slabă, gingașă, tăcută, politicoasă, să se aranjeze, să se supună...).

Acum am abandonat încercarea de a corespunde acestor așteptări și vreau să mă exprim liber. Îmi place să port rochii, uneori mă machiez, alteori încerc să ascund cât mai multe dintre caracteristicile mele sub haine largi și glugi și aș vrea să fiu percepută doar ca persoană, indiferent de gen. De aceea mă atrage termenul de genderqueer, care exprimă pentru mine această căutare, explorare a diferitelor fațete ale genului, ca un proces (încă) în desfășurare.

Care a fost experiența ta în Germania, ca persoană din România, queer și vegană? Cum ai simțit că ai fost primită? Care dintre identități au constituit un dezavantaj, și care au adus privilegii?

La facultate am fost, ca și la școală, privită de mulți ca ciudată. Am încercat să fac activism vegan în rândul colegelor, care nu au reacționat deloc bine. Pentru toate eram prima persoană din România pe care au cunoscut-o vreodată, având în cap doar idei preconcepute. *Cel mai mare privilegiu a fost că știam perfect limba (și că am pielea albă), fără asta aș fi fost exclusă complet.*

Identitatea queer nu a fost o temă atât de importantă pentru mine până când am ales la facultate cursuri de Gender Studies și am învățat despre feminism și teorii de gen și am început să reflectez cu adevărat la ce înseamnă atracția sexuală/romantică pentru mine. A fi bisexuală aici nu a fost un mare subiect de discuție, am

impresia că este un lucru relativ normal și acceptat. Pot de exemplu să vorbesc la serviciu liber despre relații cu femei și persoane non-binare.

Care au fost experiențele tale cu comunitățile vegane, queer, anarhiste în Germania? Ce tip de activism se practică? Ce ai învățat de acolo? Cum ți se par diferite față de România?

La început am observat destul de repede că unele idei preconceptuate despre Germania sunt adevărate în experiența mea :D Oamenii sunt mai reci, mai închisi, uneori suspicioși, și a durat ani până când am reușit să fac parte cu adevărat dintr-o scenă și să-mi fac prieteni apropiați. *E dificil să îmi susțin toate ideile/identitățile concomitent - când mă duceam la întâlniri vegane, mulți nu se identificau ca anarhiști, ci aveau idei liberale, reformiste, iar mulți anarhiști resping conceptul de critică a consumului și vor să schimbe sistemul, nu să devină ei vegani.*

De cele mai multe ori sunt singura persoană migrantă din contextele politice, care sunt dominate de tineri albi, din clasa mijlocie, educați, fără dizabilități. Sunt mândră și recunoscătoare că am învățat să identific și analizez aceste categorii și intersecțiile lor.

Ai participat la acțiuni de activism queer, vegane, sau anarhiste? Povestește-ne o întâmplare care ți se pare că a funcționat, sau care e utilă de știut pentru alții.

Da! Am participat în primul rând la demonstrații feministe, anarhiste, vegane, queer. Timp de câțiva ani am făcut parte dintr-un grup care organiza lecturi, discursuri, prezentări anarhiste, și încerc mereu să aplic principiile de ajutor reciproc, solidaritate, critică feministă și antirasistă în viața mea privată. Spre exemplu, am făcut voluntariat la o organizație pentru drepturile femeilor migrante și refugiate, traducând ro-ge în primul rând pentru muncitoarele sexuale.

Cel mai impresionant și de succes moment a fost când am ajutat, împreună cu sindicatul anarhist FAU (Freie Arbeiter_innen Union) la greva și protestul muncitorilor români din Bornheim, care culeg an de an sparanghel și au venit să facă asta și la începutul pandemiei, în condițiile în care toți muncitorii germani erau izolați acasă. *Cu ajutorul sindicatului, muncitorii au reușit să primească toți banii care le erau cuveniți, nu doar sumele mult prea mici promise în contract.*

Cum crezi că identitățile tale (queer, vegan, neurodiverse) influențează munca ta de logoped?

Enorm! :D Am realizat destul de repede că munca mea este un mic pansament aplicat peste problemele sociale - în primul rând vin la mine copii din familii migrante, de culoare, ca să învețe corect germană înainte să ajungă la școală. Mulți provin din situații precare, părinții muncesc în joburi necalificate și prost plătite,

copiii au cu totul alt start în viață decât cei albi, din familii germane. *Rasismul și clasismul sunt prezente peste tot, dar mai ales în școli.*

Eu încerc să susțin dezvoltarea copiilor, să îi încurajez să pună întrebări critice. În jocuri cu animale le explic că eu nu le mănânc, în jocurile care arată mama, tatăl și copiii la masă, încerc să extind ideile despre ce înseamnă o familie. Mă doare de fiecare dată când băieții sunt obligați să poarte și să aleagă doar albastru, iar fetițele roz. Sper că pot să am un impact pozitiv asupra vieții lor. Nu am uitat traumele mele din copilărie și încerc să nu repet greșelile pe care le-au făcut adulții din viața mea. Cum ziceam, impactul meu e relativ redus, eu văd fiecare copil o oră pe săptămână. Dar simt că am o responsabilitate față de ei și de societatea pe care o vor clădi.

Migrația în Olanda și viața alături de șobolani

cu Cornelia (she/her)

Spune-ne câte ceva despre tine și experiența queer vegană unde ești tu.

Numele meu e Cornelia și mă identific ca lesbiană, actual într-o relație la distanță. De azi mâine sunt 20 de ani de când locuiesc în Olanda unde am ajuns inițial ca vegetariană și după o perioadă destul de lungă (în retrospectivă) am trecut la veganism acum 2 ani jumate.

O primă trecere de la vegetarianism la veganism am avut-o când am locuit în Germania, când, pentru un challenge cu fosta parteneră și alți prieteni, am decis că renunț la toate produsele de origine animală pentru o lună, dar după mai multe luni am realizat că de fapt aveam în casă doar produse vegane. Înapoi în Olanda, aici nu e dificil să spui la lume că ești vegan, majoritatea acceptă. Printre prieteni chiar și printre colegi am observat că foarte mulți se străduie ca în momentele când trebuie să gătească să fie și ceva vegan, până chiar la a-și modifica și ce mănâncă ei.

În magazine au apărut tot mai multe indicatoare pentru produse vegane (nah, unele pe motiv de publicitate și pentru a-și scoate anumite produse în evidență, altele pur pentru conștientizare). În spațiile queer (chiar dacă implicarea mea e relativ redusă în ultima vreme din lipsă de timp) majoritatea sunt persoane veganx și cu o origine din alte țări decât Olanda (oi fi având eu probabil o înclinație spre aceste grupuri... poate bias), așa că nu am întâmpinat nici o piedică fiind vegană queer cu o altă locație la naștere. Evident, situația nu e roz bonbon cu picățele. Există și aici destule exemple unde chiar și în comunitate asemenea aspecte nu sunt acceptate de alte persoane.

Poți să ne vorbești puțin despre experiența ta ca voluntarx și despre spațiile queer din Olanda?

Ca voluntar la evenimente queer am avut până acum plăcerea la două mai marcante: CSD Cologne, unde, cu un grup queer din tot felul de țări, am participat la marș, iar al doilea eveniment a fost Utrecht Pride, ca asistență pentru public (să nu fie prea multă lume pe malul canalului, să cadă careva în apă, info despre program sau alte activități). La ambele evenimente atmosfera a fost foarte destinsă, oameni deschiși și din partea celorlalți organizatori și din public. Chiar dacă au avut loc incidente minore, nimic de genul agresiuni fizice sau verbale (ce a fost semnalat în Utrecht este că cineva a scăpat un con cu cartofi prăjiți de pe un pod și au căzut pe câteva persoane ce erau într-o barcă - și-au cerut scuze).

Spații safe queer în Olanda se găsesc o seamă. Am să mă limitez la Utrecht unde știu cel mai sigur (de când cu pandemia n-am prea ieșit în alte orașe ca să știu

exact cum stă situația) dB, Kasvio, Moira, ACU, CASCO, The ink society, pe lângă cele două baruri Cafe Kalff și Bodytalk.

Povestește-ne un pic despre animalele non-umane pe care le-ai avut aproape.

Șobolăneii au intrat în viața mea datorită copilului partenerei mele care și-a dorit mult un animal în casă. Cele două șobolănițe ne-au intrat pe sub piele (ne-au curățat și dinții¹) în ultimii trei ani, iar mai recent avem doi șobolănei. Sunt cât se poate de drăgălași și niște animale foarte inteligente. E o plăcere să-i observi alergând pe canapea, prin cameră, prin toata casa și să le vezi diferitele trăsături de caracter. Fiecare cât se poate de diferit cu ce le place să mănânce (dacă la unul îi plac morcovii la nebunie, la alta avocado – și știu foarte bine cum să refuze – împing cu lăbuța – sau chiar să o zbughească din hamac, unde dorm buștean, ca să-și smulgă bucata dorită), cât de aventurieri sunt (dacă una stă jumătate de oră și se tot uită de pe marginea canapelei cum să sară jos, cealaltă nu stă nici 5 secunde pe gânduri... dar tot așa sare ca arșă la mișcări bruște sau zgomote).

Din păcate, șobolăneii nu trăiesc mai mult de 2-3 ani așa că a fost crunt să le vedem pe cele două că și-au dau ultima suflare, dar experiența avută împreună a fost una de neuitat... la fel ca și nenumăratele „bombonele” lăsate peste tot, petele gălbui care apar după o anumită funcție fiziologică sau coji de castravete care n-au putut fi mâncate că sunt prea tari pentru dințișorii lor care pot doar să roadă pățuri, tricouri, cabluri sau plinte și colțuri de uși ;)

Șobolanii sunt foarte susceptibili la tumori și infecții ale căilor respiratorii. Cu Piepje, experiența morții a fost groaznică din cauza unei tumori care a chinuit-o câteva săptămâni. A fost cea mai apropiată de copil, vorbim frecvent despre ea și pozele le vedem des. Pluisji, drăguța, a avut mai multe probleme respiratorii și chiar și după cure cu antibiotice nu și-a revenit complet. La întoarcerea acasă într-o zi am găsit-o în hamac și nu mai respira. Chiar si week-endul ăsta am vorbit de ea și cât de drăguță era cu cutele ei în blăniță când se întorcea într-o parte. Viața lor ne-a marcat.

Cum te raportezi la practica problematică de a cumpăra celelalte animale și/sau ce crezi despre modul în care acestea devin parte din familia noastră, ținând cont de faptul că nu pot consimți?

De când m-am mutat la „casa mea”, motivul de a nu avea un animal prin casă nu a mai fost pentru că altcineva cu care împart casa are alergii, așa că de multe ori m-am pus pe gânduri dacă aș vrea să fac pasul ăsta. În balanță atârna greu pentru mine faptul că aș îngrădi o ființă la spațiul meu, voințele mele, programul meu. Apoi, din punct de vedere vegan mai este și problema mâncării. De

¹ Șobolanii își curăță dinții reciproc ca parte a relațiilor lor sociale, de aceea, a participa la aceste activități ajută la formarea unor relații mai strânse om-șobolan. Vezi <https://www.joinrats.com/Earning-Trust/Rodentistry/> (nota CVQ)

exemplu, dacă aş avea o pisică şi ar ieşi pe afară, nu mi-ar plăcea ideea de a primi din când în când „cadouri”. Biodiversitatea în mediul urban e destul de scăzută, aşa că nu mă prea împac cu gândul de a contribui la reducerea ei, chiar şi un pic, cum ar spune unii.

Ar fi şi posibilitatea de a lua un animal de la un centru unde sunt abandonate animale. Aici mai stau pe gânduri, dar joacă acelaşi considerent ca şi atunci când aş lua un pui de animal: se propagă comportamentul/gândirea „dacă se cere, se oferă”. Aşa că, din nou, voinţa mea ar fi peste cea a unor fiinţe a căror voinţă nu o înţeleg. Pe scurt: nu vreau să-i fac unui animal viaţa (mai) grea realizând că nu-i pot oferi ce are nevoie.

Nesupunerea animalelor



ilustrație de alex horghidan,

creată pentru Festivalul Internațional de Film Queer Art200, 2021

Un bou scapă de sub controlul oamenilor

La începutul lunii iunie, în diferite localități din județul Cluj și împrejurimi, a avut loc obiceiul „Împănatul bouului”. Aceasta este o sărbătoare care are loc în fiecare an în ziua de Rusalii și face parte din categoria ritualurilor de fertilitate. Ritualul presupune împodobirea unui bou cu flori și panglici, însoțirea acestuia prin sat de către flăcăi și călăreți, urmând să-i fie provocată o stare de agitație. Boul va fi lăsat apoi să meargă singur prin sat, pentru ca fetele „de măritat” să-l prindă de coarne. Se crede că „cea care reușea să facă acest lucru, nu va rămâne nemăritată”.

Anul acesta, în Mănăstirea, bou a opus ceva „prea multă” rezistență planurilor oamenilor, scăpând de sub control. Un bărbat s-a aruncat în calea sa, încercând să-l oprească, și a fost doborât. Titlurile senzaționale de ziar nu s-au eschivat să numească acesta „un atac” și să exagereze, deși bărbatul nu a fost rănit și nu a avut nevoie de îngrijiri medicale.

Exagerarea acțiunii animalului are ca scop justificarea dominației oamenilor asupra lui, acum dar și în alte instanțe. În mod clar, animalul non-uman s-a împotrivit planurilor umane, nevrând să participe la așa-zisa tradiție. Însă dacă ar fi vrut să rănească pe cineva, cu siguranță ar fi reușit. Trebuie să recunoaștem și să numim aceste acțiuni de revoltă, nesupunere și rezistență non-umană. Animalele nu sunt agenți pasivi, nu sunt fără de voce. Ele opun deseori rezistență, dar aceasta nu este numită, nu este recunoscută ca atare.

Ritualurile care ne leagă de comunitate nu ar trebui să fie speciiste sau cisheteronormative. Ritualurile sunt în continuă schimbare, chiar și acesta al „Împănatului” este un fost ritual „păgân” ce a fost creștinizat. Sigur putem să regândim ritualuri care să sărbătorească fertilitatea naturii fără a face categorisirii de gen (binar) sau de specie și fără să dictăm cum să ne trăim viețile în mod normativ.

Sursele știrilor:

► Unica MD (2022) Clipe de groază la „Împănatul Bouului” la o mănăstire din Cluj, România,

<https://unica.md/monden/clipe-de-groaza-la-impanatul-boului-la-o-manastire-din-cluj-romania/>

► Cluj24 (2022) VIDEO. Un bou a reacționat VIOLENT la împănat în Mănăstirea. Localnicii spun c-ar fi fost deocheat,

<https://cluj24.ro/video-un-bou-a-reactionat-violent-la-impanat-in-manastirea-localniciei-spun-c-ar-fi-fost-deocheat-123519.html>

Orca-nizare, antropomorfism și #orcauprising

text scris în iulie, 2023

În ultimele luni, orcile care atacă vase în zona Gibraltarului au devenit subiectul de discuție al mai multor articole în presa internațională, deși aceste acțiuni ale populației de orci din acele ape au început acum mai multă vreme. În fața acestor știri, mulți oameni s-au declarat a fi #TeamOrca pentru amuzament, iar alții au folosit hashtag-ul mai radical #orcauprising, susținând rezistența orcilor în fața acțiunilor oamenilor care de multe ori distrug și poluează habitatele animalelor non-umane, ducând la colapsul unor întregi ecosisteme. Nou-dobânditul (și aparentul) antispeciism al acestor poziționări trebuie însă chestionat.

Explicațiile pe care le dau oamenii acțiunilor orcilor sunt fie acelea de rezistență și defensivă, pe care persoanele de stânga le-au adoptat ca fiind exemple concrete de acțiune directă a animalelor non-umane, fie explicația jocului și amuzamentului pe care orcile le găsesc în scufundarea vaselor, care scutesc oamenii de a-și asuma responsabilitatea pentru deciziile pe care le iau constant fără a lua în considerare celelalte animale care sunt afectate. De asemenea, mai este și poziționarea așa-zis „neutră”, care refuză să confere intenționalitate orcilor, categorisind comportamentul lor ca fiind excepțional sau aberant. Fiecare dintre acestea trebuie cântărită în mod critic de pe o poziție antispeciistă. Pe de o parte, e nevoie de mare grijă pentru a nu cădea într-un antropomorfism convenabil (fie rezistență, fie joacă, în funcție de cine vorbește). Pe de altă parte, e nevoie și de discernământ postumanist și cunoaștere etologică, pentru a nu sustrage agentivitatea orcilor, știind foarte bine că acestea au sisteme complexe de comunicare socială și transmitere culturală. Astfel, se impune întrebuițarea unui *antropomorfism critic*, capabil să recunoască atât similaritățile între animale diferite, cât și particularitățile în funcție de specie, populație și individ.

Populația globală de orci este de peste 50.000, dar în Gibraltar existau doar 39 în 2011, iar în evenimentele din ultimii ani pare să fie implicate un grup mai restrâns dintre acestea. Ceea ce știm și înțelegem despre orci ca specie este important, însă când vorbim despre o singură populație, o înțelegere locală este crucială. Această înțelegere include fiecare orcă din această populație, grupul în sine, dar și oamenii care interacționează cu ele și relația dintre orci și oameni. Una dintre teorii, de exemplu, susține că comportamentul a început de la o singură orcă, Gladis, care a avut o interacțiune traumatizantă cu o barcă de pescuit. În urma acesteia, se spune că juvenilii din grup au învățat să atace cârmele bărcilor. Fiindcă atacurile au continuat din 2020, crescând în frecvență și răspândindu-se chiar și în Marea Nordului, oamenii de știință au început să exploreze mai multe posibile explicații, uitându-se inclusiv la importanța transmiterii/învățării acestui compor-

tament. Ipoteza „răzbunării” este încă privită cu scepticism, însă se vorbește des despre cât de stresante sunt apele respective pentru orci din cauza pescuitului, astfel încât poate fi vorba și de acțiuni de apărare a teritoriului.

În timp ce acțiunile orcilor din oceane primesc atenție mediatizată în mod performativ, populația de orci aflate în captivitate o depășește pe cea a orcilor din Gibraltar. În captivitate, orcile sunt folosite pentru divertisment, trăind în parcuri marine și exploatare pentru profit. Femelele sunt impregnate forțat la vârste mult mai mici decât orcile aflate în libertate, iar tratamentul la care sunt supuse duce la probleme de sănătate (cum ar fi o dezvoltare anormală sau insuficientă a musculaturii din cauza spațiului mic sau deteriorarea danturii orcilor) și comportament agresiv. Dacă orcile sunt tovarășele noastre, nu ar trebui să ne uităm doar la cele a căror acțiuni sunt mediatizabile și ușor de transformat în slogane, ci și la cele peste 50 de orci aflate în captivitate, cum ar fi Morgan, Lolita sau Kiska.

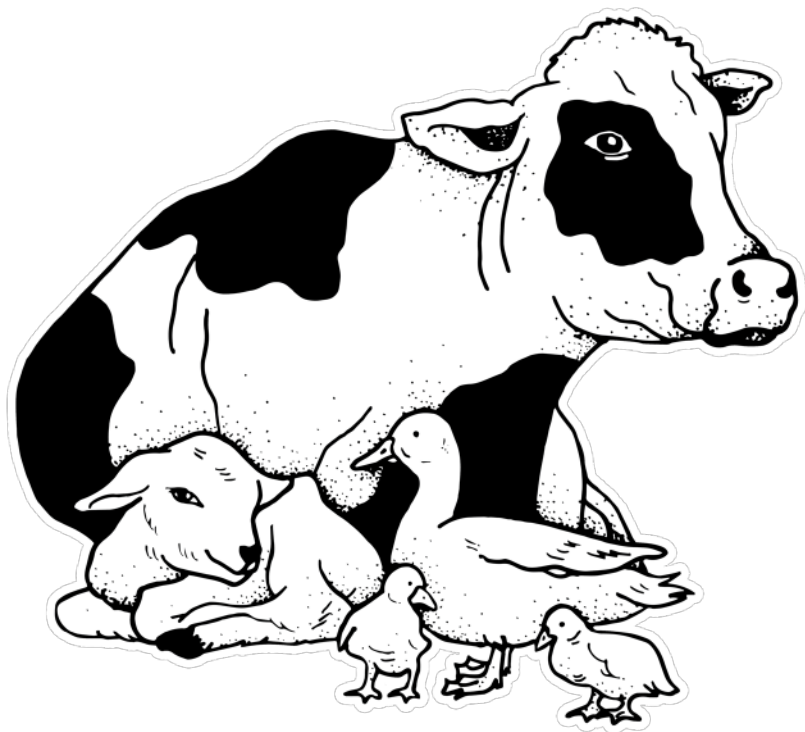
Să nu uităm de Tillikum, supranumit Tilly, o orcă captivă care și-a petrecut majoritatea vieții forțat să performeze pentru distracția oamenilor la SeaWorld Orlando, SUA. Din cauza vieții pe care a dus-o, a suferit mult psihologic și a fost implicat în moartea a trei persoane umane. Tillikum a trăit 34 de ani în captivitate, lucrând, chinuit, în industria divertismentului. Institutul de Studii Critice pentru Animale propune ziua de 9 noiembrie ca zi de amintire globală a lui Tillikum. În captivitate, abuzul pe care îl îndură orcile a dus la mai multe atacuri documentate din anii '70 și până acum, dintre care patru au fost fatale, trei dintre ele fiind atribuite lui Tillikum. Trebuie punctat însă că, în libertate, orcile nu au produs fatalități umane în urma atacurilor, acestea fiind mult mai interesate de bărci.

Faptul că nu știm încă cum să interpretăm comunicarea acestor ființe alături de care trăim de multă vreme ne pune într-o situație jenantă, într-o polifonie de răspunsuri din care greu se extrag cele care bubuie de excepționalism uman de cele care au o viziune antispeciistă. Când le numim pe orci „tovarășele” noastre, dar ignorăm acțiunile de rezistență ale altor animale non-umane din ferme, grădini zoologice sau laboratoare; când suntem pro #orcauprising dar nu susținem eliberarea totală a tuturor animalelor, nu scăpăm de speciism, ci îl perpetuăm. Transformarea orcilor într-un simbol al rezistenței doar la nivel discursiv, fără acțiuni în direcția eliberării totale și abolirii excepționalismului uman rămâne un act performativ care, în final, este tot doar în folosul oamenilor care își semnează unx altorx că sunt parte din grupuri cu valori similare.

Referințe:

- ▶ Dolphin Project. Orcas in Captivity,
<https://www.dolphinproject.com/resources/about-dolphins/about-orcas/orcas-in-captivity/>
- ▶ Goodfellow, Aiyana (2023) Are you team orca?
<https://www.instagram.com/p/CtOkYn4Kd1p/>
- ▶ Hoare, Philip & and Hoekendijk, Jeroen (2023) Orca rams into yacht off Shetland in first such incident in northern waters, The Guardian
<https://www.theguardian.com/environment/2023/jun/21/orca-rams-yacht-off-shetland-first-such-incident-northern-waters?>
- ▶ Pappas, Stephanie (2023) Why Has a Group of Orcas Suddenly Started Attacking Boats?, Scientific American,
<https://www.scientificamerican.com/article/why-has-a-group-of-orcas-suddenly-started-attacking-boats/>
- ▶ Prisco, Jacopo (2023) Why killer whales won't stop ramming boats in Spain, CNN,
<https://edition.cnn.com/2023/06/27/world/killer-whale-boat-attacks-mystery-scn/index.html>
- ▶ Smillie, Susan (2023) 'I've never seen or heard of attacks': scientists baffled by orcas harassing boats, The Guardian,
<https://www.theguardian.com/environment/2020/sep/13/the-tale-of-the-killer-whales>
- ▶ Wikipedia. Tilikum [https://en.wikipedia.org/wiki/Tilikum_\(orca\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Tilikum_(orca))

Sanctuale și refugii pentru animale non-umane



ilustrație de nada ree

Despre importanța sanctuarelor, spații multispeciei de grijă

de Maria Martelli

Am început să fac cercetare despre sanctuarele pentru animalele non-umane acum câțiva ani, sperând că o astfel de cunoaștere poate contribui la un imaginar multispeciei înspre eliberare comună. Sunt atâtea lucruri care afectează viața animalelor în mod violent, încât foarte greu se găsește o urmă de speranță - de aceea, mi-am dorit să o pun în centrul atenției, îndreptând ochii spre acele spații care permit, chiar facilitează, o viață bună pentru acele animale pentru care altfel, nu există decât moarte, suferință și imposibilitatea de a exista.

Marcând importanța de a învăța de la spații precum sanctuarele, dar și de a le analiza critic, filozofii Donaldson și Kimlycka le numesc tentativ „inima mișcării” pentru animale (2015). Practic, ele constituie „locurile” din care putem gândi eliberarea animalelor, fiindcă acolo ea se pune, pe cât posibil, în practică. În articolul lor, cei doi identifică două posibile modele de sanctuar. Primul este sanctuarul ca refugiu și spațiu de advocacy, unde grija pentru celelalte animale este esențială, se urmărește o recunoaștere a individualității fiecărei ființe și o atenție față de nevoile specifice speciei, iar animalele sunt prezentate ca ambasadori ai speciei lor. Al doilea model, spre care ei cred că trebuie să tînjim, se numește „comunitate intențională”, și urmărește crearea unui spațiu de apartenență, combaterea ierarhiei fixe în relații, auto-determinarea animalelor și agentivitate inter-dependentă, pe baza căreia animalele să își poată modifica spațiile și să facă alegeri pentru ele însele (Donaldson și Kimlycka, 2015). După observațiile mele, sanctuarele în realitate sunt hibride între aceste modele, fiecare adoptând mai mult sau mai puțin trăsături de la prima sau a doua. Aceste categorii, însă, ne ajută să putem gândi/acționa mai departe, în înțelegere față de ceea ce se face deja.

Spre exemplu, antropologul Elan Abrell punctează că sanctuarele „desfac” statutul de proprietate al animalelor, comportându-se față de ele ca față de niște persoane, nu mărfuri (2016). Mai mult, într-un alt articol scris în urma unei vizite la sanctuarul ecofeminist și queer VINE din Statele Unite ale Americii, Blattner, Donaldson și Wilcox (2020) subliniază faptul că sanctuarele pot ajuta în dezvoltarea agentivității animalelor non-umane, a expresiilor lor individuale și a manifestării subiectivității lor. Totuși, sanctuarele sunt spații relativ închise, cu resurse limitate, astfel încât continuă practica de a impune anumite reguli animalelor (legate de spațiul în care trăiesc, de reproducere, și altele). Astfel, Miriam Jones, fondatoare a sanctuarului VINE, explică într-un eseu dorința de a merge spre o libertate „pe

cât posibilă”, de a face lucrurile care (încă) trebuie făcute, chiar și recunoscând că nu sunt îndeajuns, pentru că „alternativa e inacceptabilă”.

Sanctualele pentru animale non-umane au nevoie de sprijin și de comunități largi în jurul lor pentru a funcționa cât mai bine, pentru că grija este o muncă complexă, oboseitoare, și fără de sfârșit. Dar, din câte înțeleg din ceea ce vorbesc îngrijitoarele/îngrijitorii sanctualelor, bucuria de a fi alături de ființe diferite, atât de uimitoare, este întotdeauna îndeajuns.

Cele trei sanctuale vegane din România pe care le cunosc sunt **Spirit Animals Sanctuary** (fondat de Nicușor Popa și Andreea Balaurea, localizat la Fundul Moldovei), **Sanctuarul Nima** (fondat de Doina Badea, în Brăduleț) și **Sepale** (fondat de Silvia Moldovan, la marginea orașului Timișoara). Avem plăcerea de a prezenta mai jos, în acest număr, interviuri cu două dintre ele.

Referințe:

► Abrell, E. (2016) Saving Animals: Everyday Practices of Care and Rescue in the US Animal Sanctuary Movement. CUNY Academic Works.

https://academicworks.cuny.edu/gc_etds/1345

► Blattner, C. E., Donaldson, S., & Wilcox, R. (2020). Animal Agency in Community: A Political Multispecies Ethnography of VINE Sanctuary. *POLITICS AND ANIMALS*, 6, 22.

► Donaldson, S., & Kymlicka, W. (2015). Farmed Animal Sanctuaries: The Heart of the Movement? *Politics and Animals*, 25.

► Jones, M. (2014). Captivity in the Context of a Sanctuary for Formerly Farmed Animals. In L. Gruen (Ed.), *The Ethics of Captivity* (pp. 90–101). Oxford University Press.

<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199977994.003.0007>

Sanctuarul Nima, cămin vegan și oază de pace

interviu cu Doina Badea

Persoane fondatoare/îngrijitoare: o fondatoare (Doina) și cinci îngrijitori permanenți

Locație: sat Brăduleț, comuna Brăduleț, jud. Argeș

Data: 25 iunie 2023

Ce fel de sanctuar aveți, ce fel și câte animale adăpostiți? Mai puteți primi altele?

Sanctuarul Nima a fost construit și conceput ca să fie salvare, cămin vegan și o oază de liniște și pace pe viață pentru animalele „de fermă”, acele suflete aduse pe lume prin înmulțire intensivă și inseminare artificială, alterate genetic ca să aducă profit cât mai mare industriei zootehnice atunci când sunt consumate sub toate formele de semenii noștri ignoranți sau indiferenți la scara¹ suferinței și morții unor ființe sensibile, inteligente și cu nimic mai prejos decât altele.

Chiar dacă numărul norocoșilor salvați și preluați în sanctuare este infim, statistic inexistent în comparație cu cel al fraților și surorilor lor care trăiesc și mor în exploatare, împărtășim convingerea că fiecare singură ființă salvată și care experimentează fericirea și libertatea, în locul suferinței, face diferența.

În acest moment, sanctuarul este cămin pentru 103 de suflete din 10 specii, în principal vacuțe (27) și porcușori (16), dar și căluți (4), măgăruși (2), oițe (10), căprițe (4), găinușe (8), găsculițe (7), rățuște (11), precum și pentru un număr de 10 căței și 4 pisoi salvați în urma abandonului de către echipa sanctuarului și care, în lipsa adopțiilor, au rămas să trăiască în sanctuar (pe lângă alți +30 de căței și pisoi salvați și adoptați în familiile și căminele membrilor echipei și pe care nu îi considerăm rezidenți ai sanctuarului).

Încă de la înființare (octombrie 2018), sanctuarul a funcționat la capacitate maximă: la fiecare extindere cu fiecare nou teren, niciodată nu am păstrat un spațiu gol. Așa se face că de la 6 rezidenți care trăiau pe 0.5 ha, sanctuarul a ajuns la 103 rezidenți care trăiesc pe 10 ha de teren, în 4 locații.

În acest moment, sanctuarul este ca de obicei, plin (chiar supra-plin, în urma preluării unui număr mare de animăluțe de la Poliția Animalelor Gorj) și până la viitoare extinderi nu mai poate acomoda noi rezidenți.

¹ Vorbim de un număr de ființe individuale și unice imposibil de cuprins cu mintea omenească, de aproximativ 70 miliarde de animale „de fermă” pe tot globul, ale căror vieți, dramatic mai scurte decât speranța lor de viață naturală, sunt de la naștere până în momentul uciderii, trăite doar în suferință și în privare de cele mai simple și normale drepturi.

Ce înseamnă în concepția ta/voastră un sanctuar pentru animalele non-umane?

Dincolo de un loc care oferă siguranță și protecție, ca să fie cu adevărat un sanctuar, un loc trebuie să fie perceput ca atare de rezidenții săi, respectiv să le îndeplinească nevoile și așteptările și să reprezinte un mediu în care ele să poată trăi fericirea și să fie ele însele, nu ceea ce așteaptă oamenii de la ele.

Iar în Sanctuarul Nima, fiecare zi este un prilej de învățare și o ocazie de adaptare și îmbunătățire a locului și omuleților care lucrează în el. Suntem de părere că acesta este un proces pe toată durata vieții, cu atât mai mult cu cât fiecare ființă, rezident al sanctuarului, este unică și are nevoi și așteptări particulare, care trebuie să fie înțelese și îndeplinite pentru ca ea să poată trăi fericirea.

De la suprafața și calitatea spațiilor aflate de la dispoziția animăluțelor, tipul, cantitatea și calitatea hranei, componenta familială și/sau a grupului social, eliminarea stimulilor de stres, la modul în care au loc interacțiunile zilnice, de la cele mai banale (curățenie în spații, servirea meselor, etc) până la cele mai personale (crearea și păstrarea legăturilor afective și de încredere), fiecare acțiune, verbalizare și atitudine (suntem cărți deschise pentru extraordinar de empaticile animăluțe) face diferența dintre sanctuar și alt loc, așa cum este el perceput de fiecare rezident al său.

Ai vrea să ne împărtășești o scurtă poveste din sanctuar?

Absolut fiecare suflet din sanctuar ne-a dat lecții neprețuite despre valorile umane spre care suntem înclinați de mici să aspirăm, dar pe care mulți dintre noi le-au uitat în practică și a scris povești în spiritele și inimile noastre. Nu mă pot hotărî la una, astfel că am să înșir cum:

- ◆ văcuța-bunicuța Indra l-a adoptat pe vițelușul orfan Brăduț și l-a crescut cu ultimii ei stropi de lapte și de sănătate, după ce timp de 20 de ani oamenii i-au răpit fiecare copil și șansa de a fi cu adevărat mamă (de a-și iubi și crește copilașii);

- ◆ văcuța Nima, care a dat numele sanctuarului, a luptat pentru viața ei cu o voință și tenacitate extraordinare, care ne-au inspirat și pe noi să înființăm sanctuarul pentru ea și familia ei dintr-o fermă locală de lapte;

- ◆ văcuța Ursuleț a luptat cu toate puterile ei împotriva abuzatorilor și nu i-a lăsat să îi fure laptele matern, după ce i-au furat copilul;

- ◆ căluța Stela i-a vindecat inima și spiritul căluțului Puiu, pe care anii de abuz l-au transformat într-o umbră temătoare și care datorită Stelei a redevenit încrezător, curios și liniștit;

- ◆ căprița-mama Diamanda a adoptat cea mai bună prietenă a fetiței ei, singura pe lume și a devenit o mamă iubitoare și protectoare pentru ambele fete;

- ◆ tăurașul Hector, care a trăit ani de zile singur, odată ajuns în sanctuar și într-o familie de văcuțe, le-a preluat imediat sub ocrotirea lui iubitoare și responsabilă și și-a ales un nou scop în viață, de protector al lor, cu orice preț;

Și tot așa...

Dar, pe cât de inspirante și frumoase sunt poveștile animăluțelor, nu pot să nu menționez cât de dezamăgitoare sunt cele ale majorității oamenilor care s-au perindat prin sanctuar, cu egoismul, speciismul și antropocentrismul lor care nu-i lasă să vadă în aceste ființe minunăția lor, nici atunci când le au în fața ochilor... cu lipsa lor cronică de iubire, responsabilitate și solidaritate.

La ce alte proiecte/inițiative pentru animale lucrezi sau care ți s-ar părea importante să fie făcute?

Încă din anul 2009 susținem prin sterilizări, foster, adopții, voluntariat și contribuții financiare efortul comun pentru reducerea numărului de căței și pisoi abandonați sau născuți pe străzi.

Deși timpul nu ne mai lasă acum să ne implicăm în alte proiecte, în afara sanctuarului, în ultimele 12 luni am promovat cât am putut Inițiativa Cetățenească „End the Slaughter Age” care solicita retragerea/eliminarea subvențiilor acordate industriei zootehnice. Din păcate, inițiativa nu a adunat numărul necesar de semnături (1 milion) ca să ajungă pe masa Comisiei Europene.

Cum vă pot sprijini persoanele care își doresc?

◆ Adoptă la distanță un animăluț din sanctuar și contribuie lunar cu o sumă cât de mică la îngrijirea lui

◆ Distribuie periodic postările, apelurile și strângerile de fonduri pe facebook și instagram

◆ Direcționează cota din impozit către sanctuar

◆ Vizitează sanctuarul și vino la voluntariat

◆ Cumpără cadouri pentru cei dragi de pe <https://shop.sanctuarnima.ro/>

◆ Donează-ți ziua de naștere sanctuarului

◆ Dacă deții sau administrezi o firmă, sponsorizează sanctuarul

◆ Trimite SMS cu textul NIMA la 8845 și donează 2€/ lună pentru hrană Moo-lțumim!

Sanctuarul Sepale, spațiu non-antropocentric pentru mici comunități animale

interviu cu Silvia Moldovan

Persoane fondatoare/îngrijitoare: Silvia Moldovan, Alin Spiridon

Locație: comuna Giarmata, extravilan, cca. 15 km de Timișoara, jud. Timiș

Data: 29 iunie 2023

Ce fel de sanctuar aveți, ce fel și câte animale adăpostiți? Mai puteți primi altele?

Sanctuarul este în construcție, îl amenajăm în special pentru păsări domestice, pentru păsări sălbatice - corvide și nerăpitoare, dar și pentru alte animale. Acum locuiesc aici în jur de 1500 porumbei domestici, peste 50 păsări „de curte” (cocoși, găini, rățuște, rățoi și un curcan), câteva zeci de ciori și stăncuțe, coțofene, și multe alte păsări sălbatice, cele mai comune fiind graurii, vrăbiile de casă și câmp, mierlele, guguștiucii. Pe lângă păsări, în sanctuar mai trăiesc iepuri, oi (Negruța și Mascata), D.D. (scrofiță vietnameză), pisici (Mișu și Foxilonia), câini (Pomello, Farinia, Stela și Dogo).

Păsări primim aproape zilnic înspre îngrijire (vin cu baiuri: rănite, slăbite, bolnave, otrăvite, îmblânzite, puiuți - adesea din cuiburi distruse de oameni sau alți prădători). Nu primim orice specie de animal, ne interesează siguranța celor de care deja ne îngrijim.

Ce înseamnă în concepția ta/voastră un sanctuar pentru animalele non-umane?

Orice loc natural în care nu intervine omul cu acțiuni distructive aș spune că e un sanctuar pentru animalele ce-l populează.

Noi construim un sanctuar într-un loc ce a fost folosit pentru agricultura intensivă. Sepale este sanctuar atât pentru animalele cu care ne-am mutat, pentru cele care continuă să vină pentru îngrijiri, cât și pentru cele care erau deja aici și sunt afectate în perioadele campaniilor agricole. Finalizat, va cuprinde spații de îngrijire (creșe, camere pentru tratamente, voliere pentru recuperare), adăposturi personalizate pe nevoile locatarilor, curți largi, insulițe și perdele de vegetație (ierburi și flori sălbatice, pomi fructiferi, arbuști și arbori forestieri). Ne dorim ca animalele libere, chiar și cele domestice, să fie cât mai puțin dependente de noi. Le asigurăm o masă consistentă pe zi, dar și resurse și spațiu ca în restul timpului să se descurce pe cont propriu. Cele mai multe își formează mici comunități și nu sunt curioase de noi, mai puțin la ora mesei. Sunt și animale cărora le dăm

mai multă atenție, dar asta fiindcă ele vor, cum sunt unii cocoși, porumbei, câteva ciori și stâncuțe, D.D., pisicile, câinii și altele.

Ai vrea să ne împărtășești o scurtă poveste din sanctuar?

O să povestesc despre Cupidon, primul curcan din Sanctuar, cum a ajuns aici și cum s-a acomodat.

A fost adus fiindcă la fosta casă chinuia găini și ataca oameni. A venit pe la sfârșitul toamnei, anul trecut, într-o perioadă ploioasă. Cum nu puteam circula cu mașina pe drum, fiind foarte alunecos (de la Sanctuar la șosea e un drum agricol, de pământ, lung de 1,1 km), am coborât cu Alin pe jos, să-l luăm pe Cupidon. L-am cărat pe rând, cum era cam greu, deși eu ziceam că sigur îl pot duce singură :). Ne-a luat vreo oră, dus-întors (drum în pantă și alunecos, noroi, curcan greu, comori găsite din mers). Cum ni s-a spus că e foarte rău, i-am ales curtea cocoșilor „pedepsiți” (care n-au acces la găini). Curtea asta e împărțită în două, printr-o frontieră invizibilă stabilită de cocoși. În partea cu silozurile și dormitorul lui D.D. e trupa formată din cocoși mari (Patrocle, Roșu-Vodă, Fados, Tibi Roșu, Tibi Alb, Sophie) și Crăcănel (un cocoș mic, dar drăcos). Înspre grădină, lângă gardul cu vedere la găini, s-a stabilit trupa din cocoși mai mijlocii (Patriciu Junior I și II, 3 Londonezi, 2 Turbo, Răducu, Patroclino). De la început l-am pus pe Cupi cu D.D. și cocoșii mai mari, dar în vreo două săptămâni s-a stabilit definitiv la cei mijlocii. Cum Cupi nu știa de frontiera invizibilă, se mai aventura singur la silozuri. Atunci un Tibi îl ataca, îl fugărea prin curte, iar când se apropia de frontieră, cei din trupa lui îi săreau în ajutor, alungându-l pe Tibi înapoi la el acasă. Și apoi se calmau, fiecare pe teritoriul lui, dar nu înainte de a-și proclama victoria prin multe cucuriguri (toți, fiindcă toți au câștigat, chiar și cei care nu s-au implicat direct). Neafecțați de granița asta, însă circulă cum au chef oițele și rățoii (Dragon, Panki, Platinus, Marele Alb, Rothko). Iar lui Platinus îi picase de la început cu tronc Cupi, îl păzea și el, încerca să petreacă mult timp împreună, devenea gelos când apăream noi să-i dăm atenție lui Cupi și venea să-l tragă de coadă, ca să nu stea cu noi. Nu a durat mult pasiunea asta, doar vreo două luni, că nu era reciprocă.

Cupi nu a făcut nici bebele, că nu avea pe cine prinde, în curtea aia toți sunt Nași. Nici pe noi nu ne atacă, deși ni s-a spus să nu-i întoarcem spatele, că sigur sare. La început se înfoia tot în pene, să se știe cine e, dar acum nici de străini nu mai e curios. Cel mai adesea e calm și are expresie de cel mai blând animal. Se mai aleargă în joacă cu Patriciu Junior I, în jurul unei movile de pământ și ciocănește în treacă mingile împrăștiate pentru ei. În câțiva ani va avea și pomi în care să stea cocoșat, așa cum le place curcanilor, și din care va putea ciuguli fructe dulci.

La ce alte proiecte/inițiative pentru animale lucrezi sau care ți s-ar părea importante să fie făcute?

Cel mai important proiect, după Sanctuar, este porumbarul contraceptiv, un spațiu destinat porumbeilor comunitari, în care aceștia găesc adăpost și locuri de cuibărit, iar un om le înlocuiește periodic ouăle, cu ouă false, înspre evitarea înmulțirii lor în exces (suprapopularea duce la foamete, îmbolnăviri dese, moarte prematură). Porumbarul poate fi un turn, o căsuță suspendată, o cameră într-o clădire înaltă, o porțiune de pod/mansardă. Sunt destule posibilități, dar e foarte greu să găsim spații în oraș, în zonele în care e mare nevoie. Pentru TM2023 am și început un porumbar - o căsuță suspendată, pe structură metalică, din fondurile asociației, dar nu pare să fie interes în a i se găsi o poziție permanentă. Mai încercăm, îmi doresc mult să rămână în oraș, așa mic cum e (capacitate pentru cca. 250 porumbei), ar fi totuși un început în a ne corecta atitudinea, la nivel de societate, față de aceste înaripate pe care le-am domesticit și folosit mii de ani.

→ [COLUMBIADA \(sepale.ro\)](http://sepale.ro)

De asemenea, ocazional particip la evenimente artistice, mereu cu lucrări legate de natură și animale. Voi continua să fac asta, de câte ori voi putea răspunde la invitații.

Cum vă pot sprijini persoanele care își doresc?

Ne vom baza mult pe voluntari, chiar avem în plan spații de cazare, pentru cine ar putea să ne ajute fizic. Deocamdată, cum încă e șantier și multă dezordine, preferăm voluntarii/prietenii obișnuiți cu muncile și regulile de aici.

Pentru cine dorește să ajute cu alimente ușor de procurat și adorate de mulți locatari ai Sanctuarului, primim fructe de sezon, mere, banane, nuci, alune, amestecuri de semințe pentru păsări mici ș.a. Cine dorește să ajute cu boabe uscate pentru câini, ne poate comanda variantele cu viermi de făină și/sau cea vegetariană de la Green Woods, care se consumă foarte repede, întrucât le folosim și în hrana unor păsări.

Ne sunt de mare folos și resturile de pe șantiere: paleți, scânduri, lăteți, fier beton, var, ciment, uși și ferestre vechi, după care putem merge și noi.

Iar oricine poate și vrea să ne sprijine financiar, găsește modalitățile aici: sepale.ro



*Porumbar în lucru (laturi 2x2 m, înălțime cca. 5m),
creat de Silvia Moldovan în cadrul expoziției
„Chronic desire - Sete cronică”, Timișoara, 2023*

Câteva recomandări locale

Texte teoretice

Balzano, Angela (2022) Pentru sfârșitul biocapitalului - Autodeterminare și înrudire postumană, Posthum Journal

<https://posthum.ro/post-h-um-7-postumanisme/angela-balzano-pentru-sfarsitul-biocapitalului/>

Benton, Ted. Umanism = Speciism? Marx, despre oameni și animale, Posthum Journal,

<https://posthum.ro/5-2-animale/ted-benton-umanism-speciism-marx-despre-oameni-si-animale/>

feminoska (2021) Privirea neutră nu există - Antispeciism și intersecționalitate. Pentru o politică a alianțelor, Posthum Journal,

<https://posthum.ro/6-feminisme/feminoska-privirea-neutra-nu-exista/>

h.arta (2020) De fapt, știm. Fragmente despre un veganism intersecțional,

Cutra

<http://cutra.ro/de-fapt-stim-fragmente-despre-un-veganism-intersecțional/>

just wondering... (2021) Dincolo de speciism, dincolo de umanism, dincolo

<https://www.justwondering.io/ro/beyond-speciesism-beyond-humanism-beyond/>

Martelli, Maria (2021) Ordinea Speciei. Antispeciisme către alte lumi, Cutra,

<https://cutra.ro/ordinea-speciei-antispeciisme-catre-alte-lumi/>

Mireanu, Manuel (2022) Verde și negru. Activismul militant de mediu și reprimarea lui, Pagini Libere,

<https://pagini-libere.ro/brosuri/verde-si-negru-activismul-militant-de-mediul-si-reprimarea-lui-manuel-mireanu/>

Nor, Aron. Aleile oamenilor, casele câinilor - O introducere, gand vagabond,

<https://gandvagabond.ro/aleile-oamenilor-casele-cainilor-o-introducere/>

Nor, Aron și ILC (2023) Eliberarea câinelui, coexistență și rezistență: schimb de idei antispeciiste, Pagini Libere,

<https://pagini-libere.ro/zine/eliberarea-cainelui-coexistenta-si-rezistența-schimb-de-idei-antispeciiste-intre-ilc-si-aron-nor/>

Stănescu, James. Încurcăturile speciilor. Judith Butler, doliul și viața precară a animalelor, Posthum Journal,

<https://posthum.ro/5-2-animale/james-stanescu-incurcaturile-speciilor/>

Cărți de literatură

Adam, Alexandru (2022) stilizări ap., FrACTalia

Cenaclul X (2022) Luminșuri. Antologie de literatură queer ecologică

Cenaclul X (2023) Zilele muncii, corpurile muncitoare. Poeme din Cenaclul X, Pagini Libere,

<https://pagini-libere.ro/zine/zilele-muncii-corporile-muncitoare-cenaclul-x/>

Șerbănescu, Maia (2022) OikosLogia. Știința casei socialiste și a ființelor posibile, FrACTalia

Ugron, Nóra (2022) Orlando Postuman, FrACTalia

Voizian, Carolina coord. (2020) Lumile Noastre Posibile, antologie de proză speculativă queer feministă, Hecate

Poezie și proză online

Kun, Ana (2023) Ale visează o altă lume, Lumi Posibile,

<https://www.lumiposibile.ro/ale-viseaza-o-alta-lume/>

Martelli, Maria (2020) Pentru a-ți găsi numele, Cutra,

<https://cutra.ro/pentru-a-ti-gasi-numele/>

Martelli, Maria (2021) The state will cull, Echinox

<https://revistaechinox.ro/2021/10/the-state-will-cull-maria-martelli/>

Meckl, Alexandra (2022) Imnul celor muți, Liternautica,

<https://liternautica.com/imnul-celor-muti/>

Oprea, Gabriela (2022) Dicționarele sunt descriptive, nu prescriptive, Cutra,

<https://cutra.ro/dictionarele-sunt-descriptive-nu-prescriptive/>

Ugron, Nóra (2023) Inventar ne-drept, Răsturnarea & Pierdere planetară, Cutra,

<https://cutra.ro/inventar-ne%E2%80%91drept-rasturnarea-pierdere-planetara/>

vic (2022) utopia #2-3, Literatură și Feminism

<https://literaturasifeminism.wordpress.com/2022/09/17/poeme-de-vic-v-h-t/>

vic (2023) utopia #5, Lumi Posibile

<https://www.lumiposibile.ro/utopia-5/>

TURMA! #3 va urma...

Plănuim să revenim, sperăm anual, cu alte texte. Dacă te simți inspiratx și dorești și tu să scrii sau să participi în vreun fel, scrie-ne la:

cvqromania@gmail.com

Dacă găsești povești pe tema rezistenței animalelor, trimite-ne și nouă pentru a le încadra în secțiunea **Nesupunerea Animalelor**. De asemenea, dacă dorești să participi la seria noastră **Voci din comunitate**, să împărtășești „*Ce înseamnă veganismul pentru tine*” sau povestirile tale de *coming out* ca persoană queer și veganx, așteptăm mesajul tău! Ca să participi la întâlnirile online **Rumegări Colective**, trebuie doar să ne urmărești pe conturile de social media pentru a afla când se face următoarea întâlnire; iar dacă cunoști alte sanctuare sau refugii antispeciiste, chiar și mai mici, din zonă, te rugăm să ne dai de știre!

Ne găsești pe facebook și pe instagram: [@cvqro](#)

Primul număr din TURMA! îl veți găsi accesând acest QR cod:



Veți găsi cărticica noastră pentru copii „**Povestea scoarfei și a devenirii omului**”, scrisă de Maria Martelli și ilustrată de Otilia Jakob pe platforma Literatură și Feminism. QR cod:



Despre

Comunitatea Vegană Queer

Suntem aici, queer și veganx. Ne propunem să evidențiam felul în care veganismul se leagă de queerness, printr-o înțelegere feministă și anticapitalistă atât a legăturilor noastre cu alte animale prin sistemele care ne oprimă, cât și a drumului comun spre eliberare.

Veganismul implică non-violență față de toate ființele vii și față de Pământ. Nu este (doar) o dietă, ci o mișcare pro-intersecțională de eliberare contra tuturor formelor de opresiune și transformare în marfă a corpurilor.

Facem o muncă de activism și învățare colaborativă și non-ierarhică, în speranța de a construi treptat lumea în care vrem să trăim. În prezent, din organizarea comunității vegane queer fac parte: *Ananta Bălănean*, *Maria Martelli*, *Gabriela Oprea*, *Daniela Melnic*, *Andrea Bocskor*, și *Orion Azimov*. De-a lungul timpului au mai făcut parte și alte persoane cărora le suntem recunoscătorx.

Mulțumiri

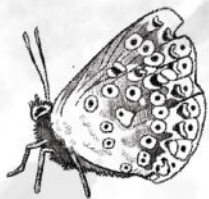
Mulțumiri tuturor celor care au participat la Serile Vegane Queer și la Rume-gări Colective, care au răspuns la interviurile/dialogurile noastre, care ne-au scris cu idei sau ne-au susținut. Ne bucurăm că am primit atâtea poeme, ilustrații și texte pentru publicație în această zină, și sperăm la mai multe! Spre o deschidere cât mai largă a ceea ce poate însemna antispeciismul anticapitalist local și spre cât mai multe punți de legătură cu mișcările queer, feministe, *mad*, neurodivergente și antirasiste!

Mulțumiri **Pagini Libere** pentru distribuirea publicației și **Mina Mimosa** pentru tehnoredactare. Mulțumiri, din nou, spre **Mina Mimosa** (@minamimosart), **Moț** (@mot.vl) și **Tudor Matei** (mateitudor.com) pentru designul semnelor de carte și multă grațitudine înspre **Lain** (maria@eftimie.com) pentru ilustrația de copertă.





ilustrație de nada ree





**CA PERSOANE FEMINISTE
REVENDICĂM IDEEA DE „FEMINIST
KILLJOY” PENTRU CĂ VORBIM
ÎMPOTRIVA SEXISMULUI ȘI A
PATRIARHATULUI ȘI ASTA
DERANJEAZĂ, CA PERSOANE VEGANE
SUNTEM „VEGAN KILLJOYS” PENTRU
CĂ STRICĂM INDCENȚA ȘI VOIA BUNĂ
A CONSUMULUI ANIMALELOR, CA
PERSOANE QUEER SUNTEM „QUEER
KILLJOYS” PENTRU CĂ NU MAI
ACCEPTĂM CA LUMEA SĂ FIE
ÎMPĂRȚITĂ ÎN DOUĂ GENURI CARE SĂ
SE REPRODUCĂ CONSTANT PRIN
FAMILIA NUCLEARĂ.**